UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Iudiciis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

ET ita de facto. §. Ait enim pretor. No. gl. que incip. ſcȝ, leui. in fi. vbi dicit, inter leuiſſimã culpam, caſum fortuitũ, ⁊c. Nõ intelligas q̃d ſit idem, ſed hoc vult dicere, ceſſante leuiſſima culpa, ceſſat q̃cq̃d
1 cõtingit leuiſſima culpa. Jtẽ ex hoc no. † quod qñ caupo adhibuit diligẽtiã, quã adhibere debuit quilibet paterfamil. ⁊ ſic ceſ
a ſat leuis culpa, de eo q̃d cõtingit poſtea nõ tenet, ᵃ vt hic. q̃d not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Nõ tenet. Vide Bar. in l. dominus horreorũ. ff. loc. ⁊ in l. j. ff. furti aduerſ. naut. vbi ponit quod caupo tenet de leuiſſima culpa, quod limita vt per Bald. in l. certi. C. locat.

1 ☞ Judicis officium excludens actionem, aliud eſt, ⁊ aliud exceptio. Statutum prohibens opponi exceptionem cõtra inſtrumentum non prohibet officium iudicis.
2 Actio vna quando tollatur per aliam, in qua plus eſt.

§. **Nouiſſime.** Quãdo competunt alicui plures actiones, quarum vna eſt de iure communi, alia de iure ſpeciali, vna tollitur per aliã, quatenus in ea
1 plus eſt. h. d. quod no. ¶ Item no. † q̃d aliud eſt officiũ iudicis excludens actiões, aliud eſt exceptio, ſicut aliud eſt actio, aliud eſt officium iudicis. Et ſic facit quod ſtatutũ q̃d prohibet opponi exceptionem cõtra inſtrumentum, non impediat officium iu-
2 dicis. De quo dixi in l. plane. ff. de pet. here. ¶ Oppon. † quod vna nõ tollat per aliã, in eo q̃d plus eſt. ff. pro ſoc. l. rei cõmuni ⁊. Sol. Dicit gl. hoc ideo, q2 vna actio erat ordinaria de iure communi, alia extraordinaria de iure ſpeciali contra ius commune. Cõtra hoc opp. ⁊ videtur, q̃d vtraq; eſt ſecundum ius commune, vt § ex hoc edicto. ſ. ea. l. Nam de iure communi ciuilis dabitur actio in nautam, cauponem, ſtabulariũ. ſ. eo. l. j. Sol. Dyn. ff. de publica. l. prima § diexerit aliquis. in additiõe mag. videtur intelligere de actiõe que datur contra iſtas perſonas ex facto aliorum, non ex proprio, quaſi tunc non haberet locum iſte §. Vel potes dicere, quod etiam quãdo datur ex proprio facto cõtra ius cõmune datur eo quia in eo deuenit leuiſſima culpa, vt ff. ea. l. § ex hoc edicto. Et hoc videtur velle gl. ſuper verbo, fur-
3 ti, dum dicit, Siue ipſe ſiue alius ſurripuit. Vltimo gl. † diſtinguit qualiter actio ordinaria concurrat cum extraordinaria, ⁊ plenius per Dy. in l. in prouinciali. ff. de ope. no. nun.

LEX IIII.

1 ☞ Gabella non ſoluitur de veſtib. quas quis portat in dorſo.

SEd ⁊ ipſi naute. §. Julia-
a nus. ᵃ No. † q̃d de veſtimentis q̃ quis portat in dor-
1 ſo, non ſoluitur gabella. Jtem nec de eo quod portatur cauſa quotidiani vſus, quod not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Julianus. Adde no. in l. ſi § diuus. de publicanis.

LEX VI.

LIcet gratis. §. In factũ. Juriſcõſultus hucuſq; locutus eſt principaliter de actione in factum, que datur ex quaſi cõtractu de recepto, hic loquitur de actione in factum, que datur ex quaſi delicto, de quo loquitur tit. ff. fur. aduer. nau.

§. **Poſſumus.** ¶ Op. quod diuerſe ſunt perſone ergo abſolutoria lata p vna, nõ parit exceptionẽ rei iudicate pro alia. l. cum q̃rit. de excep. rei iu. Sol. Videtur eadem perſona ex quo vnus hȝ regreſſum ȝ alterum. Vidiſtis in l. aduerſus. ſ. tit. j.

LEX VII.

1 ☞ Poteſtas non tenetur de delicto familie, niſi in officio deliquerit.

DEbet. Nota, quod exercitor non tenetur ex facto nautarum, niſi cuȝ delinquunt in na-
1 ui. ¶ Eodem † modo Poteſtas nõ dȝ teneri ᵃ de facto familie, niſi deliquiſſent in officio. l. cum ſi exhibuiſſent. § j. ff. de pub niſi per ſtatutum aliud inducatur. h. d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Dȝ teneri. No. q̃d poteſtas nõ tenet p familia in ſyndicatu, niſi p geſtis in officio. Adde l. j. ⁊ ibi Ang. C. vbi de ratioci. ⁊ p hãc l. idẽ ſʒ ẽt Bal. hic, poteſtas ñ tenet, ſi familia ſua dederit damnũ extra territorium, ⁊ de omnib⁹ de qb⁹ tenet, vide plene Bal. in l. nulli. C. quor. app. ⁊ l. ij. C. vbi & ratiociniis tã public. quam priua. agi oport. ⁊ in l. pretor. de eden.

1 ☞ Caupo, qui dedit claues camere, non liberatur a cuſtodia.
a
b § Jtẽ ſi prediderit. ᵃ Proteſtatio ᵇ cui⁹ aduerſarius conſenſit, liberat preſtatẽ h. d. ¶ Sȝ q̃ro q̃d ſi dixerit poſtea? V̄r q̃d non ſufficit. l. ſi fideiuſſor. ff. de fideiuſ. q̃d intellige vt ſtatim dicam. ¶ Secũdo q̃ro, q2 hic, conſenſerint. Quid ſi nõ conſenſerũt? Dicit glo. idem. Vnde ſubaudi, maxime. Petr. dicit contrarium, ſi nõ conſenſerint, quia iam caupo erat ad hoc obligatus. Jta dicit ipſe. C. de pac. l. pacta nouiſſima. Potes ſuſtinere gl. ⁊ Pe. diſtinguendo ſic, Aut proteſtatio fuit facta poſtquam eos receperat in hoſpitio, et tunc non ſufficit, niſi illi conſenſerint, vt in prin. precedentis glo. Aut proteſtatio fuit facta antequam eos recepiſſet in hoſpitio, ⁊ tunc ſiue cõſentiant, ſiue non, ſtatur pro-
1 teſtationi, ⁊ imputetur eis quare ſteterunt. ¶ Jtem † quero q̃d
c in caupone, qui dedit claues camere, vel armarij, an liberetur ᶜ a cuſtodia? Glo. quod non. vide eam ⁊ no.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Jtẽ ſi prediderit: vide Bar. l. nõ ſolũ. § morte. verſi. ſȝ quero an etiã. ⁊ ibi Alex. de oper. no. nũ. Fely. in c. iij. de cõſt.
b ALEX. ¶ Proteſtatio. No. an hoſpes proteſtans ſe nolle tenere de inuectis excuſet? Aliq dicunt quod Bar. fuit ſibi cõtrari⁹ in § morte. Sed quid etiam ſi fiat proteſtatio antequam recipiat? facit l. j. in prin. ff. fur. aduer. nau. cau. ⁊ quod ibi Bar. vbi tenetur quis de neceſſitate cuſtodire, ergo proteſtatio non releuat. l. alimenta. ⁊ quod ibi no. C. de nego. geſt. Et ita eſt de mẽte Bar. in d. § morte. ⁊ ita videntur doct. communiter tenere in l. pacta nouiſſima. C. de pac. in c. cum inter. de conſti. licet Rom. in d. § morte. ſequatur Bart. ibi.
c ALEX. ¶ An liberetur. Sed ſi caupo dedit claues camere, an teneat, adde Bal. in rub. C. depoſi. ⁊ in l. ex diui. ⁊ ibi Cy. C. loca.

Liber Quintus.

De iudiciis. Rubrica i.

¶ Gloſ. querit quare dixit de iudiciis, ⁊ non de iudicio. Dic vt in ea. ⁊ continua vt in glo.

LEX PRIMA.

1 ☞ Cleric⁹ an poſſit prorogare iuriſdictionẽ alteri⁹ iudicis.
2 Vaſallus non poteſt prorogare iuriſdictionem alterius iudicis inuito domino.
3 Juriſdictio ſui iudicis poteſt prorogari tanquam in arbitrum.
4 Prorogaſſe quem iuriſdictionem iudicis, vt in iudicem, vel in arbitrum, quomodo intelligatur.
5 Arbitri vel arbitratoris more, an quis proceſſerit, ex modo procedendi cognoſcitur.
6 Juriſdictio iudicis delegati quando poſſit prorogari de perſona, ad alias perſonas.
7 Judices chartularij nullam habent iuriſdictionem, niſi inter cognoſcentes.
8 Doctores ⁊ preſidentes alicui collegio, licet habeãt iuriſdictionem, tamen non habent certum locum maiorum.
9 Juriſdictio prorogatur in criminalibus in eum, qui alias habet iuriſdictionem de illis cauſis.
10 Priuatus non poteſt prorogare iuriſdictionem delegati etiam principis.
11 Juriſdictio delegati principis poteſt prorogari de re ad rem, de tempore ad tempus.
12 Juriſdictio prorogatur etiam tacito conſenſu.
a
SI ſe ſubijciãt. ᵃ Eius q habet iuriſdictionem, ⁊ tribunal, vel iuriſdictionem tantum, poteſt iuriſdictio prorogari. hoc dicit. Oppo. de l. ſi cõuenerit. ſ. de iuriſ. om. iu. So. ibi fuit factum pactum extra iudiciũ, hic fuit facta prorogatio litigando. Secundo oppo C. de epiſ. ⁊ cler. authen. ſtatuimus. ⁊ extra de for. comp. cap. ſignificaſti. Sol. hec l. loq̃tur ſm iura antiqua ſm q̃ indiſtincte poterat fieri prorogatio iuriſdictiõis. hoc ve-
1 ro † hodie eſt limitatũ in clericis ᵇ, vt nõ poſſint prorogare iuriſdi-
b ctionẽ alterius iudicis, ita tenet gl. Ego autẽ conſueui quando-
c q; aliter dicere. Nã ſi poneremus vnũ iudicem, cuius eſſet iuriſdictio, ⁊ effectus iuriſdictionis, ſicut epiſcopi. Nã, vt videtis epiſcopus penas quas infert, ſibi hȝ, ⁊ habet iuriſdictiones per-
d petuam, ⁊ clerici ſuas eccleſias habẽt ab epiſcopis ᵈ. Si † ſic eſſet
2 in vno comite qui haberet iuriſdictionẽ in ſuos vaſallos, ⁊ ſui
e vaſalli haberẽt feudum ᵉ ab eo, tunc inuito domino illi non poſſunt prorogare iuriſdictionẽ alterius. De hoc habemus multos text. in

* tex.in vſib.feudorū,ſi de feu.fue.cōtro.apud quos cā dʒ agi.[c] c.
j.¶ Op.ſ.tit.ij.l.ſed ⁊ ſi in ſeruum.§.ſi quis iudex. So. Dico,
3 † ꝙ iuriſdictio iudicis poteſt prorogari ꝯſentiendo [f] in eū tan
f quam in iudicē,vt hic. Sed tanquam in arbitrum non poſſent
conſentire ſubditi ſui.d.§.ſi quis iudex.Sed alij ſic.l.ſi q ex cō-
ſenſu.C.de epiſ.aud.⁊ tunc nō diceref habere iuriſdictionem,ſʒ
4 notionē.l.ait pretor.§.j.ſ.de re iudi.¶ Quero,†qūo [g] cogno-
g ſcam vtrum conſenſerunt in eum tanquam in iudicē, vel tāquā
in arbitrū? Dicit gl.quod intelligitur ex precedētibus ⁊ ſequē
tibus.Et ſi hoc non apparet debemus inſpicere vtrum pena
fuerit promiſſa.Et tunc vr̄ electus vt arbiter, alias vt iudex.
h Ita not.in d.l.ſi qui ex ꝯſenſu h. No.iſtam glo.qꝛ†tota die com
5 promittitur in aliquos,vt arbitros ⁊ arbitratores. Certe ex
mō pcedēdi poterit cognoſci,an procedant, vt arbitri,puta ſi
ordinariū iudiciū,ſeu ordo iudicioꝝ ſeruef. An vt arbitrato-
res,puta ſi ordinariū iudiciū ñ ſeruaf. Hoc etiā poterit appa
i rere ex[i] ſua ſnia vtrū cōponūt amicabiliter,an vero determi-
nant ſm punctum iuris,vt in authen. Si vero contigerit. C.e.
⁊ l.idem Pomponius,ſi de meis.§.recepiſſe.ſ.tit.ij. Venio ad
ſeq.glo.⁊ quero quid velit dicere text. qui tribunali preeſt, vel
aliam iuriſdictionem hʒ. Dicunt quidam tribunali preeſt, qui
habet iuriſdictionem ordinariam. Aliam iuriſdictionez habet
k qui hʒ delegatam. Gul.de cug.[k] ⁊ Cy.ſequendo eū in l.ſi qui ex
6 conſenſu.C.de epiſco.aud.tenent†qd iuriſdictio delegata non
pōt prorogari in alias perſonas,cum enim ſit limitanda inter
illas perſonas tantū,aliam limitationē non recipit.l.in agris.
de arg.re.do. Unde gl.exponit alio modo,vt dicaf pēſſe tribu
nali,qui habet iuriſdictionez,vel adminiſtrationem. Et quod
7 dicitur.vel †aliā iuriſdictionez,intelligaf de iudicib.iſtis char
l tularijs[l],qui nullā habēt iuriſdictionē, niſi inter cōſentiētes.
De iſtis iudicib.facit gl.mentionē hic,⁊ tex.in l.rē non nouam.
C.eo.⁊ vbi ⁊ apud quem in integrum reſtitutio.l.ſi.qd tene mē
m ti. Poſſes aliter [m] dicere vt intelligatur preeſſe tribunali ille
qui hʒ certuʒ locū maiorum ſuorum ad reddendum ius.l.pen.
8 ſ.de iuſt.⁊ iu.vel aliam†iuriſdictionem habet hoc eſt, qui non
hʒ locū certū maiorū ſuorū vt ſunt omnes doc.qui habent iu
riſdictionē in ſcholares,vt in authen.habita.C.ne fili. p patre.
⁊ in prima conſtitutione digeſtorum.§. pen. vt etiam ſunt om-
nes iſti qui preſunt aliquibꝰ collegijs,quorum multi ſunt non
9 habētes certū locū ad reddendū ius. Venio ad tertiā†gloſſ.
n quero vtrum in criminalibꝰ poſſit prorogari[n] iuriſdictio? Bre
uiter,veritas eſt quod ſic in eum,qui alias habet iuriſdictionē
de illis cauſis.l.j.C.vbi de cri.agi opʒ.vbi etiā hoc tenet gl.hic
10 ⁊ ad municipalē.l.inter. Quero nunquid priuatus†poſſit p-
rogare iuriſdictionem eius,qui hʒ delegatam a principe? ⁊ du
bium videf eſſe qꝛ in ipſo delegato non videtur eſſe aliqua iuriſ
dictio,ſed requiritur ꝙ alias habeat iuriſdictionē,lʒ non in il-
lum ad hoc vt poſſit prorogari,ſed ille nullā habet,ergo videf
priuatus de nouo dare,quod non poſſet,quod ante nō habeat,
probo per l.ſi pretor.de offi.eius cui man.eſt iuriſ. Quod etiaʒ
ſentit gl.in l.cognitio.§.j.eo.ti.de quo habes glo.expreſſam in
verbo delegatorū.c.pen.in ſi.extra de offic.deleg.not. Inn.in c.
de cauſis.extra eo.ti.⁊ Cy.in l.j.C.de iur.om.iud. Poteſt tamē
11 †iſto caſu fieri prorogatio de tempore ad tps.ſ.eo l.ij.§.ſi iudex.
Item de re ad rem,vt no.in c.pen.⁊ ibi p gl.extra de offic.dele.
12 ¶ †Quero nunquid requiraf expreſſus cōſenſus[o], vel tacitꝰ
o in prorogatione? videtur hic in iſta l.j.quod requirif expreſſus.
p Inn.tʒ quod tacitus cōſenſus ſufficit,in c.cū veniſſent.[p] extra
de in inte.reſti. Non.obſt.iſte tex.qui dicit,ſe ſubijciant, ⁊ cōſen
tiant,qꝛ illud verum eſt in modo loquendi.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Si ſe ſubijciant. Et in materia ꝯcludēdo,dic qd qñ-
que agitur de iuriſdictione tantū nō declināda,tūc ſi ſit pactū
hic non eſt licita penitētia.c.j.de iudi.⁊ ibi not. Quandoqʒ agi
tur de iuriſdictione prorogāda,⁊ tūc aduerte,qꝛ quandoqʒ agi-
tur de prorogāda ⁊ inducēda per litigium ſcienter factuʒ per
partes coram iudice alias non ſuo,⁊ cōtra,tenetur quod nō in-
ducitur prorogatio ante lit.conteſt.per id quod hr̄ in l.ſi cū do-
tē.§.eo autem tempore.ſol.mat.⁊ hic etiā gl. Et hoc clarum, q̊
ad hoc vt partes poſſint recedere ab ipſo iudice, quandocūqʒ
velit,ante lit.conteſt. Poſſet tamē dici,quod iſto caſu inducaf
prorogatio,ſaltē quo ad actus geſtos,vt voluit ſentire Ange.
hic,⁊ ſʒ aliquos poſſet etiā dici quod prorogata eēt iuriſdictio,
ſed reuocabif qꝛ poſſunt penitere ante lit.conteſt. Et iſtā opi.
tetigit Jo.an.in tit.de compet.iudi.adi.§.j.ſuper ver. qd erit.
⁊ Ja.bu.in l.j.C.de iur.om.iu. Interdū partes expreſſe proro
gant coram iudice iuriſdictionē illius,⁊ tunc tenuit. Guli. hic
dicit,quod ſi prorogata eſt iuriſdictio,nec habet locum peniten-
tia p iſtam.l.C.⁊ l.eſt receptum.ſ.de iuriſdictio.omn.iudicū.⁊
etiam hoc tenet Ang.vtrobiqʒ,⁊ etiam hoc tenet. Ant.in cap.j.
de iud. Et plus dixit Ang.hic,ꝙ hoc procedit ſiue iudex exp̄ſ
ſe acceptauit,ſiue tacuerit. Bal.in l.ſi.C.de ſen. Sed Ja. bu.in
d.l.j.C.de iuriſ.om.iudic.tenuit contrarium.ſ.quod ſit locus
penitētie ante litez conteſta.prout videtur voluiſſe gl. Lʒ aūt
forte propter authoritatez gl.iſta opi.ſeruaretur in practica,
tamen forte verior eſt de iure opi. Gul. pro qua ēt Ant.in c.j.
all.ibi eē tex.in d.c.j. Sʒ certe ille tex.nō facit, qꝛ oportet intel
ligi,ꝙ ille epiſcopus fuiſſet de aliena prouincia,⁊ qd ēt ſuus me
tropolitanus conſenſiſſet per c.ſignificaſti.de foro cōpe.ꝙ mul
tum diuinaret ad tex.c.j.extra eo. Ideo verior videtur intelle
ctus ibi,quod agatur de iuriſdictione nō declināda. Quando-
que ſit conuentio de reſpondendo coram iudice alias nō ſuo,vl
de prorogāda eius iuriſdictione,tunc videtur,quod admittaf
penitentia vſque ad lit.conteſt.per l.ſi cōuenerit.hic allegataʒ.
Et ad hoc omnino vide ꝙ not. Spec. in titu.de compe.iud.§.j.
verſi.ſed nunquid poteſt.ſub ver.x.vbi etiaʒ per Jo.an. ſub ℣.
xxj.in ver.ſʒ quid ſi pactū. Doc.tamen communiter tenent, qd
ſi pactum fuerit ſtipulatione vallatuʒ,poterit agi ad intereſſe
ſi ꝯ fiat,vel ad penam,ſi fuit appoſita per l.dieʒ.§.ſi.ſ.de arbi.
Si vero neutrum interuenit,tunc dabitur actio de dolo,per l.
ſi.ſ.de dolo.ſecundum Cy.⁊ Jo.an. Sed certe in d.l.ſi.fuit do-
lus adhibitus ad actuʒ celebrandum,hic aūt ſecus,⁊ de iure ca
nonico,ēt ex pacto nudo cogi pt. Cy.vero in l.ſi qui ex conſen-
ſu.in iij.q.de epiſ.aud.tenet quod nō poterit peti pena, nec agi
ad intereſſe,ex quo lex permittit penitentiaʒ,⁊ ſic impune deſi
ſtit.l.Gracchꝰ.C.de adult.xxij.q. v.q pelerat.⁊ videf ſeq Jo.
an.in d.ti.de comp.iud.§.j.dicit Flo.in d.c.j.extra eo.quod hec
opi.ēt placuit conſi. Paduano.tñ ipſe finaliter tenuit cū opin.
communi,quā ſequitur Bar.⁊ Ja.de Are.⁊ But.qꝛ illa l.ſi cō
uenerit.ſolum permittit penitētiaʒ reſpectu iuriſdictionis iu
dicis,que ēt nō negat,quo minus cogi poſſit ad penā, vel inter
eſſe, cum pena nō contineat in ſe aliquam turpitudinem: facit
quod habetur in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ſ.de ver.obli. hoc ēt
videtur procedere,ſi dicta cōuētio facta ſit coram iudice.p d.
l.ſi cōuenerit.que loquitur indiſtincte. Et hoc ſequitur Flo.in
c.j.extra eo.licet ibi Ant.videatur velle contrariuʒ,quia tunc
videtur agere ex pacto iudiciali,ī quo fallif fides iudici,⁊ par
ti,⁊ ſic duob.ideo videtur cogi preciſe ꝓpter not.in l.ſed ⁊ he.
§.preter.ſ.de proc.ſed forte verior eſt opi. Flo.per d.l.ſi cōue
nerit.q̄ indiſtincte loquif. Nec obſtāt no.in d.§.pter.qꝛ in alijs
caſibus loquitur: vide Imo.in d.c.j.de iudi. Et p predicta in-
fertur ad id quod dixi poſt ſcribētes Inſti.de act.§. preterea.
Quid autē ſi fieret pactum iuratum de nō declinādo iudicē?
vide q̄ dixi poſt gl.in l.ſi pecuniā.in pric.ſ.de cond.ob cau. Et
ad predicta vide Bal.in l.j.ſ.de iur.om.iud.⁊ in l.ſi qui ex con
ſenſu,⁊ in l.ab eo.C.quomodo ⁊ quādo iudex.quod bene no.
b ALEX.¶ In clericis. Quid ſi clericus eſt ſcholaris,⁊c. an ha
beat priuilegiū autf.habita? vide Bal.ibi.poſſunt etiā clerici p
rogare quo ad iuriſdictionē volūtariā,ſʒ Bal.in l.gñaliter.in
ſi.de epiſ.⁊ cle.⁊ vide ad c.ſi diligenti. Bal.in l.pe.in pnci.C. de
pac.⁊ ibi Bar.in caſu tñ ſingulari ſi deliquerit in iudicio ſecu-
lari clericus,poterit conueniri per ſecularem l.nullum. ⁊ ibi
gl.⁊ Bal.C.de teſt.⁊ ibi dixi poſt Bar. Itē ſi eſt depoſitarius
ſecundū Bald. in l.acceptam.C.de vſu. Itē pōt citari vt ſe op
ponat ad actum. Bald.fin.in l.teſtamēta.C de te. Itē ſi ſucceſ-
ſit in inſtātia priuato,ſm Imo.in l.ſi eū hominē.de fideiuſ. ⁊c.
c ALEX.¶ Conſueui. Vide Bar.⁊ poſt eū omnino Imo.⁊ Lu.
in l.j.§.poſt operis.ſ.de ope.noui nuntia.
d POMA.¶ Ab epiſco.vide Pan.in c.ceterum.de iudic.
e ¶ Haberent feudū. Adde ꝙ fortius,⁊ multū no.dixit Spe.de
comp.iu.adi.§.j.in ver.clericus.ꝙ clericus etiam expreſſe obli
gās ſe ſoluturū in aliquo loco,nō pōt obijcere epiſc.illiꝰ loci,
ſed cōtrahēdo vel deliquēdo bene pōt.c.Ro.de fo.cōp.in vj. ⁊
ibi p Jo.An. Et vide qd ſin.dicit Inn.in c.cū cauſam.de teſt.ꝙ
ſi qs litigat coram iud.non ſuo,in dubio nō videtur velle pro-
gare iuriſdictionē,ſed qd actus valeat prout pōt: quod no. Et
de materia prorogatiōis,vide Inn.in c.de cauſis.de offi. dele.
Spe.de obliga.§.prorogari. ⁊ §.ſi. Et adde not.per Bartol.
in l.q̄ro.ſ.de ſolu.⁊ Bal.in l.ſi quis in conſcribendo.C.de epi-
ſco.⁊ cle.adde de prorogatione clerici, Abb.conſi.xxiij.ij.lib.⁊
de prorogatione laici,per Ang.conſi.clxvij. Pau.de Caſt.con
ſi.xxvij.⁊ cxliij Ang.conſi.xxvij.
* CLAVD.¶ Agi. Adde quod no. Bald.in l.decernimus. C.
de ſac.ſan.eccleſi.
f ALEX.¶.Cōſentiendo. Et quādo quis ſe ſubmittit iuriſdictio
ni iudicis ignorantis illum eſſe exemptum,plene per Joann.
And.in regula,ſcienti.in mercu.
g POMA.¶ Quero quomodo. Vide Roma.conſi.xci.
h ALEX.¶ L.ſi q ex ꝯſenſu. Et ibi Cy.in l.ſi.ſequif Pe.de Anc.
in cle.ſepe.in ſi.de ver.ſig.⁊ vide Ant.in c.cū ex officij.de pſcri.

i ALEX. ¶ Poterit apparere. Adde Bal. authen. habita. quod
ſi ſpecifice creatur iudex ad inſtantiam, alius non poterit etiã
ex prorogatione fieri. l. conſulta, C. de teſtamen.
k ALEX. ¶ Gul. de Cu. Hoc ſequitur Cyn. ⁊ Bal. ⁊ Ange. hic, li
cet Spec. cõtra de compe. iudic. adi. §. j. ver. ſed queritur. Adde
tu latius quãdo iuriſdictio iudicis delegati, ꝓrogari poſſit de
perſona ad perſonas: ⁊ vide late Mar. ſoc. in c. ſignificaſti, arti.
iiij. q̃ſtio. vj. extra de foro cõp. ponẽtẽ concluſionẽ ⁊ fallentias.
l ¶ Chartularijs. Et de his iudicibus chartularijs, vide Bart.
in l. j. in vlt. queſt. de iur. om. iud. Et ſic videtur, quod iuriſdictio
tabellionis poſſit prorogari, ⁊ idem Bal. l. iubemus. §. ſane. C.
de ſac. ſan. eccle. ⁊ gl. in auth. de tabu. §. pe. ⁊ Ant. in ꝓemio De
cretaliũ, cõtrariũ videtur velle Io. in ca. cum P. tabellio, de fi
de inſtr. Alle. Ioan. And. in addi. Spe. de inſtrumen. edi. ⁊ etiã
Bald. in l. repetita. C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ Bald. hic in fin. Adde tu
de hoc, quando iuriſdictio tabellionis poſſit prorogari, ⁊ vide
Mar. Soc. in d. c. ſignificaſti. arti. iiij. queſt. x. ⁊ ibi quando pro-
rogari poſſit de loco ad locum.
m ALEX. ¶ Poſſes aliter. Et de materia prorogationis, ꝑ Inn.
in c. de cauſis, de offi. deleg. ⁊ Ia. Bu. in l. ſocietatem. pro ſocio.
bona glo. in c. Romana, in ver. ſuſcipere, de for. cõp. in vj.
n ALEX. ¶ Prorogari iuriſdictio. An in criminalibus poſſit fie
ri ꝓrogatio, adde Cy. in l. procurator. C. de pe. ⁊ glo. in l. non va
let. C. de plagiar. Inn. dubitat in dic. cap. de cauſis de offi. dele.
per Spe. de com. iud. adi. §. j. verſi. ſed nunquid in ſuam. ⁊ Imo.
in c. j. de off. ord. ſed Bal. in l. ſi qui ex conſenſu. de epi. aud. tenet
contra Bartol. Adde an in criminalibus poſſit fieri proroga-
tio: Abb. alle. conſi. xxxiij. ⁊ Ange. xxiij. ⁊ per Mar. in dicto cap.
ſignificaſti. artic. v. queſt. j.
o ALEX. ¶ Expreſſus conſenſus. ſufficit tacitus conſenſus in ꝓ-
rogando per Ang. ⁊ Imo. de ſol. in l. q̃ro. ¶ Et hoc etiã in dele
gato: ⁊ per Mar. Soc. in d. c. ſignificaſti. arti. vj. q. j. quẽ videas.
p POMA. ¶ Cum veniſſent. Vide Pan. in cap. j. ⁊ c. ceterum. de
iudicijs.

LEX II.

1 ☞ Conſenſus iudicis in prorogatione iuriſdictionis, de perſo
na ad perſonam, non eſt neceſſarius.
2 Sententia lata a iudice ignorante ſe iudicem, nõ tenet. Senten
tia iudicis errantis in modo iuriſdictionis, valet. ſentẽtia lata
ex vna cauſa, quam iudex arbitrabatur bonam ⁊ ſuberat me-
lior, ex illa melior poteſt confirmari.
3 Sentẽtia iudicis ignorantis ea, que ſunt neceſſaria ad ſentẽtiã,
eſt nulla.
4 Practica ponendorum in ſententia.
6 Iudicis conſenſus etiam in prorogatione de tẽpore ad temp⁹
requiritur.
7 Prorogatio quot modis fiat.
Argumentum de tempore ad locum procedit.

a **Conſenſiſſe.** [a] Cõtinuatur cum precedenti,
nam ſupra dictũ eſt, quod ex
conſenſu partiũ fit prorogatio, hic querit̃ qualiter,
⁊ qualis debeat eſſe iſte conſenſus: ⁊ breui. er h. d. In
prorogatiõe iuriſdictionis de perſona ad perſonã, requiritur
conſenſus partium, qui ſciãt illum non eſſe iudicem ſuum, ⁊ con
ſenſus iudicis non requiritur: ſed in prorogatiõe de tẽpore ad
tempus requiritur cõſenſus iudicis, ⁊ partiũ. hoc dicit vſq; ad
b §. legatis. ¶ No. caſum [b] in quo factũ per violentiam cõpulſi-
uã eſt ipſo iure nullum, licet alias veniat irritandũ per actio
nẽ quod metus cau. quod dic vt l. ſi mulier. §. ſi dos. ff. quod me.
* cau. *† Secundo nota, quod non requiritur cõſenſus iudicis ĩ
1 prorogatione iuriſdictionis de perſona ad perſonam, nec etiã
ſcientia. ¶ Oppo. cõtra hoc de l. quero. ĩ. de eo qui pro tu. ⁊ l. ſꝫ
2 ⁊ ſi de ſua. ĩ de acqui. here. Reſpon. Si iudex † ignoret ſe iudicẽ
vel ſe habere iuriſdictionem, non valeret eius ſententia, vt d. ll.
Sed ſi ſcit ſe iudicem eſſe, ſed in modo, qualiter ſit iudex, errat,
valet quod factũ eſt per eum, vt hic: eodẽ modo poſſumus dice
re in ſententia, q: ſi iudex credit eum ſe poſſe dare ex vna cauſa,
tamen ſuberat alia melior, ex illa alia melior poterit ſententia
3 confirmari. l. vltima. ĩ. quod cum eo. Si tamen iudex † omnino
ignoraret ea que ſunt neceſſaria ad ſententiam, vt puta ſi neſci
ret litis conteſtationem factam eſſe vel libellum datum, vel quã
do interponit primũ vel ſecundum decretum ignoret citatiões
preceſſiſſe, ⁊ reum contumacem eſſe, tunc nõ valeret quod fieret
per eum. l. hec autem. §. j. qui. ex cau. in poſſeſſio. eatur. Tetigi in
c l. multum. de condi. ⁊ demon. Et ideo [c] † practica eſt vt ponatur
4 in ſententia, viſis itaq; petitione predicta, litis conteſtatione, iu
ramento teſtium, eorum dictis, inſtrumentis, iuribus vtriuſq;
partis, ⁊ ceteris, Chriſti nomine inuocato, ⁊c. Et eodem modo
in ſententijs que dantur aduerſus contumacem fit mentio, quo
5 modo iudex illam contumaciam cognouerit. † Circa iſtam par-
tem querit gloſſ. quid ſi ſcholaris per errorem litigauit coram
poteſtate, nec allegauit priuilegiũ ſui iudicis, nunquid valeat?
6 Dic vt in gl. Venio ad verſiculum, ſi ⁊ iudex. Quero † vtrum in
prorogatione de tempore ad tempus requiratur cõſenſus iudi
cis? Tex. iſte videtur velle quod ſic, precedens videtur velle cõ
trariũ. Veritas eſt quod requiratur. Et eſt ratio, q: elapſo tẽ-
pore iudex credit ſe nõ iudicem. Et ideo ad hoc vt ipſe ſciat ſe iu
dicem, expedit vt ſciat ⁊ cõſentiat, aliter non facit vt iudex. Sꝫ
in precedenti vere iudex eſt, licet in modo erret. ¶ Habes ergo
7 † quod quandoque fit prorogatio de perſona ad perſonam vt in
precedenti. Quãdoq; de tempore ad tempus, vt hic. Quãdoq;
de re ad rem. l. de qua re. §. primo. ĩ. eod. Quãdoq; de loco ad lo
cum, nõ ſue iuriſdictionis, hoc enim non poteſt fieri, q: preiudi
caret alteri. Facit ĩ. de ſolutionibus. l. quero. Sed ſi fiat de loco
ad locum ſue iuriſdictionis. v. g. nam locus maior eſt in palatio
poteſtatis, de voluntate partium poterit prorogari, vt audiat
in platea. Nam idem eſt iudicium de tempore ad locum. l. vnius.
ĩ. ſi cer. pet. ⁊ l. fi. ĩ. de triti. ⁊ per Gul. in l. fi. de iuriſ. omn. iud.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cõſenſiſſe. Sꝫ vtrũ poſſit ꝓrogari iuriſdictio iudicis
de cui⁹ iuriſdictiõe dubitabat. Inno. eleganter voluit quod ſic
in c. paſtoralis. de reſcrip. ⁊ Cyn. in l. fin. C. de exceptionib. ⁊ re-
fert Ang. in l. j. ff. eo. ſecus ſi ignoraret, de quo etiam latius per
Ange. in l. ſi per errorem. de iuriſdic. omni. iudic. ⁊ vnum adde
in materia prorogatiõis, quod ſi princeps vel papa reſeruat ſi
bi iuriſdictionem, partes velint nolint erũt ſub eo, nec in alium
poterunt prorogare, ſecundum Inn. in capitulo inter dilectos.
de exceſ. prela. ⁊ in c. cum M. Ferrariẽſis. de cõſti. ⁊ Archid. in
c. tibi qui gratiã, de reſcr. in ſexto. Secus in inferiori a principe
ſecundum Bal. in c. j. §. preterea. de prohibi. feu. alie. per Fede.
Et not. q᷑ in cauſa appellationis, nõ poteſt prorogari iuriſdic.
q: cauſe appellationis ſunt mixti imperij, ⁊ pertinent ad autho
ritatem ſuperiorẽ, vnde etiã vtraq; parte conſentiente, nõ poſ-
ſunt ventilari apud iudices incompetentes. alle. auth. ad hec. C.
de iu. Cal. in ti. de pa. Cõſt. in verbo, ſꝫm mores illius ciuitatis.
Item iuriſdictio, q̃ procedit a deo, vt excõmunicare, vel abſol-
uere, nõ poteſt prorogari ſecũdum Bal. in d. l. ſi qui ex cõſenſu.
in fi. ¶ Adde an poſſit prorogari iuriſdictio iudicis, de cui⁹ iu
riſdictione dubitat̃, Bal. conſi. cclxxviij. iiij. lib. Et an iudex or-
dinarius poſſit compeſcere partes ne prorogent alterius iuriſ
dictionẽ, vide Ioan. An. in addi. ad Spe. in titu. de compe. iud.
verſic. ſed quid in dele. ⁊ ibi etiam an delegans poſſit ꝓcipere de
legato, ne proroget vltra tempus ſibi datum ad cauſam deci-
dam. Vide late per Maria. Socinũ in c. ſignificaſti. ar. v. q. j.
extra de for. cõpe. quomodo ꝓgatio fieri, aut non fieri debeat.
POMA. ¶ Vide Abb. c. ſi clericus laicum. de fo. compet.
b ALEX. ¶ No. caſum. Ad idem tex. ⁊ ibi Bal. in l. ſi qui ex cõſen-
ſu. de epiſ. audi.
* ¶ CLAV. Met. cau. Et iſtum tex. ad hoc reputat ſingularẽ Pa
nor. in c. P. ⁊ G. de offi. ⁊ poteſt. dele. ſꝫ eſt ſimilis in l. ſi q̃ ex cõ
ſenſu. in verb. ſponte. ⁊ ibi hoc not. Bald. C. de epiſ. aud.
c POMA. ¶ Et ideo. Vide Alexan. in l. ij. C. de arbit.
1 ☞ Legati pro repreſalijs non poſſunt capi, etiam per loca vbi
tranſeunt.
2 Teſtes vocati extra propriam iuriſdictionem, non poſſunt ex
alia cauſa, ⁊ etiam pro repreſalijs ibi cõueniri.
Exiſtens in loco cauſa appellationis nõ poteſt ex alia cauſa ibi
conueniri.
3 Peregrini, qui vadunt ad indulgentiã, nõ poſſunt per terras
per quas tranſeunt, conueniri, nec pro repreſalijs capi.
4 Scholares non poſſunt capi pro repreſalijs, nec parentes, affi
nes, vel nuntij, qui deſtinantur ad eos.
5 Clauſula non obſtante priuilegio non intelligitur de incluſo in
corpore iuris.

a **§. Legatis.** [a] Qui ex cauſa legationis, vel teſtimonij
vel alia legitima cauſa ad aliũ locum ſe
trãſfert, ibi non poteſt cõueniri, ſed habet priuilegium domum
ſuam reuocãdi. hoc dicit. ¶ Nota, quod legati nõ poſſunt cõue
1 niri de debito quod ante cõtraxerũt. ¶ † Nota, quod legati nõ
poſſunt capi ex virtute repreſaliarũ, quod eſt verũ, nõ ſolum in
terra, ad quam deſtinant̃, ſed etiã in terra, per quam tranſeunt,
2 vt hic in ſecundo reſpõſo. ⁊ gl. no. ſuꝑ verbo, deſtinati. ¶ † Se
b cũdo nota, quod [b] illi qui ex cauſa teſtimonij vocant̃, non poſſunt
pro alia cauſa cõueniri nec etiam pro repreſalijs capi eadem ra
tione. Quod intellige quando vocant̃ extra ſuam propriã iuriſ
dictionem, ⁊ ſpecialem. Vnde ſi vnus de aliqua ciuitate Mar
chie, vel ducatus, vocat̃ cauſa teſtimonij in curiam Marchiõis
vel Ducis, nõ poſſet ibi pro alia cauſa cõueniri, vel pro repreſa
lijs detineri. Idẽ ſi oporteat eũ ibi eſſe cã appellationis, vt hoc
dicit textus. Sed ſi vnus de comitatu iſtius ciuitatis vocat̃
ad ciuitatem

ad ciuitatē iſtam cauſa teſtimonij vel alia cauſa, optime poſſet
capi,⁊ conueniri,vt hic in §.omnes.hoc tā propter forum, quod
hic habet, quam quia ibi contractat,ſeu iniuriam cōmittit, vt
hic dicitur,alias forte ſecus,ſi haberet forum,⁊ alibi exiſteret.
3 ¶Tertio nota,†quod iſti peregrini,qui vadunt ad indulgen-
tias Romam,vel Aſſiſium, nō poſſunt per ciuitates,per quas
tranſeunt conueniri,vel cauſa repreſaliarum capi,vt hic in vſi.
idem Claudio ⁊ ibi gloſſa hoc dicit. Facit C.communia de ſuc-
ceſ.authent.omnes peregrini.in eo quod dicitur,libere hoſpi-
4 tentur.¶†Quarto not.finem huius gloſſe,quod ſicut ſchola-
c res habēt priuilegiū ne capiātur pro repreſalijs,[c] vt in authēt,
habita ſuper hoc.C.ne filius pro patre.⁊ hic,ita etiam pater vel
frater,qui veniret ad eos vidēdum,⁊ nūtij qui eis neceſſario de
ſtinantur. Uenio ad §.omnes,⁊ oppono de l.non alias.§.legati,
j.eodem. Solutio.ibi deliquerunt,hic vero contraxerunt. Op-
ponitur de l.ſed ⁊ ſi reſtituatur.§.edictum.infra eodē, Solutio,
ibi dies actionis erat exitura. Opponitur,in authētica vt om
nes obe.iud.prouin.§.j.C.vbi de crimin. agi oportet. authenti-
ca,qua in prouicia.vbi dicit quod nullo priuilegio excuſatur.
5 Solutio.† Intellige nullo priuilegio,ſcilicet ſpeciali nō incluſo
in corpore iuris. Nam per illa verba,non videtur ſublata pri-
d uilegia incluſa in corpore iuris,vt infra eodē.l.heres abſens.[d]
quod nota.factum eſt ſtatutum quod omnes vadāt in exercitiū
ſub certa pena non obſtante aliquo priuilegio,intellige, ſcilicet
ſpeciali,non incluſo in corpore iuris.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Legatis. Per Innocentium poſt gloſſam,in cap.fin.
de foro competenti.in verſic.ſecundo nota.adde textum nota.i
l.fi.j.de legat.⁊ quod notat Innoc.in capi.ego epiſcopus, de iu
reiur.adde Bal.i l.qui a latronibus,de teſtamentis.
b POMA.¶Secundo nota,ꝙ. Uide Bar. conſilio clxiij.in vl-
ti.oppoſitione.Bal.in authē.qua in prouicia. C. vbi de crimin.
agi.l.non plures.C.de ſacroſan.eccle.
c ALEX.¶Pro repreſalijs. Peregrini,⁊ ſcholares capi,nō poſ
ſunt pro repreſalijs,adde quod notat Inn.in cap.fi.ad fi. de fo
ro cōpeten.⁊ glo.⁊ Bal.plene in aut.habita.adde quod ſoluens
pedagium ⁊c. ſecundū Odofre. in dicta auth. habita. ꝙ dictū
ſequendo reaſſumpſit Bald⁹ in capitu j.in princ. que ſint rega.
d ALEX.¶L.heres abſens. Adde quod not.Bar.i l.ſi quis ſub
conditione,de cōditio.inſtitutionū. Et adde que dixi poſt Bar.
in l.fi.C.ſi contra ius. Sed quid ſi ſunt duo priuilegia.vnum eſt
clauſum in corpore iuris,aliud nō,quod ſit preferendum? vide
per Hoſtien.⁊ Canoniſtas,maxime Ioā. Andream in capitulo
primo,de reſcriptis,adde notata per Bar.in verſic.non obſtan
tibus,in extrauaganti ad repri.

§.**Sed ⁊ ſi agant.** Ex iſto §.not.quod ille, qui
1 accuſat criminaliter,non po
teſt reconueniri ciuiliter, ſecus in eo qui ciuiliter agit.hoc di-
cit. Plene examinaui hoc anno tibi in authenti. ⁊ conſequēter.
C.de ſenten.

a §.**Sed ⁊ ſi dubitetur.** [a] Not.quod quādo
eſt dubium, vtrū a-
liquis ſit legatus,vel nō,iudex ipſe debet cognoſcere. Hoc etiā
apparebit ex literis legatiōis,vidiſtis in l.eum qui.§.fi. cū l.ſe.
j.commodati.⁊ C.de epi.⁊ cle.l.ſi qua. ¶ Not.quod iſti qui re-
b uocāt domum,debent cauere[b] de iudicio ſiſti in domo ſua,quod
an procedat in alijs, qui conueniuntur coram iudice non com-
petenti,dic vt in glo.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Sed ⁊ ſi dubitetur. Et de gl.not in ver.promiſſione,
vide quod ſcripſi poſt Bar.in l.ſancimus.C.de verb.ſigni.
b ALEX.¶Debent cauere. Per omnes latius in c.fi.de fo.cōpe.
Et dicit Bald.in l.fi.C.vbi in rem actio.quod in legato ſemper
ſufficit iuratoria cautio.

LEX III.

1 ☞Citatus ratione dubij iudicis,vel actoris,licet certum ſit ꝙ
iudicium ſuſcipere non tenetur,nō cōparens poteſt mulctari,⁊
contra eum primum decretum interponitur,ſecundum non.
2 Bannitus eo ipſo quod iudicium ſuſcipere compulſus nō fuiſ-
ſet,ſi fuiſſet preſens, rediens, ⁊ hoc oſtendens, debet de ban-
no caſſari.

a **NOn videtur.** [a] Contra eū qui habet exce-
ptionem declinatoriam non
pōt interponi ſecūdum.decretum.hoc dicit. ¶ Opp,
j.eo.l.ſi quis ex aliena ⁊ §.ſi quis in ius voc.nō ierit.
l.ij.Solut.dicit gloſſ.intellige hic,quod hoc cōſtabat, quod ille
preſens iudicium ſuſcipere non teneretur,ſecus ſi de hoc eſſet du
1 biū.Et†ideo ſi ex forma citationis appareret, quod quis nō te
netur ire, vt puta ſi in citatione nominet dominus talis preſby
ter,vel dicatur talis de Florētia,cū citetur apud iudicem Pe-
ruſinū,de eo,quod alibi factū eſt,tūc ire non tenet,nec citatio
b eū arctat. Et ideo officiales,[b] qū procedūt contra aliquē cleri
cū,lꝫ male faciāt,omittunt ponere in citatiōe,vel pceſſu aliquā
demonſtrationē,ex qua demōſtretur cleric⁹, vt ſic propter du
biū teneat ire ad allegādum priuilegium. Tu potes dicere,ꝙ
ēt ſi eſt dubiū reſpectu iudicis,vel actoris,ſi tamen veritas eſt
in ſe,ꝙ preſens iudicium ſuſcipere non compellitur, non videt
c latitare,vt hic,⁊ l.vir bonus.[c] iudi.ſol.que hoc expreſſe pbat,
⁊ ſic non poteſt pueniri ad ſecundum decretū,nec ad aliud, qd
parat plenum preiudicium.vt hic,⁊ d.l.vir bonus. Bene tamē
d poterit mulctari,[d] vel ad primum decretū perueniri,vt j.e. l.
ſi quis ex aliena. ⁊ d. l. ij.ſi quis in ius voca.non ierit. Nō ap-
paret,qꝛ primū decretum interponitur, vt tedio affectus ve-
niat reſponſurus. Iſtā penam merito ſuſtinet,qꝛ propter du-
bium venire debebat. Sed ſecundum decretum interponit, qꝛ
debito non ſatiſfecit. Et iſtam penam nō debet ſuſtinere, qꝛ de
hoc iudicio non erat cognitio:⁊ hoc vult dicere l.iſta.⁊ d.l.vir
e bonus. Et p hoc videtur[e] ꝙ ſi aliquis † eſt bannitus ſecundū
2 formam ſtatutorum Italie,illo bannimēto,quo ll habetur p cō
feſſo de delicto:ſi poſtea oſtendit,ꝙ ſi preſens fuiſſet, iudicium
ſuſcipere non compelleretur,qꝛ bānū declarabitur nullū. Nō
eñ pōt imponi pena,q̄ ipſum negotium pncipale reſpiciat,ſed
ſolum contumaciam illam puniat,vt ex predictis patet. Dicaꝫ
latius in d.l.ij.ſi quis in ius voc.non ierit.

ADDITIONES.

a POMA.¶Non videtur. Ad intellectum huius l.vide Felx.in
c.cum ordinem.de reſcri.
b POMA.¶Et ideo officiales. Uide Bar.cōſi.lxij.⁊ cōſi.v.j.vol.
c ALEX.¶L.vir bonus. Adde Bar.in l.neque.de fideicō.liber.
d ALEX.¶Poterit mulctari. Et ſic ex his no.ꝙ nūq̄ vr iuriſdi
ctio prorogata ex contumacia. Et vide quod dixi ſ. verū tamē
eſt,ꝙ modo ex contumacia incumbit onus probandi declinanti
ſecundum Bal. in l.licet.C.vbi de cri.agi opor. Inn.in c.preal.i
fi.de dila. Bal. in l.geſta.de re iudi. adde quod per contumaciā
non cenſetur prorogata iuriſdictio. Ro.conſi.xlviij.
e ALEX.¶Uidetur. Uide Bar.⁊ q̄ dixi in l.q abſentē.j.de pro
cu.⁊ que no.Bal.in l.licet.C.de procu.per Imo.in c.cū ſuper.de
offic.deleg.⁊ in l.quidam,ad fin.de re iud. ⁊ vide que ibi dixi ſm
Ang.⁊ cum Bar.hic concor.Bal.in l.ſi qui ex conſenſu. de epiſ.
audi.vbi ex cōtumacia nūquam videtur prorogata iuriſdictio,
qꝛ eſt verum,ſecundum Bald.ibi,ſi iudex erat ipſo iure incom
petens,ſecus ſi per exceptionem. ⁊ Inn.in c.preterea de dila.⁊
melius in c.innotuit,de eo qui furt.or.ſuſce.⁊ Ange.in l.ij.§. fi,
j.ſi quis in ius vocatus.

LEX IIII.

1 ☞Pater ⁊ filius quando litigare poſſint.

LIs nulla. Non eget ſummario. ¶ Oppo.
de l.j.C.de pa.po. Solu.dicit gl.
a ꝙ hec eſt regula,que fallit in caſib.hic not.a vide ⁊ i-
1 gna gl. Breuiter dicas,† quandoqꝫ lis infertur a filio
patri,⁊ tunc poteſt eſſe lis de omnibus,ad que faciē a a filio pa
ter poteſt compelli iure actionis,vel officio iudicis. Iure actio
nis,vt in caſtrenſi peculio,vel quaſi. Item in aduētitio hodie in
caſibus, in quibus patri non queritur vſuſfructus,⁊ ſic non eſt
legitimus adminiſtrator. Officio iudicis,vt in petendis alimē-
tis,vt in gl. In petendo quod emancipetur. Item in caſu l. Im
perator.ad Trebel.vt hic in gl. Item vt dotet filiam,vt l.qui li
beros.j.de ritu nup. Itē vt promittat dotem pro filio recipien
te,vt no.per Dynum in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ſolu.
matrim.⁊ ſi qui alij caſus reperirētur, in quib.equitas iudicis
poſſet implorari contra patrem,quos reperire laborioſum eſt
potius,quam ſubtile. Si vero infertur lis a patre filio, tunc in
omnibus caſibus,in quibus pater ratiōe patrie poteſtatis nō
poteſt ius dicere,cōſiſtit iudicium, vt in caſtrenſi vel quaſi. Itē
ſi inferet queſtionem pro patria poteſtate,ſeu filiatione,vt hic,
per gl. Item ex cauſa ingratitudinis.C.de ingra.lib.l.j. Item ſi
vellent cogere vt emancipationem ſuſcipiat ſcdm not.in l.qui
dam cum filium. j. de verb. obl. ⁊ ſi qui caſus ſunt ſimiles,alias
non eſſet iudicium inter filium ⁊ patrem,tamen poteſt iudex adi
ri vt executor,dicturus de filio ſententiam,quam pater dixerit.
l. iij.⁊ l.cōgruentis.C.de patr,potes. Quid autem inter dominū
⁊ ſeruum? Dic vt in l.vir certis.j.eo.

ADDITIO.

a ¶Caſibus hic no. Uide caſus,in quibus conſiſtat iudicium in
ter patrem ⁊ filium, adde tamen quod de iure Canonico lis
poteſt eſſe inter patrem ⁊ filium,vt not.gloſ.in capi.ſi annum.ex
tra de iudi.lib.vj.⁊ videtur text.in capi.non eſt vobis, de ſpon.
gloſſ.xxiij.qō.iiij.ſi eccleſia.⁊ ij.queſtio.vij.queritur,⁊ vbi eſt du
bium,an ſit in poteſtate,valeat iudicium.l.ſi putas,cum ibi no-
ta.C.de peti.hered.

a POMA. ¶ Hic no. vide Ludo. Ro. ſing. dciij. inci. de iure ciuili. Bar. in tractatu differentiarum inter ius ciuile ꝛ canonicum.

LEX V.

1 ☞ Iudex non cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio, quando ſentiret aliquod commodum.

a **SI quis ex aliena** [a] In dubio debet quis comparere [b]. b a ꝛ exceptionem declinatoriā fori opponere, ſuper qua * eius iudicis, qui declinatur, erit cognitio*. h. d. Qn̄ debeat opponi iſta exceptio declinatoria, dixi i l. nō videtur. ſ. eod. Opponitur, ſecundum hoc iudex iudicat in cauſa ſua, contra l. j. C. ne quis in cauſa ſua. Solu. Nō eſt ſua quantū ad vtilitatem, ideo poteſt ſuper hoc pronūtiare. Et ideo † quedam glo. 1 ſingularis in l. de iure. ī ad muni. videtur velle, ꝙ ſi iudici applicaret aliquid, vt puta decima vel ſportule, nō eſſet eius cognitio qꝛ eſſet cauſa ſua, etiam quo ad vtilitatem. Dixi in l. ij. ſi quis in ius vocatus non ierit.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si quis ex aliena. Limita no. vt per gl. c. j. in ver. ad dominum, de iure. in ma. fac. de quo vide Decium c. ceterum. in iij. no. de iudi. Quid autem ſi notorie conſtat citatum nō eſſe de iuriſdictione? Vide Fel. in c. cū ordinē. de reſcr. ꝛ ibi Deciū in gl. ſi. in prin.

b ALEX. ¶ Cōparere. In dubio quis dꝫ cōparere, adde quod ſi nō cōpareat, poteſt iudex eū mulctare, Cle. j. de reſcri. qđ eſt no. ꝛ vide Bar. in l. nō videtur. ſ. eo. ꝛ vtrum ſit neceſſe priuilegium allegare? vide Bal. in l. ciues. C. de app. ꝛ regulam huius legis ſingularem limita, vt dixi poſt Bar. in d. l. ij. ſ. ſi qs in ius voca. Et hāc legem limita habere locum in iudice vniuerſali, ſecus in ordinario particulari ad certas cauſas, vel perſonas. gl. eſt no. in c. j. in ſi. ꝛ ibi Bal. de iure. in ma. fac. Item non habet locum in iudice delegato, ſecundum gl. no. in c. accuſatus. ſ. ſane. de here. in vi. de quo vide Bart. in d. l. ij. ſi quis in ius vocat. ꝛ alibi dicit Inn. quod ſi quis citatus nō comparet, perdit priuilegiū declinandi forū. ita no. dixit in d. c. preterea. de dila. ſed Flo. in c. ſuper literis, de reſcr. dixit, ꝙ gl. in d. ſ. ſane. ꝛ in c. j. de iure. in ma. fa. non eſt vera, nec videtur differentia aliqua ſecundum eum. ꝛ vide ſingulariter Bal. in l. generaliter. de epiſ. ꝛ cle. Item nō habet locum in iuriſdictione voluntaria, ſecūdum Bal. in l. ij. in ſi. C. commi. vel epi. Item limita hanc l. nō procedere, vbi cauſa declinationis fori eſſet notoria probanti, Cle. paſtoralis. in verbo, Piſana. de re iud. plene p Imo. in l. quidam. de re iudi. ¶ Et ad materiam huius l. vide Mar. Soc. in c. poſtulaſti. q. xij. extra de foro compe.

* CLAV. ¶ Cognitio. Iſtud nō procedit in exactoribus, qui non pn̄t pronūtiare ſuper poteſtate ſua, ſecūdū Bal in c. cū cōtingat. de reſcrip. per illum tex. quem dicit ſingularem ad hoc.

LEX VI.

1 ☞ Cecus ſuccedens principi, baroni, vel comiti retinet iuriſdictionem, licet poſtea concedi non poſſet.

a **CEcus** [a] Opp. j. eo. l. cum pretor. ſ. fin. Sol. hic ſuperuenit cecitas, poſtquam erat iudex. ¶ Oppo. ſ. de poſtulando. l. j. ſ. caſum. Solutio, aliud in aduocato, aliud in iudice. ¶ Opponitur, qꝛ non poterit ferre ſententiā in ſcriptis. l. ſi. C. de ſen. ex breui. reci. Solu. dicit gl. quod habet dignitatem, non adminiſtrationē. Tu dic ꝙ poterit ferre ſentētiam per alium, ſicut dicimus in nō literato, vt d. l. ſi. C. de ſen. ex breuic. recit. ꝛ ſic videtur ſecundū 1 hoc, † ꝙ ſi alicui principi habenti iuriſdictionem ſuccederet cecus, retineret iuriſdictionem, ꝛ haberet eam ſecundū quod dictum eſt. Et ſic potes dicere, ꝙ ſi alicui Principi, baroni, vel comiti ſuccederet aliquis filius cec⁹, remaneret iudex ꝛ retineret iuriſdictionem, licet poſtea concedi non poſſet.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Cecus. Vide ad hec Aretinum conſi. cxlvij. incipiente, viſa conſultatione.

LEX VII.

a **SI quis poſtea** [a] Priuilegiū fori ſuperueniēs pēdēte iudicio, non eximit quem a iuriſdictione. h. d. Quid ſi pendente iudicio aliquis effectus eſt clericus? tangit Bal. in l. pen. ſ. ſi ex nox. cauſa aga. Ioan. an. extra de obli. ad ratio. c. j. Ego dixi vobis in l. j. ī. de penis. vbi plene.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si quis poſtea. Limita tū regulā huius l. vt p Bart. in l. ſepulchri violati de ſepul. violato. ꝛ videtur preuēta iuriſdictio, etiam per carcerationem ſecūdum Bald. in l. officiales. de epiſcop. ꝛ clericis. in additione ad Speculator. in titu. de cita. ꝛ Bal. ibi. Item limita hanc l. duobus modis vt per gloſ. in l. qui autem. in pri. ꝛ ibi Pau. de caſt. ſi quis cautionibus, hec lex fallit in ſcholari conuento coram vno iudice. in authē. habita. ꝛ ibi Bal. ver. hic quero. cum ſequen. Alio modo per Bald. Ange. ꝛ Imo. in l. ſi ſeru⁹ plurīū. ſ. ſi quis a me. de leg. j. ¶ Add an per cita tionem nullam, quis dicatur preueniſſe. Ro. conſi. cclxij.

LEX VIII.

a **SI quis in legatione.** [a] Opponitur l. cum qui. ſ. j. ī. de conſti. pecu. Solue vt ibi dixi.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Si quis in legatione. Limita hanc l. vltra alios hic per Fely. quatuor modis in c. cum omnes. de conſti.

LEX IX.

a **INſule Italie.** [a] Ro. quod dicit cuiuſque prouincie. Et ſic quelibet b inſula, que eſt in prouincia. eſt pars puincie. [b] Et per hoc ſemel Piſis dixi contra quoſdā piratas, qui deroborabant in mari, ꝛ reducebant ſe in quādam inſulam prope Piſas, quod licet dicatur, quod mare eſt commune, ꝛ ſic ibi non poſſunt cōueniri, tamē ego dico, quod illa inſula eſt pars illius prouincie cui adheret, vt hic.

ADDITIONES.

a ALEX. Inſule Italie. Idem firmat Ang. hic, ꝛ in l. vnica. C. de claſſi. lib. xj. ꝛ vide l. Ceſar. ꝛ ꝙ ibi doctores. ī. de publicanis.

b POMA. ¶ Pars prouīcie. Vide Fely. in c. cum cauſam, primo notabili. de probationibus.

LEX X.

a **DEſtitiſſe.** Ad hoc vt aliquis deſiſtens puniatur, [a] requirit vt in totum deſiſtat, non ſolum differat. Item ſi deſiſtat a cauſa, quam calumnioſe pˀpoſuerat. Sec⁹, ſi iuſtā cauſam habuit litigandi, ſed de nouo ſe iniuſte litigare cognoſcat. h. d. Tene b menti practicam [b] quando in lite producitur tibi aliquod inſtrumentum, vel quādo ex apertura teſtiū, tu manifeſte cognoſcis te iuſtitiam non habere, quam ante te habere putabas, conſiliū eſt quod ſtatim cedas liti, ꝛ euitabis condemnationem expenſa* rum, vt hic.*

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Deſiſtens puniatur. Et quando quis dicat̄ deſiſtere, vide gl. ꝛ Bar. in l. Papinia. ſ. j. ī. titu. j. ꝛ no. quod deſiſtens, nō dicit̄ ſuccumbere, vt eſt tex. no. in l. alia cauſa. ſecundum Bald. ꝛ Sali. ibi. C. de his quibus vt indig.

b ALEX. ¶ Practicam. Adde Bal. in l. poſtquam. C. de pactis.

* CLAVD. ¶ Vt hic. Et idem no. Bar. in l. ſi quis inficiat⁹. j. depoſit. vbi idem ſentit Alex.

LEX XI.

SI a me. Irritatur iudicium, ſi deuenit ad caſum a quo incipere non potuit. h. d. Examinaui in l. pluribus. ſ. ꝛ ſi placeat. j. de verbo. obligationibus.

LEX XII.

a **CVm pretor.** [a] Quod quibuſdam prohibetur, ceteris videtur eſſe permiſſum. h. d. De minoribus iſtis qualiter poſſunt eſſe iudices ꝛ qua etate, habes hic gloſſ. not. quam vide * ſigna.*

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Cum pretor. Et vide quod dixit Bal. in l. ij. de ſacroſanctis eccleſijs. ꝛ vide gloſſam hic, quādo qs poſſit eſſe iudex, adde ꝙ no. in c. ſciſcitatus, de reſcrip. ꝛ in l. j. C. de digni. li. xij. not. Inno. in c. cū ſuper. de offi. deleg. ꝛ in c. ſuper literis, de reſcrip. ꝛ de excommunicato, vide gloſ. ꝛ quod no. in l. j. C. de iuris ꝛ facti ignorantia, ꝛ eam ſequitur Bal. in l. id quod pauperibus. de epiſco. ꝛ cleri. POMA. ¶ Circa regulā huius l. vide late Bernard. capit. tranſlato. de conſtitu. ꝛ vide Decium omnino d. l. id quod.

* CLAV. ¶ Et ad materiam huius gl. vide aliam gl. in rub. de tutel. in gl. j. ꝛ quod ibi no. Butr. ꝛ Panor. Item quādo poſſit opponi iudici exceptio inhabilitatis, ꝛ an ſi nō opponitur, valeant acta, ꝛ alia quedam ad materiam huius legis vide per Imol. ꝛ alios ꝛ maxime Panor. in c. ſciſcitatus, de reſcrip.

LEX XV.

1 ☞ Actiones deſcendentes ex quaſi delicto non tranſeunt ad heredes.

2 Filiuſfamilias per imperitiam iudicans, tenetur quatenus eſt in peculio.

3 Cautela pro iudice vt in ſyndicatu doceat ſe filiumfamilias.

Si filius

Si filiusfamilias. §. Iudex.

Si iudex per imperitiam male iudicauit, condemna
bitur inquantũ religioni iudicantis videbitur, quod
quantitatem peculij non excedit, ſi eſt filiusfamilias. Sed ſi dolo
male iudicauit, condemnabitur in totum, que actio contra here
1 dem non tranſit. hoc dicit cum l. ſequenti. ¶ † Not. ex l. proxime
ſequenti, quod actiones deſcendẽtes ex quaſi delicto non tranſ
eunt ad heredes, nam actio in factum qua tenetur iudex male iu
dicans, eſt ex quaſi delicto. ¶ Opp. & videtur quod filius tenea
tur in totũ, vt infra quod cum eo l. penulti. & l. ſi quis cum filio.
& ſequenti. de peculio. Solutio. Dicunt quidam, quod hic filius
2 tenetur inſolidum, pater vero de peculio. Alij dicũt, † quod te
a netur filius de peculio, & iſtam tenui [a] ponẽdo caſum. Nam cum
hec actio detur, inquantum iudicantis equitati videtur, vt de
varijs & extraordinarijs cognitionibus, l. fina. & Inſtitutionib.
de obligationibus, que ex quaſi delicto, in principio, non debet
videri equum iudici vt puniatur in plus quam habeat in pecu-
lio, quando per imperitiam male iudicat. Secus ſi dolo, vt in
5 ſecundo reſponſo, vnde † poſſet eſſe cautela iudici filiofamilias,
vt tẽpore ſyndicatus, quando ſunt contra eum graues petitio
nes, doceat ſe filiumfamilias, & ſic vltra peculium non tenetur,
tene menti.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Et iſtã tenui. No. ĩquãtũ iudex qui eſt filiusfamilias,
tenetur ſi per imperitiam male iudicauit, pulchre Innocentius
in capitu. ſuper eo. quod met[9] cauſa. qualiter deducatur intereſ
ſe contra iudicem in cauſa ſyndicatus, & que dixi in l. fin. ĵ. de va
rijs & extraordinarijs cognitionib. Bal. in l. pignus. C. de pigno
ratitia actio. tenet, quod omnis iudex non tenetur niſi inquãtũ
facere poteſt: & ideo non poſſit carcerari. alleg. que hic haben-
tur. adde per Bal. ĩ rubrica. C. de pe. iudicis qui mal. iudic. quia
ſingulariter loquitur. Et an tranſeat contra heredem vide in l.
iiij. §. fi. de damno infecto. ¶ Adde quid in aduocato Ang. ĩ §.
fi. Inſti. quibus ex cauſ. manu. non licet.

LEX XVII.

Iulianus ait.

Si iudex ſuccedit vni ex li-
tigatoribus in aliquo deſi-
nit eſſe iudex. h. d. Item videtur hic textus cum gl. q̃d
ſi tres habeant rem communem, & inter duos iſtorũ
ratione dicte rei moueatur queſtio, qui habet rem communem
cum eis, in hac cauſa non poteſt eſſe iudex.

LEX XVIII.

1 ☞ Patri non datur dilatio propter abſentiam diuturnam ad
uocati, ſed alium debet inuenire.

Si longius.

In iudicijs iudex non eſt diu-
tius expectãdus, ſed alius lo
co eius ſumẽdus. h. d. Simile ĵ. de va. & excu. mu. l. pe.
a in fi. Idem dico de aduocato. [a] Nam † quando aduo-
1 catus ſe abſentat, vel impedit, ſi impedimentum eſt breue, debet
parti dari dilatio, vt expectetur aduocatus, vt ſ. ex quibus cau
ſis maiores. l. ait pretor. in fi. & ibi nota. Sed ſi dilatio eſſet lon-
ga non debet ſibi dari, ſed inueniat alium aduocatum, vt hic.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De aduocato. Nota quod expectatur aduocatus, ſi
nõ diu eſt abfuturus, adde l. j. & ibi Bar. ĵ. de vac. mu. Bar. no-
tat in l. ſed ſi vnius. §. fin. ĵ. de iniurijs. & quod legitur & no. in ca.
quod ſuper his. de voto.

1 ☞ Maleficia non debent remanere impunita. Nec expectatur
ad agendum contra malefactorem vt fugere poſſit. 2.
3 Filius quando poſſit agere ſine conſenſu patris.
Pater cogitur conſentire filio pignoribus captis.
4 Patris conſenſus generaliter ſufficit filio, vt in omnibus age-
re poſſit.
5 Filiusfamilias minori in caſibus huius legis dabitur curator
liti.

§. Si filius.

a [a] Propter abſentiam patris permitti-
tur filio agere, vbi alias nõ poſſet abſq;
1 eius conſenſu. h. d. ¶ † Nota textum q̃ maleficia non debẽt re-
manere impunita, & propter hoc admittitur ad agendũ, q2 al's
2 nõ admitteretur, facit. l. ita vulneratus. ĵ. ad l. Aquiliam. † Secũ
do nota, quod non debet expectari tãtum quod malefactor poſ
ſit fugere, ubi ſe ſubtrahat, is qui notam &c. facit l. ait pretor.
§. ſi debitorem. ĵ. que in fraudem creditorum. Dicitur hic quod
filius agit vtili iudicio. Contra imo directo. l. filiusfamilias. l. in
factũ. ĵ. de actiõibus & obligationibus. Solutio. Debes ſcire,
quod de iure antiquo omnes actiones querebantur patri p̃ fi-
lium, ſex caſibus exceptis, qui ponuntur in d. l. filius. & in l. in fa-
ctũ. Unde in illis ſex caſibus filius intentabat directã actionẽ
quam habet iure ſuo. Et in hoc erit ſpeciale hic, quod lz alias
patri competeret exercitium actionis non filio, hoc caſu filius
poterit exercere. In alias vero, in quibus patri q̃rebat actio,
filius intentabat vtilem actionẽ, vt hic, cũ directa ſit patris, ho
3 die vero † omnes actiones ex cauſa aduẽtitia cõpetũt ipſi filio
lz ſit patris exercitiũ, ſi eſt legitimus adminiſtrator, vel ſi non
eſt, q2 reſpicit vſumfructũ, non poteſt agere filius ſine cõſen-
b ſu patris. l. cũ nõ ſolũ in maternis reb[9]. §. neceſſitatem. [b] C. de
bonis, que liberis. & iſto caſu erit introductũ per hanc l. vt vbi
pater nõ põt reperiri, poſſit agere filius ſine cõſenſu patris, et
eodem modo cõueniri, q̃d tene mẽti, maxime propter gloſſaz, q̃
eſt in dicto §. neceſſitatẽ. que dicit, q̃ ſi pater nõ vult conſenti-
re, dz cogi pignoribus captis, & mulcta indicta, certe ſi illa coa
4 ctio non ſufficeret, procederet abſq; ei[9] cõſenſu, vt h. ¶ † Que
ro vtrũ pr̃ poſſit p̃mittere filio gñaliter, vt in oib[9] dictis cau
ſis agat? Gl. tz hic q̃ ſic, quã tene mẽti. Allegat de p̃cura. l. fi-
lius. §. ipſe quoq;. q̃ ſic facit. Nã ſicut fili[9] põt eſſe p̃curator ex
5 tranei, multo magis põt agere cãm ſuã volũtate p̃ris. † Quid
ſi filiusfamilias eſt minor? Rñdeo, in caſib[9] in hac l. poſitis da
bit curator liti, non pſone. Allegat gl. l. clarum. C. de authorita
te p̃ſtãd. facit melius l. fi. § finaũt patre. de bonis que liberis.
6 † Querit gloſſa, quid de monacho [c], qui eſt in ſtudio? dicit glo.
c quod videtur permiſiſſe quod agat. Dic vt in ea.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si filius. Uide Bal. in l. prima, de bonis maternis, in
verſi. debes ſcire. & dñ gl. hic dr̃, de actione de dote, vide Imo-
lã in l. ij. ſolu. matr. & in caſu huius §. an filius debeat cauere de
ratihabitione patris? vide Bal. in l. ſi cum dotẽ. §. ſi pater. ſo-
luto matri. vbi videtur tenere quod notat Bar. in l. prima. C.
de bonis maternis. & vnũ nota, q2 text. facit mentionem de filio
ſcholari, qui agit pro viatico, q̃ debitum ex cauſa ſtudij & debi
tum cauſa dotis equiparantur, & concurrunt, vt vult Bar. in l.
j. in fine lecture. ĵ. ſolu. mat.
b ALEX. ¶ Neceſſitatẽ. Nota ampliationem ad §. neceſſitatem.
Iſta limita, niſi pr̃ abſens dimiſiſſet p̃curatorẽ. l. filius. §. j. ſ. de
procur. l. ſed ſi vnius. §. fi. de iniurijs. & hec que dixi in l. ſed et
he. ſ. de procur. adde q̃ filiusfamilias in criminalibus cum con
uenitur, põt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, vt voluit Bal.
conſi. lxxiij. & Petr. de Anchar. conſi. cliiij.
c ALEX. ¶ De monacho. Uide Baldum in aut. cauſa que ſit. de
epiſc. & cleri. & in aut. habita. & Speculator. de actionibus. §.
primo. verſiculo, quid ſi. ¶ POMA. Adde Ioannem Andreã
in c. ij extra, ne cleric. vel mona. plenius per Abbat. ca. quanto.
de offic. ordina.

LEX XIX.

1 ☞ Clericus ſuccedens laico declinat forum laici.
2 Clericus exemptus non poteſt allegare priuilegium, quod nõ
poſſit ſub epiſcopo conueniri.

Heres abſens.

a [a] Heres ſequitur forũ
defuncti, nec poteſt pro
priũ priuilegium allegare. hoc dicit. Opponitur ſu
pra eodem. l. ij. §. legatis. Solutio, quod hic dicit,
nullo proprio priuilegio, intellige in corpore iuris non inſer-
1 to, vt ibi: vide gloſſam, & nota. † Ex hoc ergo habes, [b] q̃ ſi vn[9]
b clericus ſuccedat laico, quod poteſt declinare iudicez laicũ: q2
2 allegat priuilegium fori corpori iuris inſertũ. Sed † ſi allega-
ret priuilegium exceptionis, q̃ non poſſit conueniri ſub epiſco
po, q2 exemptus, hoc priuilegium allegare non poteſt: q2 nul-
lo proprio priuilegio excuſatur, vt hic. Et ſic fuit conſultũ hic
ſemel p̃ Cyn. ¶ Opp. ĵ. de iure fiſci. l. fiſcus. in fi. primi reſpon-
ſi. Solu. ibi pro anteriori tempore ſuccedit in ius priuati, non
pro poſteriori. ¶ Opp. C. de quadri. preſcri. l. fi. Solu. ibi eſt
ſpeciale. ¶ Oppo. ĵ. de excuſati. tuto. l. fi. Sol. illa non eſt con-
tra. Quero, q̃d ſi ibi nõ inueniat? Dicam infra proximo §.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Heres abſens. Et hanc l. in princi. gl. intellige ſecũ
dũ no. per Bar. in l. ſi fideicõmiſſum. in princi. ĵ. eo. ¶ POMA.
Circa materiam huius l. in quibus caſibus ſortiatur forũ, vi-
de late Marianũ Socinũ in rub. de foro compe. vbi ponit ſex
caſus in quibus quis ſortiatur forum? & vide vnum verbũ Ro
mani cõſ. ccc. & vide glo. fin. in c. cũ dilecta. de reſcrip. & quod ibi
dicit Panor.
b ALEX. ¶ Ex hoc ergo habes. Adde Bartolum in authenti.
qua in prouincia. vbi de cri. agi opor. & in l. ij §. legatis. ſ. eodem.
¶ POMA. Refert & ſequitur Abb. c. quia V. verſi. vide tamẽ
ad hoc. de iudicijs.

1 ☞ Remiſſio an habeat locum in contractibus.
2 Delicta & contractus equiparantur in his, in quibus eſt eadẽ
ratio.

3 Conuentus ſi non habet bona in loco contractus, retenta opinione quod non ſit locus remiſſioni, quid fiet?

a **§. Si quis tutelam.** [a] Supra proxime dixi heredem ibi conueniendū
* vbi defunctus deberet cōueniri.* Et breuiter hoc dicit. Ubi eſt geſtū negotiū, ex quo reſultat quaſi cōtractus, ſiue contractus, ibi poteſt quis cōueniri, n. ſi ſit contractum tanquam cum aduena, quem quis ſciebat de proximo receſſurum. hoc dicit vſqꝫ ad §. apud Labeonē. Et primo ponit de quaſi cōtractu. Scdo de
b contractu. Scda ibi, proinde. Circa hanc legem queritur[b], hic dicitur, ꝙ ſe debet defendere in loco quaſi cōtractus, vtrū hoc ſit verum, ſiue ibi inueniatur, ſiue nō? Quidā dicunt, ſi ibi inueniatur, vt ſ. proxime in princi. legis, alij vt Ioan. dicunt ſiue ibi inueniatur, ſiue nō. Et dicit Ioan. ꝙ etiam in iſtis quaſi contractibus ſit locus remiſſioni, ſicut in delictis. arg. pro Ioan. ſunt
1 in gl. ſatis late. Domini, iſtam q. † an in contractib. ſit locus remiſſioni, ponit Cy. in auth. qua in prouincia. vbi de cri. agi opor. Gul. de Cug. latius. ſ. de eo quod cer. lo. l. j. & C. vbi quis decuri. vel cohor. l. ij. de hoc eſt hodie caſus extra de foro competen. capit. Romana. §. contrahentes. lib. vj. vbi determinat quod in cō
c tracti. non eſt locus remiſſioni[c], ſed peruenitur ad bonorū poſſeſſionem. Et ſic tenet opi. aliorum contra Io. & huic ſtare debemus. Quod eſt verū niſi ſit renūtiatum priuilegio fori, vt no.
d in l. prima[d] ſi quis in ius vocat. non ierit. per gloſ. & ibi dixi. Ut tamen opinionem Io. intelligas, ſcias quod ipſe dicit qđ eſt lo
e cus remiſſioni in duobus caſibus.[e] Primo quando latitat. hoc eſt, turpiter ſe occultat ſiue habeat bona, ſiue nō, quod videtur probari in authē. de exhib. & intro. reis. §. ſuſcepto. ſecūdo quādo non latitat, ſed in loco contractus, vel quaſi, non habet bona, alias ſi haberet, nō eſſet locus remiſſioni. Iſta limitatio vltima colligitur ex fine gloſ. que eſt additio, ideo libri antiqui non debent habere eā, & iſto caſu poſſumus dicere quod loquitur §. cōtrahētes. preallegatus ſi bene inſpiciatur. Item circa hāc opi. gloſſ. volens reſpondere vni rationi Ioann. ponit vnū not. ver.
2 † quod regula que eſt quod obligationes ex delictis & ex cōtractib. equiparātur, debeat intelligi de his que tempore illius regule erant inducte. Secus in his que poſteą ſtatuūtur. Que reſpōſio eſt contra id quod not. in l. quod vero. ſ. de legi. & l. nō eſt nouum. & l. ſeq. e. tit. Rn̄. ergo, quod delicta & contractus equiparātur, ſcꝫ in his quibus eſt eadem ratio, ſꝫ in remiſſione non
3 eſt eadem ratio, ergo, &c. † Quero quid ſi ibi in loco cōtract⁹ nō habet bona, retenta illa opinione, quod non ſit locus huic remiſſioni, quid fiet? Reſpondet gloſſa quod iudex pronuntiabit de mittendo in poſſeſſionem, & reſcribet iudici illius loci, in quo habet bona, & ille mittet in poſſeſſionē, vt C. de iudicijs. l. properādum. §. ſi autem reus. de bonis authoritate iudicis poſſidēdis. l. cum vnus. in fine & infra eodem l. argentarium. in fine. & in l. a diuo. §. ſi ſuper rebus. ſ. de re iudic. Quidam tamen dixerunt, quod ille leges loquuntur in executione iudicati, nō quando ſit miſſio ex interlocutoria. que opinio reprobatur per gloſſā in dicta l. cum vnus. alleg. infra eodem l. ſed & ſi ſuſceperit. §. fina. & eſt expreſſum in dicto c. Roma. §. contrahentes. de foro cōp. lib. vj.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si quis tutelam. Ad iſtum §. vide aliqua que apponit Bartol. in l. ſi quis in conſcribendo. §. primo. de pactis.
* CLAV. ¶ Conueniri. Idem eſt in loco contractus. l. exigere. ſ. eo. ti. Ang. in l. pomponius. §. preterea. ſ. de acqui. poſ.
b ALEX. ¶ Queritur. Itē vltra iſta, vide ad limitationē dicti capi. Romana. §. cōtrahētes. videlicet, niſi iuraſſet & promiſiſſet ſiſtere in iudicio. textus eſt nota. in authentica, de exhibend. reis. §. ſi vero etiam quidam iurāt. Tu adde que dixi in l. prima, ſupra ſi quis cautionibus. poſt Bartolum. Item limita in caſu l. ij. C. vbi de crimi. agi oport. & in caſu l. ij. C. vbi quis de curia. vel cohor. Item fallit ratione adminiſtrationis reddende l. j. C. vbi de ratio, &c. Itē in cauſa ſtatus. per l. j. C. vbi cauſa ſtatus. per quā legē dicit Ang. qđ iudex remittens, ſemper debet adhibere cauſe cognitionem, & idem dicas in ciuili, eo caſu quo ſit remiſſio vt adhibeatur cauſe cognitio in illo quod eſt cauſa remiſſionis. ad hoc quod idem dicit de delictis, Petrus de Ancha. in capit. dilecto. de ſentē. excom. in vj. per l. ſi coloni. de agricolis, & cēſitis. libro vndecimo. & l. de iure ad municipales. xvij. queſtio. quinta. adminiſtratores. Lapus in ſua queſtione xciiij. vide in criminalibus Bartolum in l. as cu. §. ſi de accuſationibus, & ibi per Angelum. POMA. ¶ Vide Imo. conſilio. xxv.
c ALEX. ¶ Locus remiſſiōi. An i cōtractibus fiat remiſſio. Bal. l. cōſentaneum in viij. nota. C. quomodo, & quādo iudex. hoc limitat, niſi lis ſit inchoata contra preſentem. Et vide quod notat Bar. in l. a diuo pio. §. ſentētiā. de re iudic. & notab. dicit Bald. in l. omnis. §. j. de epiſ. & cleri. quod poteſt fieri verbo.
d ALEX. ¶ Ut no. in l. j. Quod ſequitur ibi Bald. & Azo in ſumma de iuriſdictione omnium iudicum, & firmat Archidiaconus xj. queſtione prima. capitulo primo. & Innocentius in capitulo, dilecti, & in capitulo, poſtulaſti. de foro cōpetenti. ¶ Et opinionem Bart. hic dicit cōmunem, Marianus Socinus in dicto capitulo, dilecti. articul. iij. principali.
e ALEX. ¶ In duobus caſibus Mod. hic in iſtis duob⁹ caſibus tenent contrariū, quia contra d. §. contrahētes, & hanc materiā & totam materiam huius §. vide per Antonium in c. fin. de foro competen. Item limita d. §. contrahentes, non habere locum in ratiocinijs, quia in his ſit remiſſio. l. prima & ſecunda. C. vbi de ratio. &c. & Butrigari⁹ hic, vide de hac materia nota. per Baldum in l. cum archimedorum. C. vt in poſſeſ. legatorum. & Paul. de caſtro in l. prima. ſi quis ius dicenti non obtempe. & ibi etiam per Romanū, & in materia. §. ſi quis tutelam, nota queſtionem, duo Florentini contrahunt Senis, & iurant ſeruare contractū, tandem vnus eorum vult petere abſolutionem a iuramento coram epiſcopo Senenſi alio abſente, an poſſit? videt ꝙ non, ſtante opinione vera qđ ad abſolutionem iuramēti requiritur partis citatio. modo tu ſcis ꝙ in alieno territorio non poteſt quis conueniri, niſi ipſe ibi reperiatur, vel niſi ibi ipſe habeat bona, dicto capit. Romana, & vidimus in noſtro. §. fina. ergo requiritur citatio. at dici nō poteſt, ergo ſequitur quod nō poteſt fieri abſolutio, preterea, tūc poteſt quis in loco actus cōueniri, cum agitur de eius obligatione, ſed quādo agitur de eius diſſolutione non iure cauetur. Et de hoc videtur caſus, & ibi Bartol. in l. ſecunda. C. vbi & apud quem. vbi ad contractus diſſolutionem actor ſequitur forum rei. cōtrarium eſt verum ꝙ etiam quoad diſſolutionē cōtractus in loco cōtractus quis ſortitur forum. Et ad hec allegatur tex. vnicus in iure in l. in contractibus. §. in omni. & ibi Bar. C. de non num. pecu. Hanc queſtionem ponit Lapus in allegatione. x. ſed non allegat hunc caſum, quem refert Antonius i capitulo, poſtulaſti, de foro competenti, vbi dicit eſſe caſum, qui in veritate nō probat. quod nota, & vide quo dixi infra eadem l. in fine. poſt Bartolum.

1 Contrahens in alio loco quam in loco domicilij, quādo poſſit ibi conueniri.
2 Aduena cōuentus in loco non tenetur ſatiſdare de iudicio ſiſti in loco ſui domicilij.
3 Nundinarum cauſa aliqui venientes poſſunt ibi conueniri.
4 Uagabundi poſſunt vbique conueniri.
5 Quibus modis quis forum ſortitur.
Ratione ordinis clericatus quis forum epiſcopi loci ſortitur.
Scholaris ratione ſtudij ſortitur forum in loco, vt ſi ibi cōtrahat poſſit conueniri.

a **§. Proinde et ſi merces.** [a] Supra dixit quando quis ſortitur forū ratione quaſi cōtractus, nunc qn̄ ratione veri cōtract. In gl. pone ſemper vel pro, & hec gl. additio eſt, & mala, & nullius vtilitatis. ¶ Opponitur ad pricipium huius §. de §. ſeq. Sol.
b pricipium determinatur per ſequētia. Pro cuius[b] declaratione dic, Quādoqꝫ † quis contrahit in loco domicilij, & non eſt dubium, ꝙ ibi poteſt cōueniri. ſic poteſt intelligi principiū huius
1 §. & bene. Aut in alio loco, tūc aut erat inde ſtatim receſſurus, & nō poteſt ibi cōueniri. Aut nō erat ſtatim receſſurus, & pōt ibi
c conueniri, vt in verſiculo, at ſi quis. Et predicta vera, [c] quando contrahēs ſciebat eum de proximo receſſurum. Secus ſi de pro
d ximo receſſurū ignorabat, vt hic in ſecūdo reſponſo, [d] & in glo. hic poſita. Si vero dubitatur vtrum ſciuerit vel ignorauerit, di
e ſtingue, [e] aut habebat ibi tabernam vel officinam, & preſumitur quod inde receſſurus non erat, ſed ſi tabernam non habebat, ſed ibi erat tanquam aduena; tunc ſecus, vt hic ex tex. euidenter colligitur. ¶ Opp. dicitur hic in pric. niſi alio loco ſeſe vt defendere conuenit. Contra, talis conuentio non valet. l. ſi conuenerit. ſ. de iuriſ. omn. iud. Sol. dicit gl. itellige iſta verba ab negatiua, hoc eſt, niſi conuenerit vt ibi non teneatur reſpondere, & ſic conuentio per quam declinatur forum, vꝫ, non autem cōuentio per quam forum conſtituitur. ¶ Opp. legatus, & quilibet alius ratione cōtractus celebrati in loco, poteſt conueniri. l. ij. §. omnes. ſ. eo. ergo multo magis iſti aduene, qui in nullo ſunt priuilegiati. Dicſit quidā huius timore fateor q đ illo tēpore cōtract⁹ ibi poteſt cōueniri: ſecus ſi inde recederet, & poſtea reuerteret, tūc habet locum diſtinctio huius legis. Alij dicunt totū ecōtra, ꝙ ſi poſtea reperiat ibi, tūc nō poteſt ibi cōueniri, q2 erat de proximo receſſurus. gl. tn̄ indiſtincte dicit, ꝙ iſte aduena ibi nō pōt cōueniri. Nō ob. qđ dr de legato, q2 ibi poterat cōueniri de iure cōi, rōne cōis patrie, & ſi nō haberet ibi legat⁹ forū verū, vel nō rōne cōis patrie, poſito ꝙ i loco legatiōis cōtraheret, nō poſſet ibi ita ſimpliciter cōueniri, ſꝫ haberet locū diſtinctio, aut erat receſſurus de primo, aut nō. &c. merito cōueniret rōne ſtatus nō obſtāte priuilegio. Aduena aūt ibi de iure cōi non poterat cōueniri

vide ſtatim gl.ſuper verbo,quotquot,iſte finis eſt additio,⁊ma
la Cōtra. dicit enim precedenti gl. Nam quod dicitur de legato
eſt opi.cuius timore ſunt precedentes opi.in glo. vt ſ.recitaui.
f Quid ergo dicemus:[f] ſi ego emi ab aduena,⁊ peregrino ronci-
nũ,⁊ dedi ſibi denarios,ipſe nō vult dare mihi rōcinũ,nōne po
terit hic cōueniri? Certe illa gl.ſecundũ additionē poſitam ī ea
videt velle,ꝙ ſic,ſicuti in legato. Tu dicas quod quedam ſunt
expedienda tempore contractus,vt traditio equi,vt puta ſi de
di tibi pecuniam credens me recepturum rem ſtatim,tunc ſi nō
das,videris delinquere,⁊ me decipere.l.iij.de pig.actio. Unde
non ſolum ratione contractus,ſed ratione delicti admiſſi in ip-
ſo contractu potes conueniri. Sed ſi qua eſſent expedienda a-
lia,vt puta dedi tibi pecuniam habita fide de re,vel dedi rē ha-
bita fide de pecunia,vel volo te conuenire re euicta, tunc habet
locū diſtinctio huius §.Et quod hoc ſit verum,ꝓbatur in eo q
promiſit centum ſoluere Epheſi,vbi non erat,nec pergulam fe-
cerat,⁊ ſimilia,⁊ tamen ibi poteſt cōueniri,vt ī.ea.l.in fi.⁊ l.con
traxiſſe.ī.de ac.⁊ obli.vnde pro eo quod videtur actum,ꝙ in di-
2 cto loco expediatur,tunc poterit ibi conueniri,vt dixi.† quero
vtrū aduena ſaltem debeat cauere de iudicio ſiſti in loco ſui do
micilij.Gl.dixit hic quod ſic,vt ſ.eo.l.ij §.ſed ⁊ ſi dubitetur. Sʒ
hoc non eſt verū,qꝛ ibi loquitur in eo qui cōuenitur in loco vbi
alias ſortitur forum de iure communi,licet priuilegio excuſet.
Secus ſi de iure cōmuni ibi non poſſet cōueniri,vt ibi no.⁊ ita
3 eſt in caſu noſtro,vnde hec gl.ꝯdicit illi. ¶ † Quero,qd de his,
g q veniūt ad nundinas,[g] ⁊ ibi cōſtituūt pergulas vel tabernas.
Dicit gl.quod tūc nō poterit cōueniri ratione nundinarū,vt C.
de nund.in l.j. Tu dic ꝙ poterit cōueniri,vt hic,⁊ illa debet in-
telligi de impetrantib reſcriptū,vt nō cōueniant venientes ad
4 nūdinas ex alia cauſa. ¶ Quero,† qd ſi debitor cepit vagari p
h mundū[h] neqꝫ in aliquo loco certo ſe figit. Dicit gl.iſte eſt vaga
būdus,q poterit vbiqꝫ conueniri. Idē no.in l.j.C.vbi de cri.agi
op.⁊ ī.de dā.infe.l.iiij.§.prętor.in gl.parua.⁊ ī.ad mu. l.ius.in fi.
p hāc gl.multi ribaldi ſuſpēdunt in ciuitatib.⁊ caſtris,cū nō ha
5 beāt alicubi forū. Ult.q̄rit† gl.qb mo.qs ſortit forū,quos q o.
i enumerat,[i] vide eā ⁊ ſigna in eo qd gl.dicit ꝙ quis forum ſortit
k rōne ordinis clericat⁹,[k] intellige forū epiſcopi illius loci vbi a
* lias ſortit forū rōne domicilij,vel originis,vel alr̃,* ¶ Sed q̄-
6 ro† vtrū forēſis ꝓbēdatus hic,vel q efficeret Abbas in ciuitate
iſta,vtrū dicat ciuis iſtius ciuitatis? dixi plene in l.j.ī.ad muni.
l Itē in eo ꝙ dicit ratiōe ſtudij ſcholaſtici,[l] videt ꝯdicere alteri gl.
m poſite in hac ea.l.ſuper verbo,domiciliū.[m] dicas ꝙ ratione ſtu-
dij ſcholaſticus ſortitur forū,vt ſi ibi contrahat, ibi poſſet cōue
niri,vt in hac gl. Non aūt quod p contractib.vel obligationib.
antea factis cōueniri poſſit,vt ī alia gl.ſuper verbo,domiciliū.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Proinde ſi merces,limita vt p Cre.ſin. cxxij.per gl.
l.vſuras.C.de ſolutio.
b POMA. ¶ Pro cuius declaratione. Uide Barb.conſi.lij.ij.vo.
c ¶ Et ꝑdicta vera. Adde ad hoc dicta Bar. ⁊ vide que late po
nit Maria.Soc in d.c.dilectus,arti ij.q.x.extra de foro cōpet.
d ALEX. ¶ Secundo reſpō. Limita vt per Ang.in l.j.ſ.ſi quis ī
ius vo.non ierit.
e ALEX. ¶ Diſtingue.vbi Bal.in rub.C.que in frau.credi.
f ALEX. ¶ Quid ergo dicem⁹. Et adde ꝙ lʒ iuriſdictio alicuius
ſit progata ex eo,qꝛ ꝯtrū ſit in illo loco,ſi ꝯueniatur alibi ex cō
tractu nō poterit forum declinare,ſi alia ratiōe ibi ſortiat domi
ciliū,ita dicit Ang.qd ꝓbat ſingularit gl.in l.ſi fideicōmiſſum.
§.tractū.vſi.⁊ putē ibi,vel dic ſi conueniat Rome,⁊c.ī.e.⁊ ſatis
ſentit gl.hic in verbo,debebit,in prin.ſui,quod no. Item alium
caſum ſingularē ſm Bar.⁊ qd ibi dixi ī l.ij.C.de iuriſd.om.iud.
g ALEX. ¶ Ad nundinas. Uel faciens ibi pergulā,vel tabernā
an poſſit conueniri. Et dic ꝙ ſic licet gl.contra.vide Bal.in l.j.
C.de nund.no.tū ꝙ licet aliquis non poſſit conueniri, pōt tamē
cogi ſatiſdare de ſtādo iuri in loco domicilij. Ite nō poſſunt res
ſequeſtrari ſecūdum Bald.in l.ſi.C.vbi in rem actio.⁊ not.quod
vbi de alio foro non apparet,quis ſortitur ibi forum,in loco vbi
inuenitur in l.ſi in poſſeſſione,⁊ ibi Bal.C.vbi cauſa ſtatus.
h ALEX. ¶ Uagari per mundū. No.qualit vagabūd⁹ poſſit vbi
que ſuſpēdi,⁊ qualiter poſſit citari vide Inn.in c.ſi aduerſari⁹.
de eo qui mit.ī poſ. Et vide Jo.An.⁊ doc.in c.dilect⁹.ij.de reſ-
cri. Limita vt p Bal.ī l.j.C.vbi de cri.agi opor.niſi vellet ſatiſ-
dare de ſtando iuri in loco domicilij proprij. Adde Jo.An.ī ad
di.ad Spe.in ti.de compe.iud.§.j.verſic.ſed quid ſi debitor.vbi
refert Pile.⁊ Odof.diſputaſſe de eo qui fugit cum monacha.
i ALEX. ¶ Enumerat. Adde alios modos per Spe.de cōpe.iu-
adi.§.j.⁊ aliū per aſſiduā cōuerſationē in loco per decē annos,
licet interpellatim,ſecūdum Cy.l.j.C.vbi ſen.vel cla.⁊ quod no.
Bal.in l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.§.ſi.in finalib.verbis.ī.eod. Item ad
de dum gloſſ.dicit hic,ratiōe cōmunis patrie,l.Roma.ad muni
cipal.ꝙ hodie communis patria eſt imperialis,ſm Ant.in c.ſi.
de foro cōpe.ſed Jo.ibi tenet,ꝙ hodie cōmunis patria ſit Ro
ma. Et adde caſum,ꝙ per cōſtitutū quis nō ſortiat forū in loco
conſtituti,prout videt velle Bal.in rub.de conſti.pec.in ſi. Itē
no ꝙ qñ fideiuſſor capit pro debitore,poteſt corā iudice aliter
incōpetēti conuenire reum,ſm Bal.no.in l.cum eorum.C.de ſen.
Et an propter maiorem partem fortunarum,quis ſortiatur fo
rum,vide Ni.de Nea.in l.cum res.in prin.de leg.j.
k ALEX. ¶ Clericatus. Sed quid ſi clericus minor contrahit cū
laico in ſuis patrimonialibus,et vult petere reſtitutionē in in-
tegrū,debet eam petere corā iudice eccleſiaſtico,ſm qd no.dicit
Anto.de But in c.conſtitutus.de reſti.in integ. Bene facit qd
dixi ſ.e.l.poſt Bar.quod eſt notan.
* CLAVD. ¶ Uel alias. Item intellige qñ Epiſcopus ordinat
nomine proprio,ſecus ſi ex alterius epiſcopi commiſſione ſecū
dū Pan.in c.j.ver.vltra hoc quero.de foro compe.
l ALEX. ¶ Studij ſcholaſtici. Tu vide Bar.ī trac.repreſaliarū,
in v.q.prin.⁊ ibi etiam quid de ſtipendiarijs ⁊ alijs,quod notat
in l.lex Cornelia.ī.de iniur.⁊ no.Bar.in l.ij C.vbi de crimi.agi
opor.ſecus in doctore.l.municeps,per Bar.ad munici.
m POMA. ¶ Domicilium. Uide Cre.ſing.lxv.Rom.ſing.cclij.
Abb.in c.quod clericis,de foro compe.⁊ ibi Are.

a § .Apud Labeonem. Ratione cōtractus celebrati p aliū quis ſortitur forum.h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Contractus. No.ꝙ ratione contractus celebrati per
procuratorem generaliter cōſtitutū, poteſt procurator in locū
cōtractus cōueniri,ita hoc probatur in tex.quem forte non ha-
bes alibi,vide Bar.ī l.nō ſolū.§ ſi mādato.de iniurijs,per Bult.
de Cu.in l.centum Capue.ī.de eo quod certo loco.

§ .Illud. In loco domicilij,⁊ in loco, vbi eſt faciēda ſolutio,quis poteſt conueniri.h.d.

LEX XX.

Omnem. In loco contracte obligationis regulariter quis poteſt conueniri.h.d.

LEX XXI.

1 ☞ Confeſſo ſit preceptum de ſoluendo in termino decem die-
rum.
2 Debitor,qui habet terminum quatuor menſium, vel decem die
rum,debet cauere de ſoluendo in termino,alias poteſt carcera-
ri,niſi cedat bonis.

a Si debitori. [a] In cōfeſſum nō eſt ferēda ſen-
tētia, ſed danda eſt ei dilatio
ad ſoluēdū.h.d. ¶ Opp.de eo,qd quotidie obſerua-
tur. Nā ꝯfeſſis dat ſpatiū decē dierum. Gl.dicit fa-
teor,ꝙ hoc ſit per hāc l.hodie iſta gl.videt ſibi cōtradicere ī eo,
ꝙ tēp⁹,de quo hic loquit,eſt quatuor menſiū. Et poſtea ſubdit,
ꝙ per iſtā l.ſtatuit tempus decē dierum. Dicebat do.Ja.But.
ꝙ qñ libellus eſt dat⁹,tūc confeſſio habet vim lit.cōte.⁊ pōt fer
ri ſnīa,⁊ tūc habebit ſpatiū qd dat iudicatis. Ita loquit hic,ita
ſentit gl.in prin.l.ibi,velim actionē edere,ſubaudi,⁊ edam. Si
vero libell⁹ nō eſt dat⁹,tūc ſit preceptū in ꝯfeſſum,⁊ dat ſpatiū
1 decem dierū,vt hic in ſi.gl.⁊ ita poteſt itelligi hec lect.† Tu di
cas clarius,ꝙ facere preceptū in cōfeſſum,⁊ ſtatuere ſibi diē ad
ſoluendū eſt inductum per hāc l.in ſi. Sed que ſit illa dies,de iu
re eſt tēpus quatuor mēſium,ſicut dat iudicatis. Hodie per cō
ſuetudinem eſt limitatum ad decem dies. Ita vult dicere gloſſ.
2 ¶ Ult.no.† ꝙ ad hoc,vt cōdemnat⁹ habeat dilationē,quatuor
menſium,vel cōfeſſus decem dierum dilationē habet neceſſe ſa-
tiſdare de ſoluēda illa quātitate in tēpore ſtatuto, vt hic in te-
xtu,ibi,competenti cautela ⁊c. ¶ Sed tunc opponit. Nemo cō
uentus ſuo nomine cogitur ſatiſdare iudicatum ſolui. Inſtitu.
de ſatiſdationib.§.ſed hodie. Solu. Uerum eſt in pēdente iudi
cio,ſufficit enim cautio de iudicio ſiſti,quā preſtat,vt ibi patet:
ſed poſt latam ſentētiam debet cauere iudicatū ſolui, vt hic. ra
tio,qꝛ cautela de iudicio ſiſti,lata ſententia perimit.l.grece.§.⁊
b poſt litem.ī.de fideiuſſorib. ¶ Pro hoc,qꝛ dilatio,[b] que dat iu
dicatis,datur miſerationis gratia.l.ſi.cum milit.§.j.ī.de com-
pēſationib ergo interim debet ſatiſdare.l.vniuerſa.C.de p̄cib.
imperat.offerend. Eſſet enim iniquū ſi pendente illa dilatione,
debitor aufugeret,⁊ res ſuas forſitan exportaret,vt ſ.eo.l.ſi lō
c gius.§ 1. ¶ Et ſic not.ꝙ intra illud tēpus quatuor menſiū[c] poſ
ſet debitor capi ⁊ incarcerari,niſi caueat,vt hic.vel bonis cedat,
vt hic,⁊ l.j.C.qui bonis ced.poſſ.

ADDITIONES.

a ALEX ¶ Si debitori. Uide itellectū huius l.per Bar.ī l.iter
oēs,ſ.q ſatiſ.cog.⁊ an iſta lex locū habeat ī arbitro ⁊ delegato,
dic ꝙ non,qꝛ ad hoc vt arbiter poſſit facere preceptum, requiri
tur litis conteſtatio,ita no.Bal.in l.eos.C.de exec.rei iudi,pro

quo facit ꝙ habet in ca. vno delegatorum. de offi. dele. vbi papa
arguit de iudice delegato, ad arbitrum. Item an ille terminus
decem dierũ, qui datur confeſſis, habeat locum in arbitro, dic ꝙ
nõ, ſcdm Bal. in l. eos. Idẽ dicas in termino, qui datur iudica-
tis ad ſoluendũ, per l. ſi cum dies. §. intra autem quantũ. iuncta
gl. ibi. ff. de arbi. Idem an iſta lex habeat locum in committente
furtũ vel rapinã ⁊ cõfitẽte, Bal. ꝙ nõ in l. fi. de exec. rei iud. ⁊ ibi
etiam querit, an hec lex habeat locum in arbitratore. Et hãc le-
gem limita in caſu l. ſi reus paratus. de procuratori. de quo ibi
vide Bal. Et dicit Ang. hic, ꝙ talis ſententia, que emanat a ſpõ-
te confitente, põt ferri die feriato, ⁊ iudice nõ ſedente pro tribu
nali. l. a procedẽte. C. de dilati. cum ibi no. ꝙ potuit talis inter-
locutoria reuocari cõtrario imperio, anteꝙ ſit miſſa executiõi
per id quod habet in l. j. in fi. de preto. ſtipul. ⁊ ab interlocutoria
appellabit, de quo gl. hic, ⁊ in fi. §. neceſſitatem. de bonis que li-
beris. ⁊ per gl. in l. ſancimus. C. de admi. tut. ⁊ hoc veruz, quãdo
nulla oblata petitione per actorem, debitor confitetur. Secus ſi
preceſſiſſet libellus ⁊ pars copiã habuiſſet, ⁊ poſtea cõfeſſa fuiſ
ſet, qꝛ tunc ſequi deberet diffinitiua. De hoc eſt gl. in l. proinde.
§. ſi. ad l. Aquil. vt no. gl. ij. q. j. nos in quemquam. probat in aut.
de exhi. reis. §. ſuſcepto. vide aliquid per Spe. de ſen. §. ſpecies.
ver. eſt quoqꝫ tertia ſpecies. vide Fel. in rub. de re iud. ⁊ in c. ꝙ
ad conſultationem. de re iudi.

b POMA. ¶ Quia dilatio. Vide Ro. conſi. cccxxiij.
c ALEX. ¶ Quatuor menſium. Et ita etiam hic tenet Bart. in cõ
feſſo. ⁊ vide Bar. in l. fi. de exec. rei iud.

LEX XXII.

Qui non cogitur. Qui agit cogit ſe de-fendere. h. d.

LEX XXIII.

1 ☞ Cautela quando agitur ex contractu, vt probetur contractũ
eſſe factum ante iudicium.
2 Lite conteſtata ſi acciderit aliquid, qd eſt acceſſoriũ ad primũ
iudicium, quando debeat in primo iudicio cognoſci.

a
Non poteſt videri.
[a] Quod poſt lit. conte. accidit non acceſſorium ad primũ in dicto iudicio nõ venit, ſꝫ no
ua inſtãtia opus eſt. h. d. vide ſuper hoc Ioã. And. in
1 c. Abbate ſane. extra de re iu. li. vj. No. iſtũ tex. ex quo † ſis cau-
tus ꝙ articuli cui cõcludãt contractum, ſuper quo agit, factum
eſſe ãte ceptum iudicium, alias ſuccumberes. Ita no. per Io.
b And. in d. c. Abbate ſane. ¶ Quero exemplum [b] huius l. gl. po
nit primo qñ petitur aliquid futurum. Sed hoc nõ eſt propriũ
exemplum hic, ſꝫ in l. nõ quemadmodũ. ff. eod. Pone ergo ꝙ pe-
tebã cẽtum mutuata, vel aliquid vt de preſenti, ⁊ incipit deberi
poſt lit. cõte. ¶ Op. de l. ediles. §. item ſciendum. ff. de edil. edic.
⁊ C. de iudi. l. j. Sol. ibi loquitur de his que ſunt acceſſoria ad pe
tita, hic de his que ſunt principalia per ſe. Opp. de l. queſitum.
2 ff. de pecu. Et breuiter † pro ſolutione eorũ que hic ponuntur in
gl. dic aut poſt lit. cont. accidit aliquid qd eſt acceſſorium ad pri
mum, ⁊ venit in primo iudicio. Aut nõ eſt acceſſorium, ſed eque
c principale [c], ⁊ tũc aut non eſt defectus iuris ex parte agentis [d],
d ſꝫ ex parte cõuenti, vt puta, ſi petebã rem ego a te, dicens ipſaz
te poſſidere, quã nõ poſſidebas, incepiſti poſſidere poſt lit. cõt.
e tunc venit in hoc iudicio. l. qſitũ [e]. ff. de peculio. ⁊ ff. de pet. her. l.
iij. de rei. vẽ. l. ſi autem. §. j. ⁊ ad exhi. l. tigni. §. ſi quis. Quod dic
plene, vt ibi, aut erat defectus ex parte actoris, ⁊ tunc aut ſup-
f uenit ius ex cã de pterito [f], ⁊ venit in hoc iudicio*, vt ff. de pig.
* act. l. ſi rem §. fi. [g] ⁊ ff. mãd. l. ſi mãdauero tibi vt a titio. aut ſup-
g uenit ius ex cauſa noua ⁊ nõ venit in precedẽti iudicio, vt hic in
tex. Et ſic falſa eſt opi. Io. poſita hic in fi. gl. predicta vera quã-
d do actio ppoſita [d] eſt ſpecialiter, ſecus ſi generaliter, nulla expſſa
cauſa. l. vlt. de anna. exce. C. ⁊ eſt determinatum per Inn. in d. ca.
Abbate ſane. in tex. circa fi. vbi Papa gloſſat legem iſtam ⁊ glo.
diſtinguit in l. neqꝫ. C. ad exhib. ⁊ de hoc no. p Cy. in l. j. C. de alie
na. iu. mu. cauſa fa. in vj. q.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Nõ poteſt videri. Ad intellectum huius l. vide Iaſ.
inſti. de actio. §. ſi minus. eo. tit. ⁊ ibi plene per Io. Fab. ⁊ p doc.
l. edita. C. de eden.
b ALEX. ¶ Quero exemplum. Et in materia huius l. vide Bar.
in l. ⁊ an eãdem. §. actiões. ff. de exce. rei iud. ⁊ in l. edita. C. de edẽ.
Et de hoc vide omnino Inn. in queſt. facti in l. ſi filius qui patri.
de vul. ⁊ pup. ⁊ omnes no. in l. ſi quis iuſſus. §. fi. de dam. infe. qd
dixi in d. l. ſi rem §. fi.
c ALEX. ¶ Eque principale. Vide Inſt. de actio. in prin.
d ALEX. ¶ Ex parte agẽtis. Sed quid in reo cui poſt lit. cõt. ſup
uenit ius excipiendi, an proſit reo? vide Bar. in l. j. ff. de except.
e ALEX. ¶ Queſitũ. Intellige tñ vt per Inn. in c. cõquerente. de
offic. o ordinarij.
* CLAVD. ¶ Iudicio. Vide Alex. cõſi. clxvij. vol. ij. ⁊ Ar...
Roma. in l. ſi Titius. ff. de ver. obli.
f ALEX. ¶ Cauſa de preterito. Adde Bar. multũ no. in l. ſi T...
tius. de verbo. obligat. vbi dicit, quod non requiritur iſto ...
nouus libellus.
g ALEX. ¶ L. ſi rẽ. §. fi. Intellige, qñ nulla cauſa eſſet expreſſ...
illa debet probari, per c. abbate ſane. de re iud. in vj. Item ...
eſſet verũ ſi libellus habeat formam aptam, ſecus ſi inepta...
qꝛ ex eo nõ cõcludit ius agẽdi competere, vt qꝛ petit debit...
gatiõis q̃ erat cõditionalis. no. gl. in l. ij. C. de formulis. Et
adde Bal. in d. l. j. C. de alie. iud. mu. cau. ⁊ ibi quid e cõtra, ...
chie Bal. in l. p diuerſas. in xiij. q. C. manda. ⁊ etiam in ...
q. ⁊ que dixi poſt Bar. in d. l. ſi rẽ. §. fi. ⁊ per Ang. in repe. l. ſi ...
vi. §. differentia. de acqui. poſſ.
b ALEX. ¶ Actio ppoſita. Vide p Bart. in l. ⁊ an eandem. §.
actiões. de exce. rei iud. Pone qd expreſſi vnã cauſam, ti illã ex
preſſi generaliter, vt ago cõtra te, dicẽs, ꝙ res ptinet ad me ex
cauſa emptionis, vel ago actiõe ex mutuo, nõ dico qñ vel qua...
ter factũ ſit, ſuperueniet actio vel cõtractus mutui pẽdẽte iud...
cio, an i illo iudicio ꝯcludatur? ipſi determinãt ꝙ nõ. Ratio ...
tu ſcis ꝙ quelibet actio habet vnam cauſam proximã, ⁊ vnã re-
motam, vt l. cum de hoc. ff. eo. ⁊ hic gl. no. in reali eſt cauſa pxima
dominiũ: in perſonali eſt cauſa proxima, obligatio: cauſa remo
ta contractus, eſt traditio, qñ ex primo cauſam proximã gene...
liter, vt dico ad me pertinere iure dñij, vel dico te obligatũ ad
hoc, ⁊ tũc ius ſuperueniẽs pendente iudicio in iſto iudicio clau...
ditur. ſed qñ propono libellum generaliter ex cauſa remota, ...
ex cauſa emptionis, ex cauſa mutui, tunc ſuperueniens ius ...
lo iudicio non clauditur. Et ratio eſt, qꝛ cauſa remota de nece...
ſitate preſupponit locũ, ⁊ tempus: qꝛ ſi dico, emptio, oportet
ſit facta certo tempore ⁊ loco: ⁊ traditio non poteſt eſſe, quod
ſit facta loco ⁊ tẽpore: vnde cum dicis ex cauſa emptionis, inte...
lige de certa emptiõe facta certo loco, ⁊ tempore: ſed qñ pon...
cauſam primam vt dñium, vel dico te obligatum ad decem, tunc
obligatio, vel dñium non clauditur tempore contractus, ſic ius
ſuperueniens, illo iudicio clauditur. Sed qd ſi expreſſi cauſam
remotã venditiõis ⁊ donatiõis: ⁊ probaui, nõ tñ probaui de tẽ
pore, ⁊ ſic non apparet an ante lit. cõt. vel poſt fuerit facta? Rñ.
reus abſoluetur, arg. eius qd no. de neg. geſt. l. cum actũ. in fin. p
gl. ⁊ de oper. no. nun. l. nõ ſolũ. §. ſed vt probari. ⁊ Io. And. hoc
tenet, in c. Abbas. quod eſt no. de his que vi metus ve cauſa.

LEX XXIIII.

a
Non alias.
[a] Hanc l. habuiſtis ſ. ⁊ ideo no diget ſummario.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Nõ alias. Vide Spe. de cõp. iud. adi. §. j. ver. qd ſi
p meũ locũ tranſiẽs, ⁊ Ange. in l. ſi fideiuſſor. q ſatiſd. cogan.
1 ☞ Conueniri poteſt tranſiens per ciuitatem cum re mea.

§. Sed ſi poſtuletur.
Legatus nõ põt co-uenire actiõe in re tẽ-
pore legatiõis, niſi eo tẽpore ceperit poſſidere. h. d. Als ſic. Le-
gatus nõ põt cõueniri etiã actiõe in rẽ ratiõe preſentis poſſeſ
ſionis, quã etiã ante legationẽ habuit, ſecus ſi tẽpore legatio...
1 cepit poſſidere. h. d. † Per hãc l. in fi. voluit dicere quidã qd ſi
ciuitatem iſtã aliquis facit tranſitũ cũ equo meo, qd poſſit
conueniri, rõne preſentis poſſeſſiõis, qꝛ ſpeciale eſt in legato...
hic cõueniatur legatus. In contrariũ vr ius cõmune. Tame...
contrariũ eſt veritas, ꝙ dic vt l. fi. C. vbi i rem actio. Nec ob...
hec lex qꝛ hic legatus alias potuiſſet cõueniri rõne cõis pa...

LEX XXVI.

a
De eo autem.
[a] Ratione quaſi cõtractus qui ſolo animo fit, legat...
legationẽ gerit, nõ poteſt legationis tempore cõu...
b niri. h. d. Opp. ff. e. l. omnẽ. [b] Dicit gl. ibi loquitur in con-
tractu, hic in quaſi cõtractu. Cõtra hoc videt ff. eo. l. interdũ. §.
ſi. dicit gl. aliud in quaſi cõtractu, qui celebrat gerendo nego...
alterius: aliud in aditione hereditatis, qꝛ dñs negotiorum cer-
tat de dãno vitãdo. Hic legatariũ certãt de lucro, hoc eſt falſum,
dicit gl. qꝛ hic loquitur etiã de creditoribus. Sed cert poſſet ſu-
c ſtineri. [c] nã creditores non agũt ex quaſi contractu qui celebrat
aditione, ſed ex cõtractu antea celebrato cũ defuncto, merito nõ
poſſunt agere tempore legatiõis, cum ſolum legatarii incipiũt
habere actionem tpe aditiõis hereditatis. Soluit gl. aliter ...
ibi in ſenatore, hic in legato. Et põt eſſe ratio, qꝛ ſenator eſt p...
tuus, legatus ad tempus. argu. de tut. ⁊ ra. diſtra. l. niſi. §. furio...
ſi. do. Iaco. But. ſoluit aliter. Aditio fit ex quadam neceſſitate
ne forte decedẽs interim non tranſmittat, ſed negotia aliena ...
runt ex volũtate. Aliij vero quos Cy. refert in aut. qua in p...
cia. C. vbi de crimi. agi oport. in queſtio. iij. dicunt, quod hic ...

quaſi cõtracta qui ſolo animo celebratur, ꝓ quo legatus nõ poterit conueniri. Sicuti enim quaſi cõtrahendo nihil facit cũ alio,
1 ita eius nomine non poteſt ab alio cõueniri. Lex cõtraria loquitur in quaſi cõtractu, qui aliter quam animo celebrat̃, ⁊ hoc pla-
a cet. ¶ Opp. hic dicitur, quod debet ſatiſdare, contra ſ. eo. l. ſecunda. §. ſed ⁊ ſi dubitet̃. Solutio debet ſatiſdare de legato, al's de legãdo, vel debitum preſtando, vt hic, non autem de defendẽdo, vt ibi. ratio, q2 ſi non ſatiſdat de ſoluẽdo, patitur miſſionẽ tã tũ, vt hic, ſed ſi teneret̃ ſatiſdare de defendendo, ⁊ non poſſet, cogeretur ſe defendere, ⁊ ſic auferret̃ ab officio legatiõis, quod eſt incongruum. Preterea põt eſſe alia ſol. q2 in §. ſed ⁊ ſi dubitet̃. cõueniebatur ſolum ratione communis patrie, hic vero etiã ratione contractus, ⁊ ſic cogitur ſatiſdare, quaſi iſte due rationes ſint potentiores quã vna, vt in aut. de conſan. ⁊ vteri. fra. in p̃n. ⁊ C. communia de ſucceſ. auth. itaque. ¶ Oppo. q2 idem in quolibet alio qui ſe non defendit, quia ſolum miſſionem patitur, vt l. ſatiſque. de in ius voc. Sol. alius pateretur miſſionem in bonis propriis, hic vero in bonis hereditariis tantum.

ADDITIONES.

a ¶ De eo. Pro cõcordia. Aduerte q̃ in eo qđ dt Bar. in hac l. de eo aũt. q̃ quaſi cõtrahere cum creditoribus hereditariis, vt poſſit eis obligari ex quaſi ↄtractu, ſicut obligat̃ legatarius, nõ dicit̃ heres adeũdo hereditatẽ, ↄ̃riũ tñ tenuiſſe alle. in l. apud Julianũ. §. fi. ex quibus cau. in poſ. eatur. ſi tamẽ bene inſpiciat̃ Bar. nõ venit arguendus de cõtrarietate, nã in hac l. de eo. allegatur caſus ſpecialis in legato, vt nõ conueniatur tẽpore legationis, ratione aditionis, ⁊ ſic ſortiat̃ forũ ratione quaſi cõtractus q̃ initur cũ icerta pſona, prout fit adeũdo. imo initur ibi q̃ obligetur, ſed illo tempore non poſſit conueniri, ⁊c. in contrario loquitur regulariter, ⁊ iſta regula ſecundum Anto. ⁊ doc. dicitur communis, ⁊ communiter ita tenetur per l. more. ſ. de acq. here.
b ALEX. ¶ L. omnem. Vide per Ant. in c. fi. de foro com. POMA. ¶ Vide Jaſ. l. cum res. de leg. ſ. ⁊ contrarium tenet Bartol. in rubr. C. qui admit. vii. q. ⁊ ita etiam videtur velle Barto. l. apud Julianũ §. fi. ex quibus cauſis in poſſeſſio. ea.
c ALEX. ¶ Poſſet ſuſtineri. Sed Bar. videtur velle ↄ̃rium. in l. apud Julianum. §. j. qui. ex cau. in poſſ. ea. ⁊ vide Bar. in l. q loco certo. ſ. de cond. inde. dic, vt dixi poſt Bar. in l. apud Jul. §. j.

LEX XXVIII.

Sed ⁊ ſi reſtituatur. Jlle cui ex Senatuſcõſ. Trebelliano reſtituit̃ hereditas tẽpore legationis ꝑ ea nõ poterit tũc cõueniri. h. d. ¶ Op. de l. omne. ſ. eo. Sol. fallit in aditione hereditatis, que fit ſolo animo, vt ſ. dixi.
b Jtẽ in reſtitutiõe Trebellianice, que eſt ei ſimilis, vt hic, ſed cõtra, ſi heres reſtituit coactus, ergo legatus egit, ⁊ ſic cogitur ſe defendere. l. ij. §. ſed ⁊ ſi agant. ſ. e. Sol. dicit gl. iſtud fit officio iudicis. Hoc non placet, quia agens officio iudicis debet ita ſe defendere, ſicut iure actiõis. ſ. de procu. l. ſed ⁊ he. §. non ſolũ. Vñ
a dicit gl. §. ſed ⁊ ſi agant. loquitur, quod debet ſe defendere, ſcilicet dum agit. Secus ſi prima inſtantia eſt finita, quia tunc non poterit cõueniri de nouo. ⁊ hoc tene menti ⁊ no. gl. Secundo habetis hic quod priuilegium fori non trãſit ad fideicommiſſariũ vniuerſalem. ¶ Contra oppo. ſ. ad Trebel. l. j. §. j. ſol. vt in gloſſ.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Vnde dicit gl. Refert ⁊ ſequitur Ro. l. j. de arbit. ⁊ vide Bal. in rub. de iud. C.

§. Ex quibus. Quo caſu non cogitur quis defendere, non cogitur iuramẽtũ preſtare. h. d. ¶ Vidiſtis in l. nam poſtea. §. ſi is. de iureiuran. ſ.

§. Edium. Non eget ſummario, quia breuis eſt ⁊ clarus.

§. Sed ⁊ ſi dies. Ex cauſa neceſſitatis cogitur legatus litigare, inquãtũ neceſſitas exigit. h. d. Not. bonũ caſum. ¶ Nota qđ illud qđ permittit̃ ꝓpter neceſſitatẽ, eatenus ꝑmittitur quatenꝰ neceſſitas viget, ⁊ ideo q2 lite conte. ceſſat neceſſitas, nõ cogit̃ qs ſe vltra defendere. Sed ſi eſſet actio, que litis conteſtatione nõ perpetuaret̃, vt actio de dolo, vt in inte. reſti. cogeretur ſe defendere vſq3 ad ſententiam, quia vſque ad illud tempus neceſſitas viget. hoc tenet hic gl. no. ſigna. ¶ Secundo no. quod iudiciũ ceptum apud vnũ
a iudicem, poteſt ex cauſa apud aliu3 iudicem proſequi ⁊ perfici vt hic dum dicit, ⁊ ita in prouinciam transferatur. quod eſt not. ¶ Opp. de l. ij. §. in omnibus. ſ. eo. ſolue vt ibi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Proſequi ⁊ perfici. Vide Jnnocentium in c. quoniam Abbas. de offic. delega.

§. Si pater. Jn ventre in dubio preſumuntur eſſe tres, ideo iam natus pro quarta hereditatis tantum interim poterit conueniri. h. d.

LEX XXIX.

1 ☞ Regula, qui prior appellat, prior agat, quando habeat locũ.

a Qui prior. a Gl. noſtra ponit hic caſum tribꝰ modis principaliter, ſecũdũ duos primos nõ loquit̃ de materia conuentionis, ⁊ reconuentionis, ſecundũ vltimum ſic. Primus caſus eſt ſecundũ l. in operis. ſ. loca. quẽ caſum gl. reprehẽdit, q2 ibi loquit̃ de ordine ſatiſfactionis, non de ordine cõuentionis. ¶ Preterea ibi nõ ſatiſfit ei qui prior egit, ſed ei qui prius cõduxit, vnde iſte caſus nõ eſt bonus. ¶ Secũdus caſus eſt i duplicibꝰ iudiciis, vt ille prius ſuſtineat qui prius ad iudiciũ ꝓuocauit, ſed ſecundũ hoc hec lex eſſet ſuperflua per l. in tribus. ſ. e. Tene ergo tertiã lec. ſecundũ quã ponit ordinem inter duos, quoru3 vnus cõuenit ⁊ recõuenit̃, vt ille q prius egit in omnibus p̃cedat, q2 prius iurabit de calũnia, prius rũdebit poſitiõibus, prius examinabunt̃ eius teſtes, prius ſup cã ſua ſententiabit̃, tamen omnia iſta ſimul fiẽt. Et hoc eſt q̃ hic dt tex. q prior appellat, prior agat. Jſtũ ordinẽ voluit ponere tex. in aut. de execut. ⁊ de his q conue. ⁊ reconue. §. ſancimus. ⁊ ita C. de ſen. authen. ⁊ conſequenter. melius. C. de cõpẽ. l. neq3. ⁊ ſ. q̃ ſentẽ. ſine appe. reſcin. l. j. in fi. ⁊ extra de mutuis petitio. c. fi. in fi. de or. cogn. c. cũ dilectꝰ. Ad iſtã l. opp. de l. preuaricationis. in prin. ſ. de preuaric. ⁊ de eo qđ no. ſ. e. l. de qua re. vbi dr, q̃ prius ſuper emergenti eſt pronũtiandum. Sol. Qñq3 † ille qui prior agit agit criminaliter. ⁊ reconuenit̃ criminaliter, ⁊ tũc non procedit lex iſta, nec eſt noſtra materia, ſed dic, vt l. is qui res. ſ. de publi. iud. C. q accu. nõ poſ. l. negãda. ⁊ l. j. Qñq3 agit ciuiliter, recõuenit̃ criminaliter, vel econuerſo, tũc idẽ q̃ nõ habet locũ lex noſtra, ſ3 dic vt l. j. ⁊ l. vl. C. de ordi. iudi. Quãdoq3 agit ciuiliter ⁊ reconuenit̃ ciuiliter, ⁊ tunc p̃cedit iſta lex, quo caſu vt ſoluatur cõtrariũ precedẽs, ⁊ alia q̃ tangunt̃ hic in gl. dic aut queſtio ciuilis ſuperuenit ciuili incidẽter, aut ꝑ ſe principaliter. ¶ Primo caſu nõ habet locũ hec regula, ſed ſuper emergẽti eſt prius prounntiãdũ ⁊ cognoſcendũ, qđ dic vt in l. de qua re. ſ. e. ⁊ C. de ordi. iu. l. j. ¶ Secũdo caſu qñ principaliter proponitur vtraq3 queſtio, tũc ſi quidẽ vna continet petitorium, alia poſſeſſorium, nõ habet locum hec regula, q2 poſſeſſorium debet ante terminari, cum diſtinctione tamen, quã ſtatim videbitis ſ. eo. l. ſi de vi. Aut vtraq3 continet petitoriu3, ⁊ ſi quidem vna eſt preiudicialis, ad aliam non habet locu3 hec regula, ſ3 habet locũ materia inſti. de actio §. preiudiciales. ⁊ ſ. de peti. here. l. ſi quis libertatem. ⁊ qđ tangitur ſ. eo. l. per minorem. Si vero neutra eſt preiudicialis ad alteram, tunc habet locũ hec lex, q̃ qui prior appellat prior agatᵇ, ⁊ tũc procedunt ea
b que dicunt̃ in materia cõuentionis, ⁊ reconuentionis, que plene expediui hoc anno in materia aut̃. ⁊ conſequenter. C. de ſen.

ADDITIONES.

a ALE. ¶ Qui prior. Vtrũ iſta l. q prior. habeat locũ in ↄ̃tu trãſactiõis, ⁊ aliqua de intellectu huius l. vide per Bar. in l. vbi pactũ. poſt gl. ibi. C. de trãſ. ⁊ aliquid hic per gl. circa fin. ⁊ ibi dicit Bal. q̃ iſta lex habet locũ in iudiciis paribus non in preiudicialibus, poteſt facere ad no. q. quam ponit Bar. in l. qui bona. §. ſi quis q2. in fi. de dam. infec. Et ad limitationem huius legis vide Spec. in tit. de incid. queſt. ver. videmus.
b POMA. ¶ Prior agat. Vide aliquid per Barb. cõſil. xlij. j. vol.

LEX XXX.

1 ☞ Acta vnius iudicis non habentis certum locum maiorum, poſſunt in diuerſis locis fieri ſiue iudex ſit ordinarius, ſiue delegatus. ⁊ quando in iudice habente locum maiorum.
2 Ordinarius poteſt delegare cauſam ceptam coram eo.
3 Judicium qualiter intelligatur ceptum, vt ibi finire debeat.
4 Exceptio iudicij cepti coram vno iudice, quando poſſit opponi, ⁊ per quem.

a Vbi ceptũ. a Hec lex legit̃ duobus modis, vno modo, vt vox, vbi, ponatur localiter, alio modo vt ibi, ponat̃ pro, apud. quaſi dicat, vbi ceptum eſt iudicium, hoc eſt apud quem iudicem, ibi debeãt accipere finem. Nec curo vtrum in eodem loco
1 vel in alio. † Poſſunt enim acta vnius iudicis fieri in diuerſis locis, vt ſ. de arb. l. ſi cũ dies. §. ſi arbiter. Et hoc p̃cedit ſine ſcrupulo in arbitro, ⁊ in iudice delegato, vel ordinario qui nõ haberet certũ locũ maiorũ vt in rectore noſtre vniuerſitatis, vel alicuiꝰ collegij. S3 in eo qui haberet locũ maiorũ, nõ procederet, ⁊ tũc ſtaret vox, vbi, ꝓprie, ⁊ localiter, vt dicamus, vbi. i. in quo loco. Hoc aũt fallit ſi de voluntate partiũ aliter fieret, vt dixi in l. vlti. de iuſti. ⁊ iur. Vel propter neceſſitatem aliquã, vt ſi eſſet neceſſe q̃ mitteretur ad aliquam perſonã egregiam, vt ſ. de iureiur. l. ad perſonas. Vel abſentem, aut ad aliũ iuſte venire impeditũ. C. de iureiur. l. generaliter. §. his de preſentibus. ⁊ iſte lex.

* tangunt in gl.* ¶ Opp.C.de peda.iud.l.pe.§.e.l.ſi longius.in
prin.Sol.dicit gl.fallit ibi.Tu dicas, ꝙ nõ fallit, vt apparebit
2 in ſeq.q. ¶ † Quero, quid ſi iudex ordinariꝰ b delegat cauſam ce
b ptam corã eo? Dicit gl.poteſt, qꝛ idem auditoriũ videtur. Per
hoc apparet reſponſum ad cõtrarium precedens. Nam ſi iudex
cauſam, quam delegauit, ipſam reaſſumat, vel alteri deleget, idẽ
3 videt̃ eſſe iudicium, ⁊ apud eum agitari. ¶ † Expeditur de gl.
c quero, dicitur hic, vbi ceptuꝫ eſt iudiciũ, qualiter intelligatur c
iudicium eſſe ceptũ? Dicũt doc.per ſolam citationeꝫ, vt §.eod.
l.ſi qs poſtea. Quod intellige in eo, qui habet plures iudices,
quorũ par eſt iuriſdictio, nec ipſe hꝫ priuilegiũ declinãdi ali-
quem. Exemplũ, in ciuitate iſta quilibet Peruſinus habet iudi
cem, poteſtatem, ⁊ capitaneum. Certe ille, qui preueniet per cita
tionem, illius erit iuriſdictio, vt hic. Sed ſi aliquis conueniret
coram nõ ſuo iudice, vel coram eo, queꝫ poſſet declinare, nõ vide
tur acceptum iudiciũ per citationem, vt ĩ.eo.l.non videt̃. Idem
d aduerte d, ego intelligo iſtam l.vt ibi videat̃ ceptum iudiciuꝫ ad
incommodum citati, ⁊ etiam ad incommodum actoris; ad cuius
petitionẽ ſit citatio, ſi citatus comparuit. Non eniꝫ poſſet actor
deſiſtere, ⁊ ad aliũ iudicem ire. C.quomodo ⁊ quãdo iud.auth.q
ſemel. Sed ſi nos poneremus reũ citatũ fuiſſe contumacẽ, non
credo ꝙ actor impediatur iudicium incipere alicubi, qꝛ reus nõ
poterit allegare alibi ceptum iudiciũ, qd cõtempſit: qꝛ quantuꝫ
* ad eũ illa citatio poſſet peti circunduci*, ⁊ annullari.ĩ.e.⁊ poſt
e edictũ e. Item hec regula procedit, qñ iudiciũ ceptum eſt de vo
luntate, ſed ſi eſt ceptũ ex aliqua neceſſitate corã vno iudice, po
terit corã alio perfici, vt §.eo.l.ſed ⁊ ſi reſtituatur.§.ſꝫ ⁊ ſi dies.
Idem forte putarem ſi neceſſitas ſuperueniret. Exemplũ, Cau
ſe ſunt cepte in curia Poteſtatis, modo illud officiũ eſt ſubla-
tũ. Certe puto, ꝙ cauſe, q̃ ibi pẽdebãt, poterũt pfici corã Capi-
* taneo propter neceſſitatẽ, arg.d.§.ſed ⁊ ſi dies.* Salua meliori
deliberatiõe tetigi hoc de ſepul.vio.l.ſepulchri violati.eſſet vi-
f dendũ f † quis poſſet iſtã exceptionem opponere, vtrũ iudex po
4 terit opponere alteri iudici ne pcedat, vel vtrũ accuſator poſ-
ſet opponere ſe iudici, qui inquirit? Dic vt ibi dixi. Et pro his
facit quod dixi in l.ſi quis libertatem.ĩ.de peti.here.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Vbi ceptũ. Vide ꝙ regula huiꝰ l.habet locũ, vbi non
ſit p̃iudiciũ iuriſdictiõi alterius, vt not.Io.Mo.in c.accuſatꝰ.
de here.in vj.qd dictum reaſſumpſit Bald.in c.j.§.preterea.vl-
ti.de prohi.feu.alie.per Fede.qꝛ tunc ille, cui fieret preiudiciuꝫ,
poſſet inhibere, per ea que dixi in l.iudicium ſoluitur.ĩ.e.⁊ hãc
regulam limitat aliquibus modis Ludo.in l.quamuis.in addi
tioni.nouis.de dam.infec.
And.Barb. Et limi.hãc l.vt pulchre notaui in tex.ibi, vbi oĩno
videas. Et limitat etiam, niſi partes cõſentirent vt ad aliũ iudi
cem iretur, etiã cepto iudicio. Ita no.dicunt Mod.in c.vt debi
tus.prope ſi.de app.vbi dicunt, ꝙ ſi dimiſſo articulo appellatio
nis, partes conſentiũt, prout iudex ad quem cognoſcat de cauſa
principali, poterunt, nec ob.iſte tex.qꝛ procedit niſi partes con
ſentirent, ſed Car.ibi tenet contra per iſtã l.quod bene notabis.
POMA. ¶ Limita multis modis per Feli.in c.ex tenore.de re-
ſcri.⁊ adde Iaſ.qui addit in l.nulli.C.de iud. Et intellige, vt p
Bar.in c.ex tranſmiſſa de foro compe.
* CLAV. ¶ In gloſſ. Ad intellectum, ⁊ limitationem huius vide
omnino Feli.in c.ex tenore.de reſcript.
b ALEX. ¶ Ordinarius delegat. Qñ iudicat̃ lite pẽdẽte per ci-
tationem, dixi l.cum nouiſſimi.in prin.C.de preſcrip.xxx.anno.
c ALEX. ¶ Qualiter intelligatur. Adde gl.ſi.in ſi.l.ĩ.proxi.
d ALEX. ¶ Itẽ aduerte. Idẽ dicit̃ in l.q̃uis.de dam.infec.p illũ
tex.vbi dicit, ꝙ ſi quis egit contra vnũ corã vno iudice, ⁊ ille nõ
comparuit, ſed fuit cõtumax, ꝙ licitũ eſt agenti adire aliũ iudi-
cem, ne ſui cõtumacia reo proficiat, ſed Ang.ibi tenet cõtrariuꝫ
dicẽs ꝙ nõ prodeſt ſibi cõtumacia, ſed electio iudicis facta per
agentem. Et ita dicit̃ tenere Gul.de Cug.in l.nemo poteſt.C.de
iur.om.iudi.⁊ Cy.in l.nulli.C.de iud.ſic dicẽs. Pone ꝙ ego ince
pi agere in vna cauſa corã vno iudice, deſiſto ibi, ⁊ traho reũ co
rã alio iudice, nunqd excipere poterit? Videtur ꝙ ſic, qꝛ maior
cõuenientia eſt vnius cauſe ad ſeipſam, q̃ duarum inter ſe, ergo
⁊c.ar.huius l. Preterea hic videtur concedendũ, per auth.qui
ſemel.iſta duo ar.vel iura nihil faciunt. Primo non ob.arg. hu
ius l.ꝙ maior eſt cõuenientia vnius, ⁊c.qꝛ verum eſt eodẽ tem-
pore, ſed diuerſis temporibus bene poſſum te conuenire coram
diuerſis iudicibus. Item nõ.ob.auth.q ſemel.qꝛ illa auth.reſi-
ſtit tantũ penitꝰ deſiſtẽtibus, ſꝫ hic nõ deſiſto penitus, imo ago
coram alio, vnde nihil facit ſecundũ Pet. Sed tamen alio iure
probatur, vbi cauetur, ꝙ qui fuit tractꝰ in vna cauſa per libelli
editionẽ, nõ poteſt coram alio trahi, ⁊ qui traxerit, amittit cau
ſam, vt ar.ĩ.de aſſer.tol.l.j.ad ſi.ſecũdũ eum. Et pro hoc allegat,
ꝙ nõ debet interdici reo potentia purgandi morã, ſi vult ſum-
ptus reficere.l.ſancimus.C.de iud.⁊ l.⁊ ſi poſt tres.§.ſi qs cau
⁊ qꝛ acquiſita dicitur iuriſdictio iudicialis, per l.ſi quis poſtea.
§.e.⁊ ſic niſi renuntiet̃ inſtantie, nõ videt̃ alius poſſe adiri, imo
vexans reuꝫ in diuerſis tribunalibus poſtea cõparentem, pdit
liteꝫ.l.j.in ſi.C.de aſſer.tol.⁊ no.per.Gul.in d.l.nemo.licet Inn.
ſecũdũ eũ in c.ex tenore.de reſcri.dicat, ꝙ pena perditiõis litis
nõ habeat locũ niſi in caſu illius legis. Et pro predictis etiã fa
cit ꝙ acquiſitũ ſit ius efficaciter aduerſario, vt nõ poſſit aliꝰ iu
dex adiri, qd no. Inn.in c.ſuper literis.de reſcr.⁊ qd no.Io.an
in tit.de ap.§.in qbus.ver.quid ſi dictus. Sed certe opi.Ang
nõ placet per iſtũ tex.in l.noſtra. Nec ob.dictũ Gul.⁊ Cy.qꝛ n
loquitur qñ reus eſt cõtumax. Et de materia bene facit qd not.
Bar.in l.ſepulchrũ.de ſepul.vio.⁊ eodem modo non obſt.dictũ
Inn.⁊ Io.And. Itẽ vera videtur opi.Bar.ꝙ nõ videtur habe
re locuꝫ pena perditiõis litis, niſi in caſibus illius l.i.§.j.qꝛ eſt
ſpeciale fauore libertatis.vt no.gl.in d.c.ex tenore.de reſcr. Et
pro hoc facit, qꝛ pene ſunt reſtringẽde, vt in regula, odia de re.
iur.in vj.nec ob.ꝙ mora poſſit purgari, p dictã l.⁊ ſi poſt tres.⁊
d.l.ſancimus.qꝛ illud videt̃ verũ re integra. Secus re non inte
gra, vt videt̃ eſſe in caſu ppoſito. Facit qd no.in l.⁊ ſi poſt tres.
⁊ d.l.inſulã.de ver.ob.⁊ adde qd dixi poſt Bar.in d.l.nulli.⁊ for
te poſſe dici dictam opi.fore veram, qñ reus contumax ſoluerit
expenſas, ſecundũ d.l.ſancimus, qꝛ tunc poterit cũ conſenſu pri
mi iudicis cõtra actorẽ, ⁊ conuenientem ipſum in ſecundo iudi-
cio, opponere de litis pẽdẽtia, qꝛ ſi p̃occupata erat iuriſdictio
d.l.ſi quis poſtea, ⁊ c.pposuiſti.de fo.cõp.põt iudex agere inter
dicto vti poſſidetis cõtra turbãtẽ iuriſdictionem ſuã per id qd
no.Bar.in l.ſi.in prin.ſi quis ius dicen.nõ obtem. Aut cõſenſus
primi iudicis non accedit, procedat opi.Bartol.⁊ cogita tu, ⁊c.
* CLAV. ¶ Circunduci. Idẽ tenet Bar.ponẽs aliã limitationẽ
in l.quãuis.ĩ.de dam.infec.Bal.in l.j.§.j.C.de aſſer.tol.vbi etiã
ponit aliam.vide Alex.in l.hoc amplius.ĩ.de dam.infec.⁊ in l.a
ĩ.de re iudi.Pan.in c.ex tenore.extra de reſcr.⁊ c.pe.de for.cõp
e ALEX. ¶ Poſt edictũ. Facit l.quãuis.⁊ ibi hoc no.Paul.de ca.
de in ius vocan.
* CLAV. ¶ Dies. Vide Bar.in l.i.de offi.conſ.
f POMA. ¶ Eſſet videndum. Vide per Ange.in l.ſi quis poſtea
quam.C.eo.tit.

LEX XXXI.

a SI petitor. Sicut inter hr̃des diuiditur a-
ctio ita inſtantia a ſuper actione
inchoata.h.d. Quod nõ procedit ſi lis ſit ſuper indi-
uiduo.l.vie itineris.cum ibi no.ĩ.de ſerui.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Diuiditur actio. Fallit ſi ſit ſup indiuiduo lis.l.vie
itineris.cum ibi no.ĩ.de ſerui.

LEX XXXII.

SI iudex. Tẽpora apposita in prima delega-
tiõe vident̃ repetita in pſona eius, q
in locũ p̃mi eſt delegatꝰ.h.d. ¶ Quero, qño tpa intel
a ligunt̃ a repetita in ſeq.vtrũ ĩtegra, an vero illud q ſu
pererat: hic in p̃ma gl.ſunt opi. Veritas eſt, ꝙ integra tpa intel
ligant̃ repetita, vt hic in tex.ex integro, ⁊c. ¶ Opp.gl.de l.pp
rãdũ.§.ſinautẽ vtraqꝫ.ver.ſinautẽ in medio, de iudi. Breuiter
ſm duos p̃mos modos qcquid gl.dicat nõ obſtat, qꝛ ibi loqui
de tẽpore, qd ſtatuit̃ a lege ĩſtãtie, hic vero de tẽpore, ꝙ ſtatuit̃
a iudice delegante iuriſdictionẽ iudici delegato. Secunduꝫ ter
tium modum obſtat l.illa, ſed ſolue, vt in gl.ꝙ hec intell'gant̃
ſecundum illam.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Intelliguntur. Vide bonam gl.in c.dilecta.de teſt.
gl.pe.⁊ iſtã l.no.allegat Bar.in l.licet imperator.in ſi.de leg.

LEX XXXIII.

1 ☞ Exceptio declinatoria debet opponi in initio, ⁊ ſi ea non ap
poſita opponatur, alia reſpiciẽs perſonã iudicis, vel actoris, vi
detur in iudicem conſentire.

a NOn videtur. Qui petit copiã libelli non
videt̃ conſentire a in iudicẽ.
h.d. ¶ Quero, exceptio declinatoria fori qñ debeat
opponi? Quidam dicunt vſqꝫ ad litem conteſtatam.
¶ Alij dicũt vſqꝫ ad viginti dies, vt in auth.offeratur.C.de li.
1 conte. Breuiter tex.in l.vlt.C.de exce.dicit † ꝙ dꝫ opponi in tra-
tio. Quod intellige anteq̃ p aliquẽ actũ videat̃ in iudicẽ cõſen
b tire. Et ideo ſi corã iudice opponeret b aliquã exceptionẽ, vel ꝫ
libellũ, vel ꝫ pſonã agẽtis, videret̃ in iudicẽ cõſentire, nec poſſet
poſtea iudicẽ declinare, vt l.ſꝫ ⁊ ſi ſuſceperit.in prin.ĩ.e.⁊ extra
de re iud.c.inter monaſteriũ. Ratio, qꝛ ſtatiꝫ cũ qs opponit ex
ceptionẽ, vr̃ velle, ꝙ ſup eam pronũtiet̃, ⁊ ſic conſentit in iudicẽ.
Sed ille, qui petit copiã libelli, per hoc nõ conſentit in iudicem.
Nõ enim ex hoc cõcludit ꝙ iudex aliquid faciat, ſed dicit ꝙ ipſe
del

c deliberare vult, vt hic, ⁊ d. auth. offeratur. Et ideo eſt practica[c],
ꝙ prima exceptio, que opponeretur, ſit declinatoria fori. De-
mũ ſubdat, ꝙ ſi, ⁊ inquantum dicta exceptio nõ obſtaret, oppo
neret alias contra libellum, ⁊ perſonam agentis.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cõſentire. Limita hãc l. qñ iſte iudex nullo mõ erat
cõpetens, ſecus ſi eſſet iudex ſuus, q tñ poſſet declinari: nã tũc
per iſtũ actum, videtur ꝓrogari iuriſdictio eius. Facit l. ſi qs
poſtea. ſupra eod. Ita videtur velle Ang. in l. ſꝫ ⁊ ſi ſuſceperit.
ſ. eodem. quod not.

b ALEX. ¶ Opponeret. Et vide qđ no. Inn. in c. ꝑterea. de dila-
tio. ⁊ Bar. in l. ſi cõuenerit. ſ. de iuriſd. omnium iud. ⁊ Bald. in
l. ſi. C. eod.

c ALEX. ¶ Eſt practica. Vide clarius in l. quãuis. de dã. infe-
cto. ⁊ l. quidam conſulebant. de re iudi.

LEX XXXIIII.

Hiis qui. In ſucceſſorem tranſit inſtantia, que
debet terminari in eodem loco. h. d.

LEX XXXV.

1 ☞ Annuũ aliquid recipere debens, poteſt agere, vt debitor
condemnetur in futurum.

a Nonquẽadmodum. [a] Iudiciũ nõ
põt eſſe ſu-
per futuro. h. d. Vel ſic, Tractus futuri tẽporis, nõ
ſpectat ad iudicẽ. h. d. ¶ Oppo. de l. in lege Aquilia
ſi deletum. ſ. ad l. Aqui. Sol. ibi, obligatio, ⁊ actio erãt de pre
ſenti, licet executio deberet differri, ideo tex. hic in fi. dt, anteꝗ
aliquid debeatur, vt reſpiciat obligationẽ, ⁊ actionẽ magis ꝗ
b exceptionez. Querit gl. [b] † quid ſi promiſi tibi aliquid annuũ[c],
c vtrum poſſum agere ꝙ condemneris ad preſtandum in ꝑſenti,
1 ⁊ in futuro? Breuiter caſus eſt, qđ ſic, vt in l. j. C. de fideicom. ⁊
facit ſ. ſi ſer. ven. l. harum, ⁊ l. egi. Ne cogatur de ſuo iure annis
ſingulis proteſtari. vt l. male agitur. de preſcrip. xxx. ann. Nec
obſtat hec lex, q2 ſuper futuro nullum põt eſſe iudicium, ſi de
ꝑſenti aliquid nõ debet, ſed ſi aliquid debetur de preſenti, eius
ratione poſſunt etiã futura venire in iudicium, ⁊ hoc eſt, quod
dicit tex. hic in fi, anteꝗ aliquid debeat. ¶ Not. ꝙ dicit, aliqd:
nõ eñ requiritur, ꝙ totũ, qđ petitur, debeatur pro preſenti,
ſed ſufficit, quod aliquid debeatur pro preſenti. d. l. j. C. de fidei
cõmiſ. Cõtra predicta facit de vſur. l. j. Sol. ibi, eſt in poteſtate
actoris exigere totum debitum, ita quod in futurũ nõ debeãt
vſure, ideo nõ permittitur ſibi ꝙ agat de futuro debito, ſecus
in queſtione noſtra, quam modo dixi. ¶ Opp. ſ. quãdo ap. ſit.
l. j. §. biduum. Solut. hic loquitur de iudicio, hoc eſt, de inſtan-
tia iudicij, ibi loquitur de ſentẽtia, que poteſt ferri ſub cõditio
ne: ſꝫ illud, quod deducebatur in iudicium, eſſet debitum pure.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non quemadmodum. Ad hanc legem vide gl. in ca.
Raynaldus. de teſta. que incipit, ſꝫ nunquid, ⁊ que no. in l. ſer-
uus. §. ſi. de verbo. obliga. POMA. ¶ Limita, vt per Alexã. in
l. edita. in princi. verſi. ſed quando. C. de eden.

b POMA. ¶ Querit gl. Vide Imo. conſi. lxxij.

c ALEX. ¶ Annuũ. Vide plene per Bar. in l. vbi autez nõ appa
ret §. qui ſortẽ. de verbo. oblig. ⁊ ibi Ang. ⁊ Imo. in l. ſi ſtipu-
latus. §. cum ſtipulamur. eod titu.

LEX XXXVI.

Interdum. Ex cauſa poteſt iudex dilatio
nes ꝓrogare. ¶ Not. bñ iſtos
caſus: hodie, quando moritur conſanguineus alicuius,
eſt limitatum tempus nouem dierũ. C. de ſepul. vio.
auth. ſꝫ neqꝫ. ⁊ per hoc a mortalitate citra excuſaui multas do
minas, que mortuo marito nõ petierant tutorẽ filijs ſuis. Non
enim cogebantur intra illa tempora ire ad iudicẽ. quod dic, vt
latius tractaui in l. ij. §. confeſtim. ad Tertylia.

1 ☞ Religioſus exemptus, aſſumens executionẽ vltime volun-
tatis, non obſtante priuilegio, poterit pro eo conueniri.

§. Senator. Vbi quis geſſit negotiũ, ibi debet ſe de-
fendere, nõ obſtãte priuilegio fori. h. d.
¶ Opp. ſ. eo. l. de eo. Sol. vt ibi dixi. Hic §. facit ad q. ſi aliqs
1 religioſus † exemptus aſſumat aliquam fideicommiſſariam, vel
executionẽ vltime voluntatis, ꝙ pro hoc poſſit conueniri corã
epiſcopo, non obſtante priuilegio fori.

LEX XXXVII.

1 ☞ Petitorium, ⁊ poſſeſſorium, an poſſint ſimul intentari, ⁊ an
proponi in eodem libello, ⁊ quid differat vna queſtio ab alia.
2 Poſſeſſorium quare prius examinatur, quam petitorium.
3 Interdicto retinende poſſeſſionis agenti, quando obſtet exce-
ptio dominij, ⁊ quid in interdicto recuperande, ⁊ quid adipi-
ſcende.

Si de vi. Hec lex legit in glo. duobus modis.
Vno modo, vt ponat ordinem inter
iudicium criminale ⁊ ciuile, ⁊ ſm hãc lecturam iſta
l. non haberet dubium. Gloſſa tñ iſtam lecturam nõ
ſequitur, ſed eam tangit poſt mediũ glo. ſm eam breuiter. h. d.
Accuſatio criminalis de vi prius debet expediri, ꝙ queſtio ci
uilis de proprietate. Secũda lec. eſt, vt proponat ordinẽ inter
petitorium, ⁊ poſſeſſorium iudicium, ⁊ iſtam proſequitur glo.
⁊ ſm iſtam ſunt hic opiniones, ⁊ h. d. Si inter eoſdem eſſet que
ſtio de proprietate, ⁊ poſſeſſione, cauſa poſſeſſionis debet pri-
mo terminari. h. d. ¶ Ad iſtam lect. oppo, primo de tex. q dicit
de vi. Sol. expone de vi. i. violẽta poſſeſſione, ꝙ ſequitur poſſeſ
ſione, expone, id eſt, ꝓprietate. ¶ Opp. de l. naturaliter. §. nihil
cõmune. de acqui. poſſe. Huius timore ſunt in l. iſta opiniones,
1 quas gl. † recitat per duas queſtiones. Prima vtrũ petitoriũ,
⁊ poſſeſſorium poſſint ſimul intentari. Secũda an petitorium,
⁊ poſſeſſorium poſſint proponi in eodem libello. Et ſi dicis, qd
differt vna queſtio ab alia? Reſpon. petitorium, ⁊ poſſeſſoriũ
poſſunt proponi a diuerſis partibus, ⁊ tũc nõ procederet que
ſtio, vtrũ poſſunt proponi in eodem libello. Nam cũ ſint diuer
ſe partes, dãtur diuerſi libelli, ideo nõ queritur, an poſſint ꝓ-
poni ſimul. Itẽ poſſunt proponi ab vna eademqꝫ parte, ⁊ tunc
procedit queſtio, an poſſint proponi in eodẽ libello. In iſta ma
teria fuerunt opi. Nã quidã dixerunt, qđ nullum poſſeſſorium
cõcurrit cũ petitorio. Alij totũ econtra, ſcilicet quod oẽ poſſeſ
ſoriũ põt ſimul cũ petitorio intentari. Et iſtam tenet Pe. C. de
rei ven. l. ordinarij. ⁊ de interdic. l. incerti. Quidaz dixerunt ꝙ
interdictũ recuperande, ⁊ interdictũ adipiſcende poſſeſſionis
concurrit cum petitorio. Secus interdicto retinẽde poſſeſſio
nis, vt hic, ⁊ ideo text. dicit de vi, id eſt, violenta turbatione poſ
ſeſſionis. Ratio eſt, dicit gl. q2 dum ago rei vendicatione, dico
aduerſariũ meũ poſſidere, ⁊ ſic eſſem mihi cõtrarius. Iſta eſt
opi. quã tꝫ glo. vbiqꝫ. Dices tu. Ratio contrarietatis facit, vt
nõ poſſit ſimul proponi. l. j. C. de furt. ſi ſeruus extero. l. j. Sed
2 quare prius dꝫ examinari poſſeſſoriũ † quã petitoriũ? Reſpõ-
deo, Ratio proprietatis facit ne ſimul proponantur. Nõ ordi
nis facit, vt poſſeſſoriũ precedat. Eſt autẽ ordo, vt ex hoc ſcia
mus in iudicio proprietatis qs debeat ſuſtinere partes acto-
ris, ⁊ qs rei. Hoc eſt qđ dicit tex. C. de rei vẽ. l. ordinarij. quaſi
dicat, Ratio ordinis hoc facit. expreſſius C. de interdic. l. incer
ti. ibi, ⁊ ex hoc ordine. Sꝫ ſi poneremus caſum, in quo petito-
rium, ⁊ poſſeſſoriũ retinẽde non eſſent cõtraria, tunc admittere
tur concurſus. d. §. nihil cõmune. ⁊ de acqui. poſſeſ. l. clam. §. q
ad nundinas. et pleniſſime examinaui iſtam materiam in d. §. ni
3 hil cõmune. ¶ † Quero vtrũ agenti interdicto [a] retinende poſ
a ſeſſiõis obſtet exceptio dñij? Et dicit gl. qđ ſic, ſi aduerſarius eſt
b paratus incõtinẽti probare de dominio. Vide gl. iſtam. [b] Dy.
in c. q ad agendũ. extra de re. iur. li. vj. tꝫ iſtã gl. in omnibus in
terdictis, preterꝗ in interdicto recuperande. Idẽ videtur vel
le Cy. C. de edic. diui Adria. tol. l. ij. vbi gl. tangit. Tangitur ẽt
in l. ſi. quo bo. ⁊ in l. j. quo. lega. In eo qđ dt Dyn. de interdicto
adipiſcẽde, verum dicit, vt d. l. ſi. quorũ bo. ⁊ qđ ibi no. ⁊ dicta l.
ij. C. de edict. diui Adria. tol, ⁊ quod ibi not. In eo vero qđ dt
hãc gl. nõ procedere in interdicto recuperãde, nõ dicit verum
ſimpliciter. Procedit eñ vbi illata eſt vera violentia ita quod
poſſeſſor ante omnia reſtituendus eſt. l. j. C. ſi per vim vel alio
mõ. ⁊ C. ad l. Iuliã de vi. l. ſi quis ad ſe fundũ. ſecus in quaſi vio
lẽtia, de qua loquit C. vnde vi. l. cum querebatur. ⁊ ibi gl. dicit.
Itẽ in eo qđ dicit Dy. de interdicto retinende poſſeſſionis, nõ
dt verũ, q2 ꝯ caſum, ⁊ gl. in l. ſi de eo. §. ſi. de acqui. poſ. Poſſet
tamen intelligi dictum eius quando in cauſa poſſeſſionis ꝓba
tiones eſſent vtrinqꝫ pares, vt tãgitur per Iac. de Are. ⁊ Cy.
refert. C. vti poſſid. l. j. Dixi latiſſime in d. §. nihil commune.

ADDITIONES.

a ¶ Agenti interdicto. Vide Alex. conſi. xciiij. iiij. volu.

b ALEX. ¶ Vide gl. iſtam. Adde Bal. in l. j. in prin. ſi de momẽ.
poſ. fue. app. ⁊ Bar. in §. nihil cõmune. ⁊ in interdicto adipiſcẽ
de gl. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in l. j. C. quorum bonorum.

LEX XXXVIII.

a Quod legitur [a] Species dꝫ ſolui vbi eſt
quantitas, vbi petit, niſi
aliud actũ ſit. h. d. Gl. hic ſummat iſtã materiã per
duas queſtiones. Prima vbi debeat ſolui. Secũda
vbi dꝫ peti res legata, ⁊ eſt gl. multũ plana, ⁊ clara. Cyn. refert
eam, C. vbi fideicõmiſ. pet. l. j. ⁊ ibi eſt iſta lex. Aduerte tñ ꝙ hic
eſt quedã gl. parua, ſcꝫ tertia gl. que dicit quod ſi actor vult rẽ
perferri ad locum vbi agit, non audit, cuius cõtrariũ dicitur
in glo. magna, ⁊ bene probatur ſ. de eden. l. pretor. §. ſi. cũ l. ſeq.
b ⁊ l. ſi in Aſia. §. j. ſ. depo. ⁊ gl. [b] in l. cũ res. in ſb. trãſtulit. de le. j.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quod legatur. Allegat Spe. in ti. de cõp. iu. adi. §. j. verſic. quid ſi ruſticus poꝛtans caniſtrū frumenti, vēdit decem coꝛbes, dꝫ in dubio expenſis emptoꝛis conduci.
b ALEX. ¶ Et gl. Et do. Jo. in l. cuꝫ res. in ver. tranſtulit. de le. j. ⁊ ibi vide de hac materia plene per Bal. ⁊ doc.

LEX XXXIX.

1 ☞ Furioſus etiam habens dilucida interualla nõ poteſt eſſe arbiter.
2 Juriſdictio acquiritur ignoꝛanti.
3 Ignoꝛans ⁊ abſens poteſt iudex delegari.

CUm furioſus. Valet qđ fit coꝛā iudice furioſo, tpe, quo habet dilucida interualla, nec poteſt furoꝛis tpe pnū
a tiare[a]. h. d. ¶ Opp. de l. cū pretoꝛ. s̄. eo. Sol. intelli
1 ge hic de eo, qui habet dilucida interualla, ⁊ addit gl.† vnuꝫ nouum verbū, qđ lꝫ poſſit effici iudex furioſus, qui habet diluci-
2 da interualla, tamen arbiter eſſe non poteſt.† Ultimo no. hic, tex. qđ iuriſdictio acquiritur ignoꝛanti: ibi, neque enim in adijciendo, ⁊c. Idem no. in l. priuatoꝛum. C. de iuriſdi. om. iud. dixi
3 plene in l. abſenti. de donatio. j. in l. penul. de teſt. mil. ¶† No. quod poteſt delegari iudex, qui eſt abſens ⁊ ignoꝛans.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pꝛonūtiare. Et qđ dicitur, qđ furioſus nõ põt pro-nuntiare, limita, niſi ſentētia lata a furioſo, lata eſſet, qualiter tuliſſet homo ſane mentis, qꝛ tūc lata tenet, ⁊ no. doc. in c. ij. extra de cõſue. quod ſing. tene menti. Adde vt per An. Sic. cõſi. lx. vbi refert illud Valerij, de eo, qui erat furioſus, ⁊ fecit teſtamentum tanquam ſapiens.

LEX XL.

a NOn quicquid. [a]Non omne, qđ iudex poteſt, neceſſe habet facere. h. d. de hoc plene in l. j. C. quomodo ⁊ quando iudex. vbi vide.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Nõ quicquid. Vide Feli. in c. exceptionem. de excep.
1 ☞ Judex qui non condemnat victū victoꝛi in expenſis, vel in fructuum reſtitutione tenetur parti.

1 §. Judex. Judex q omittit id quod facere dꝫ, punit. h. d. ¶ Quero exēplum, gl.† ponit, ſi nõ cõdēnauit victum victoꝛi in expenſis, vt l. pꝛoperandum. §. ſinautem. C. de iudi. Hoc autem intellige, eo caſu, quo debeat fieri cõdēnatio expenſarum, qꝛ non habebat iuſtam cauſam litigandi, ita tamen ſi hoc fuerit petitum a parte. l. iiij. §. hoc autem iudi-
a cium. j. de dam. infe. ⁊ ibi dixi. Quando tamē[a] in libello ex parte actoꝛis petitur, iudex ſi non condemnaret, tenetur. In reo pro dꝫ peti, aliter nõ tenet. Scđo, ponit gl. exemplꝫ in reſtitutione fructuum, vt de fruc. ⁊ lit. expen. l. pe. Quod etiam intellige, ſi fuerit petitum. l. ediles. §. itē ſciendū. j. de edil. edic. et d. §. hoc autē iudiciū. Item aduerte, qꝛ tex. hic dicit, dolo malo. Quero, quid ſi per impꝛudentiā: nam leges, que dicunt teneri iudicem, qui per impꝛudentiam male iudicauit, loquunt de iu-
2 dice faciente, non de omittente.† Itē q̄ro quando iudex omittit aliquid facere, qua actione conueniat. An teneat illa actiõe in factum ex quaſi maleficio, de qua loquitur s̄. eo. l. ſi filius. et Inſti. de oblig. ex quaſi maleficio. in pꝛin. ⁊ l. ex maleficijs. §. ſi iudex. j. de actio. ⁊ oblig. ⁊ l. fi. de var. ⁊ extraoꝛ. cog. Que leges oēs vidētur loqui in faciente, nõ omittente. Tetigi in d. l. fi. de var. ⁊ extraoꝛdi. cog. ⁊ l. j. C. quomodo ⁊ quando iudex.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Qñ tñ. Vide Feli. in c. cum inter. de re iudicata.

LEX XLI.

a INomnibus. [a]Qui tenētur ad diem, vel ſub conditione, poſ-
* ſunt cõueniri ad pſtandū cautionem.* h. d. ¶ Opp. de here. vel act. ven. l. ij. Sol. dr gl. ibi petebat qs ſatiſdare cum fideiuſſoꝛibus, qđ non debet fieri. hic cauere nuda
b cautione.[b] Unde vr ꝙ gl intelligit iſtā l. in cautiõe nuda. Certe ſi hoc eſſet verum, modici effectus eſſet illa lex, qꝛ tantā cautionem habeo poſtea, quātā pꝛimo, ideo doc. dicūt ꝙ dꝫ intelligi de ſatiſdatione cum fideiuſſoꝛibus, ne ſit vanum conſiliuꝫ huius legis. Ita pꝛobatur in l. ſi creditoꝛes. de pꝛiui. cre. facit C. de pcib. Impe. offe. l. vniuerſa. Non ob. l. ij. de here. vel ac. vē. qꝛ hic dicit tex. ex cauſa iuſta. Et cauſam iuſtam intelligo, ſi debitoꝛ eſt ſuſpectus. d. l. ſi creditoꝛes. ſed in d. l. ij. nõ ſuberat alia iuſta cauſa, merito non cogitur. ¶ Item op. j. de cõdi. cau. da. dedi. in pꝛin. Sol. dicit gl. iſta lex loquitur in iudicijs bone
* fidei: illa in ſtricti iuris.* Et hoc idem videtur tenere gl. in d. l. ij. poſt pꝛin. j. ſol. mat. Ueritas eſt, ⁊ habet locū etiā in iudicijs ſtricti iuris, vt dixi in d. l. dedi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ In omnibus. Bar. ⁊ Bal. in l. ij. in pꝛin. ſol. ma. ... gl. ibi, quā vide. Sꝫ Ange. ⁊ Imo. tenēt ꝫ ipſos. Pꝛio ... tū dicebant Bar. ⁊ Bal. qꝛ in contractibus bonefidei ... cte debebat preſtari cautio, qꝛ ipſi dixerunt contra caſuꝫ ... l. in fi. que vult, ꝙ nõ ſufficiat pendentia dilationis, ſꝫ ... tantū, ⁊ nõ aliter. Pꝛeterea contra ipſos facit d. l. ij. in pꝛ... ſol. ma. ſecundum vnam expoſitionē cõmuniter veram. ... Ang. dicebat, ꝙ tam in bone fidei, ꝙ in ſtricti iuris, nūq ... cautio, niſi ex cauſa, hoc eſt ſi eueniat ſuſpicio. l. ſi cred... hic allegata, ⁊ nulla eſt differentia inter contractus ſtri... ris, ⁊ bonefidei. ⁊ hanc tenet Bar. hic, ⁊ gl. ⁊ hoc niſi eſſet ... tum ex vltima voluntate, qꝛ tūc indiſtincte cauet. l. j. vt leg... ca. ⁊ Bar. in l. omnes. s̄. qui ſatiſ. cog. Item fallit, niſi ... latio eſſet inducta a lege, miſerationis cauſa. l. ſi conſtāte. ... ties. ⁊ §. ſi vxoꝛ. ſol. mat. ⁊ l. ſi debitoꝛi. de iud. ⁊ qđ no. gl. ... hic. ⁊ vide in l. q̄ſitū. de pignoꝛi. ⁊ qđ hr̄ in l. generaliter. de ... ⁊ cle. ⁊ iſtud ibi tꝫ Imo. ⁊ vide omnino Bal. limitantē in l. ... uerſa, hic alle. ⁊ Bal. in d. l. ij ⁊ in pꝛin. vbi ponit materiā ... hoc per Bal. in l. ſi finita. §. eleganter. de dam. infe. ⁊ ibi ... de Imo. repꝛobat Bal. in multis, quod nota.
* CLAV. ¶ Cautionem. ⁊ iſta cautio habet locum, etiam qn̄ ... quis tenetur ad factum, vt vult Bar. in l. ſeruū quoqꝫ. §. ... s̄. de pꝛocura. Bar. in l. iij. de condic. cau. da.
b ALEX. ¶ Nuda cautione. An hec lex habeat locū in nuda cau... tiõe, hāc tū ſequi vr̄ Bal. in l. ſi finita. §. eleganter. de dam. ... ⁊ Imo. in l. ſi pꝛius. de oper. no. nūt. Et adde Bar. in l. ... ſol. mat. Bar. omnino in l. iij. §. nunc de effectu. de li. leg. ... lex intelligat in cautione cum fideiuſſione, tꝫ Bar. ⁊ oēs. ... ipſe refert in l. ſi conſtante. ſo. ma. ⁊ in l. ſi creditoꝛes. loqui... qñ erat dilatio cõceſſa, ab homine, qꝛ tunc cauſa cognita ... dat. vt hic, ⁊ ibi. Aut loquimur in dilatione legali cõceſſa ... a lege animata. vt a pꝛincipe, ⁊ tūc indiſtincte ſatiſdādū ... d. §. quoties. ⁊ l. vniuerſa. hic alleg. Idem dicit in dilatione ... ta ab homine, q ſuccedit in locū dilationis legalis. Et dū hi... ſpondet ad l. ij. de heredi. vel act. ven. hoc in terminis tꝫ glo. ... l. inter eas. in gl. fi. qui ſatiſda. cog. ⁊ etiam hic in gl. fi. p legem ... quā alle. Et adde ꝙ debitoꝛ, qui eſt receſſurus, tenetur ſatiſda... re, vt tꝫ gl. in l. pe. de bo. que lib. Ita alle. Bal. in c. j. §. ſi qs ... de pace iur. fir. ⁊ vide gl. Cy. ⁊ Bal. in d. l. ij. C. de here. vē. ¶ ... de vt per Pau. de caſt. conſi. lxix.
* CLAV. ¶ Juris. Et ibi vide Bar. aliter diſtinguentem ... lam gl. ⁊ ibi per nouiſſimos.

LEX XLII.

SI vxoꝛ. Non eget ſummario. Iſtam legem in-tellige, quādo matrimonium ... tractum Rome, ſecus ſi alibi. Ita videtur ſent... ⁊ ita dicunt doctoꝛes.

LEX XLIII.

CUm qui. Qui pꝛomiſit aliquid certo ... poſt moꝛam poteſt vbicunque ... ueniri, hoc dicit, vt dixi infra de eo quod certo ... l. pꝛima.

LEX XLIIII.

1 ☞ Sententia in criminalibus non eſt differenda in pre... ppter contumaces, nec econtra.

NOn idcirco. Si iudicium contra ... res ceptū eſt, ſimul ... ſpectu vnius ſententiari, reſpectu alioꝛum ...
1 hoc dicit. Per legem iſtam dico,† quod qn ... inquiſitio, vel pꝛoducit accuſatio contra plures reos, ſi ...
a ſunt cõtumaces, ⁊ aliqui preſentes, non debet differri ſnia ... da in contumaces pꝛopter preſentes, nec econuerſo. tene...

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Differri ſnia. De hac qõ. vide in l. de vno quoqꝫ ... ci. de re iudica. ⁊ in l. etiam. §. j. in fi. s̄. de minoꝛi. Et ad hanc ... de no. per Bal. in aut. ſi oēs. C. ſi vt ſe ab here. abſti. Et Bart. ... in aut. ſꝫ cū teſtatoꝛ. ad legem Fal. ⁊ Bar. limitat hic in crimi... ne adulterij, ſecundum Cy. in l. iij. C. de ſepul. vio.

§. Cum poſtea. Quacūque parte iudicij litiga-toꝛ detegatur ſeruus, iudiciū eſt nullum. hoc dicit.

LEX XLV.

ARgentarium. Habuiſtis ſupra eo... l. heres abſens. h. d.
§. Nomine. Sētētia lata per iudicē vnius terre põt manda... executioni per iudicem alterius terre. hoc dr. De iſta mate... dic plene vt in l. a diuo Pio. in pꝛin. j. de re iudi.

LEX XLVI.

IUder. Furor nõ tollit iuriſdictionẽ, ſed impedit executionem. h. d.

LEX XLVII.

OBſeruandum. Petitus a parte vna nõ eſt dandus iudex, niſi ex cauſa hoc dicit. Dicit gl. quod hoc debet intelligi, quando vtraqꝫ pars eſt preſens, ſecus ſi illa tantum que petit^a. Et ita ſeruatur in curia Romana.

ADDITIO.

℄ Que petit. Uide Feli. in c. cum olim. de re iud.

LEX XLVIII.

PArs literarum. ^a Qui ſunt in maiori magiſtratu, durãte officio cõueniri nõ poſſunt. * h. d. ℄ Opp. ĩ. de iniurijs. l. nec magiſtratibus. ⁊ ad legẽ Aquiliam. l. quemadmodũ. §. magiſtratus. Sol. hic loquitur de maioribꝰ magiſtratibus. ℄ Opp. de l. iubemus. C. ad leg. Iuliam repe. Sol. ibi loquitur, quando delinquit in officio. Itẽ opponitur C. vbi ſenatores, vel cla. l. ij. Sol. ibi loquitur de his, qui habẽt dignitatem ſine adminiſtratione.

ADDITIO.

ALEX. ℄ Pars literarum. ⁊ hanc l. ⁊ ſimiles limita non habere locũ in officialibus perpetuis, ſecundum Bar. ⁊ no. in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi ꝓtori. de no. ope. nũt. ⁊ idẽ ſi ſit poſitus ad beneplacitum, vt ibi ꝑ Bar. ⁊ no. adde gl. in aut. vt diffe. iud. circa fi. in ver. eñ, g. ⁊ no. gl. in l. ij. ṡ. de in ius. ⁊ ibi Bar. ⁊ vide Specu. in tit. de actore. ver. itẽ illuſtris. ⁊ quid in criminalibus, vide no. in l. nulli. C. quo. app. nõ reci. Adde quod etiam maximi magiſtratus conueniuntur durãte officio, qñ faciũt aliquid cõtra iuriſdictionem ſuperiorum. l. ſi appellationẽ. C. de appellatio. ⁊ ibi Bal. ℄ Adde, vt per Roma. conſi. ccccxv.

CLAV. ℄ Nõ poſſunt. A priuato, ſed ab alio magnate ſic text. quẽ ibi not. Barr. in l. vnica. nec fiſc. rem, quã vend. euinc. li. x. C. Quid autem, ſi conſules vel priores volunt cogere iudicẽ vel magiſtratum ad aliquid, an durante magiſtratu poſſint, vide Bar. in l. ſi tutor. ĩ. de auth. tuto. ⁊ refert Alex. in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi ꝓtori. ĩ. de ope. no. nũt. ita & ſingulariter Bal. in l. j. §. quies. ṡ. de offic. pref. vr. ꝙ ſi iudex videt aliquos rixantes, ⁊ non ſe interponat, poteſt deponi. Item ad limitationem huius legis vide plura per Feli. in c. legebatur. de maio. ⁊ obed.

LEX XLIX.

☞ Sententia lata contra emptorem, an poſſit mandari executioni in bonis venditoris.

VEnditor. Qui venit ad aliũ defendẽdũ, nõ poteſt allegare priuilegiũ ſui iudicis. h. d. No. iſtum caſum. Idem in l. j. C. vbi in rem actio. facit ad queſtionẽ, quã diſputaui, † vtrum venditor, qui defendit emptorem, poſſit petere cauſam cõpromitti ex perſona ſua, ex forma ſtatuti loquentis, ꝙ cauſe inter cõſanguineos cõpromittant, cum ipſe ſit cõſanguineus, ⁊ alius, q defenditur, non. De quo dicam in l. procurator ad exhibendũ. §. j. ĩ. rem rat. hab. vbi me remitto ad dicta per me in diſpu. incip. Piſane ciuitatis conſilium. verſiculo, nono probatur, ⁊c. ℄ Not. gl. hic ibi in fi. ⁊ ſic forte de rebꝰ, ⁊c. que gl. innuit, ꝙ ſententia lata contra emptorem poſſit mandari^b executioni in bonis venditoris. Quod qualiter intelligatur, dixi ĩ aut. qua in prouincia. C. vbi de crim. agi opor. Tangam in l. ſi procuratorẽ. §. ſi ignorantes. infra mandati*.

ADDITIONES.

ALEX ℄ Queſtionem. Idem facit, ſi cõparet clericus in cauſa euictionis ad defenſionem rei, an poſſit allegare priuilegiũ fori, gloſ. tamẽ dicit ꝙ ſic. xj. q. j. clerico. ⁊ Spe. in ti. de pri. ⁊ ſcdo decr. §. teſtat. verſi. quid ſi dominꝰ, ⁊ qđ habetur in l. fi. ĩ. de nox. ſꝫ Guliel. de Cugn. videtur tenere contrarium, in aut. ſi clericus. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ per doc. hic per Io. and. ⁊ Ant. in c. qm̃ frequẽter. §. ꝙ ſi ſuper. vt lite non cõteſtata. per Ang. ⁊ Imo. in l. nõ ſolũ. §. quod vulgo. de vſucapio. ℄ Adde ꝙ Pau. de caſt. in fin. cõſil. lxix. dicit quod Bal. in pluribus locis tenet ꝯ Bart. in q. formata hic. ⁊ cum eo videtur tranſire.

ALEX. ℄ Poſſit mãdari. Uide Bal. in l. fi. de aſſer. tol. Sꝫ qđ econtra, vide Bal. in l. j. in fi. C. vbi in rem actio.

CLAV. ℄ Manda. Iſtam legem ⁊ ſimiles, que volunt, quod inſpiciatur forus emptoris, limita in fiſco vendẽte in caſu ſingulari ſecundum Bar. in l. ſi minori. ſecundũ verũ intellectum gl. ibi C. de iur. fiſc. lib. x.

☞ Nũtius, qui habuit cõmiſſionem a iudice citandi, ⁊ moriatur iudex, tamẽ poteſt citare ſine aliquo precepto ſucceſſoris.

§. Iudices. No. † ꝙ ſi nũtius habuit in mãdato citandi aliquem, ⁊ pendente citatione iudex moriat, ꝙ poſſit citare ſine aliquo precepto ſucceſſoris, et vꝫ citatio, qđ tene menti, ⁊ tꝫ hic gl. ꝙ ſicut per mortem delegantis iuriſdictio delegati expirat, ita ſi non moritur, ſed alio delegato officiũ primi delegati finitur. ℄ Quero iudex cõmiſit nũtio ꝙ faceret executionem. † ⁊ ante factam executionẽ iudex moritur^a, quid iuris? Dixi in l. fundi. de acquir. poſ. dic vt l. more. ſupra de iuriſdi. omnium iudi.

ADDITIO.

ALEX. ℄ Iudex morit. Cõmiſſio citationis, nõ expirat morte iudicis, vide que ſcripſi poſt Imo. in l. fundi. de acqui. poſ.

LEX L.

☞ ℄ Heres ex contractu defuncti vbi conuenire poſſit.

SI fideicõmiſſum. Heres non cogitur reſpondere, niſi vbi eſt maior pars hereditatis. h. d. ℄ Op. imo heres debet conueniri, vbi defunctus debuit, vt l. heres abſens. in prin. ṡ. eo. Solu. ibi † quando cõuenitur ex cõtractu defuncti, ^a hic quando petitur fideicõmiſſum, qđ a defuncto nullo modo peti potuit. Unde nõ inſpicimus, vbi defunctꝰ cõueniri debuit: ſed vbi debuit cõueniri heres, qđ indubitãter eſt vbi eſt maior pars hereditatis, vt hic. Item, vt per teſtatorẽ eſt collata ſolutio, vt hic in ij. rñſo, tacite vel expreſſe, vt ĩ. eo. l. ſꝫ ⁊ ſi ſuſceperit. §. ij. Item, vbi hñs hꝫ domiciliũ. ĩ. ea. l. §. pen. domiciliũ ergo teſtatoris in hoc nõ attenditur, ſꝫ in cõtractibus ſecus, dicta l. heres abſens.

ADDITIO.

ALEX. ℄ Ex cõtractu defuncti. Idem tenet Io. in l. cũ res. de le. j. in prin. ⁊ ibi etiã vide ipm ad habendum veritatem gl. l. qđ legatur. ṡ. eo. contra quam gl. in vno tenebat Cy. ⁊ vide ꝓ limitatione l. quod legatur. Bar. ⁊ doc. in l. cum ſeruus, in princi. ⁊ in d. l. cum heres. de legatis primo.

§. Tractatum. Es alienum totum patrimoniũ reſpicit, niſi ſit onus alicui rei iniũctũ. h. d. Tene mẽti hũc tex. facit ad hoc l. ex facto. de hered. inſti. ⁊ l. j. §. ſi heres. ad Treb. cum ſim. ℄ Opp. hic loquitur in patrimonio, qđ eſt Rome, ſꝫ Roma eſt cõis patria, ergo poterit ibi cõueniri, hac exceptione non obſtãte. Sol. dicit gloſ. hic ſe retulit Iuriſconſultus ad id, qđ eſſet in alijs ciuitatibus. et ſi Roma non eſſet communis patria. Uel ſol. dicit glo. ꝙ Rome conueniebatur, ideo, qꝛ erat ibi maior pars hereditatis, ſeu bonorum, nõ ratione cõmunis patrie. ℄ Querit gl. quid ſi bona illius loci quis haberet tantũ obligata? Certe dicit gloſ. ꝙ de hypotheca non eſt curandum, quia propter hoc de bonis obligatis nõ eſt neceſſe ſolui, imo remanet obligatio ꝑſonalis, que reſpicit totum patrimonium.

§. Sed ⁊ reſcriptum. Heres poteſt cõueniri, vbi propriũ domicilium habet. hoc dic. t.

§. Quoties. Exceptioni fori quis videtur renũtiare incipiẽdo ſoluere, vel paciſcẽdo, vel iudicium ſuſcipiendo h. d. ℄ Opp. ꝙ licet iudicium ſit ceptũ in vno loco, non preiudicat quia poſſit ad alium redire, vt l. argentarium. in fi. ṡ. eo. Sol. dicit gl. ibi loquitur in actore, hic in reo, vide gl. Certe, Domini, tam ex parte actoris, quam ex parte rei, vbi ceptum eſt iudicium, ibi finem accipere debet. l. vbi acceptũ. ṡ. eo. Nõ ob. d. l. argentariũ. quia ibi de neceſſitate reditur ad alium iudicem pro executione, non pro perſecutione eiuſdem inſtantie, vt ibi vidiſtis: tamen iſtam gl. not.

LEX LII.

SEd ⁊ ſi ſuſceperit. ^a Quero, dicit hic, ſꝫ ⁊ ſi ſuſceperit, qualiter intelligitur^b, ſuſcipere actionẽ? Gl. dt per lit. cõteſt. nõ puto qđ ſit neceſſaria litis conteſtatio, ſꝫ eo ipſo qđ alias exceptiones opponit, vr̃ in iudicẽ cõſentire, vt hic dicit tex. expreſſe, ⁊ in c. inter monaſteriũ, extra de re iudi. dixi in dicta l. vbi acceptum. ⁊ l. non videtur. ṡ. eod. Et predicta intelligas, niſi per errorem omiſerit. Uidiſtis ṡ. eodem. l. ij. circa princ.

ADDITIONES.

POMA. ℄ Sed ⁊ ſi ſuſceperit. Circa materiam huius legis vide per Cano. c. inter monaſterium. de re iud. ⁊ Practi. Papi. in forma opp. contra iud. ſuſpe. in gl. in ver. non fuiſſe iudicem competentem.

ALEX. ℄ Qualiter intelligitur? Limita hãc l. vt itelligat, vt ſcripſi poſt Bar. in l. quidam. de re iud. ⁊ vide qđ no. Bar. in l. elegãter. §. ſi quis poſt. de condi. inde. ⁊ Ang. hic. Sed vtrũ ꝑ cõtumaciã dicatur cõſentire in iudicem, vide Bald. in l. j. C. de iuriſd. om. iud. ⁊ l. ſi qui ex conſenſu. de epiſ. aud. ⁊ Bar. in l. non videtur. la j. ṡ. eod.

☞ Teſtatoris volũtas ex genere comparationis preſumitur.

2 Frumentum quando eſt relictuz, ad quã mẽſurã debeat ſolui.
3 Solutionis locus ex qualitate perſone preſumitur.
4 Modicum dicitur reſpectu perſone dantis.
5 Scholari relictũ in ſubſidium ſui ſtudij, dꝫ ei in ſtudio ſolui.

§. **Si libertis.** Si ex qualitate rei relicte, vł pſone
eiꝰ, cui relinquit pſumat teſtatorẽ
certo loco ſolui ſeu dari voluiſſe, ibi heres ſe defendere debe-
1 bit. h. d. ¶ † No. tex. qꝺ ex genere cõparationis preſumimꝰ vo-
luntatem teſtatoris. Pro huius declaratione quero, quid eſt
ergo dictũ, teſſeras? dicit gl. qꝺ erant vaſa, quibus mẽſurabã
tur frumenta Rome tantũ. Iſta gl. videt intelligere, qꝺ teſtõr
reliquerit vaſa frumẽtaria. Illud eniz quod dicitur, ex genere
cõparationis, dꝫ intelligi, id eſt, facta cõparatione rei, que re-
linquitur ad vſum ipſiꝰ, qui non põt eſſe niſi Rome. Tu potes
2 intelligere ꝙ † reliquerit frumentũ ad illã menſurã. Unde cuz
mẽſure ſint diuerſe, ſecundũ diuerſas regiones, videtur intel-
ligere, vt ſoluatur in ea regione, vbi illa mẽſura vſitatur, tunc
expone, ex genere cõparationis, id eſt, ex modo quo vendet, que
menſura eſt ibi, non alibi. Et eodem modo hic eſt mina frumen
ti, vbi eſt iſta menſura. Et eodem modo in alijs ciuitatibus,
vbi menſure variant. Tertio mõ põt intelligi, aut teſtator re-
liquit aliqd ſimpliciter, aut iubet aliqd cõparari, vel emi. Pri
mo caſu ꝓcedat, qꝺ dꝫ peti, vbi eſt maior pars hereditatis. Se
cundo caſu dꝫ peti, ⁊ ſolui, vbi eſt legatarius. ⁊ hoc colligitur
ex eo qꝺ teſtator emi mãdauit, q2 nõ curat qꝺ heres det de ſuo,
ſed vult quod comparet. Et hoc qꝺ dicit, ex genere cõparatio-
nis, legitur in gl. alio modo ſi teſtator reliquit ob cauſaz alimẽ
a torum aliquid preſtandum vbi eſt legatarius, ⁊ ſꝫ hoc erit du
plex ratio huius legis. Et q2 iuſſit cõparari, q2 reliquit in cau
3 ſam alimentorum. ¶ † Secũdo no. ꝙ ex qualitate perſone pre
ſumitur, vbi debeat ſolui. facit ad ea que dixi vobis in l. itez il-
4 la. de cõſtit. pecu. ¶ Itẽ no. † ꝙ modicũ dicitur reſpectu perſo
narum. Nam ſi vnus rex daret duo millia florenorũ, modicum
diceretur. Uide gl. facit ad ea que dicam vobis in l. admonen-
5 di. ĩ. de iureiu. facit hec lex, ꝙ † ſi certa quãtitas relinqtur ſcho
lari, in ſubſidium ſui ſtudij, debeat ſibi ſolui in ſtudio.
1 ☞ Forenſis, qui eſt meus inimicus, ſi venit in iſta ciuitate, quã
do poſſum petere ab eo cautionem, ne me offendat.

§. **Si ea res.** Si petatur ſpecies vbi eſt, vel petat
cautio, exceptio, ꝙ alibi ſit maior ps
hereditatis, nõ obſtat. h. d. ¶ Opp. ꝺ2 hic, ꝙ poteſt peti ſatiſ-
datio. Contra, quis non poteſt cõueniri, vbi nõ ſortitur forum
aliqua ex cauſis notatis in l. heres abſens. ſ. e. ſed iſta eſt hu-
iuſmodi: ergo, ⁊c. Sol. intellige ꝙ hic petatur cautio pro re le-
gata, que ibi eſt. Unde ſicut ibi poſſet conueniri actione in rez,
a ita põt peti ſatiſdatio, ⁊ ſic facit ad q. a † Aliquis eſt meus inimi
1 cus forenſis, venit in ciuitatem iſtam, vtrum poſſim ab eo pete
re cautionem ne me offendat? Certe non, q2 adhuc non fecit ali-
quid, propter quod hic poſſit cõueniri. Fallit, ſi hic multũ con
uerſaretur. l. ij. C. vbi de crimi. agi oportet. ⁊ qꝺ ibi no. Cyn. in
l. j. C. vbi ſena. vel cla.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Et ſic facit ad q. Uide remiſſiue in l. ij. ſol. ma. Feli.
in rub. de treu. ⁊ pace.

LEX. LIII.

V **Ircertis.** In cauſis, que pertinent ad ſta
tum ſerui, ⁊ in quibuſdam, que
pertinẽt ad vtilitatem publicam, poteſt inter ſeruũ,
⁊ dominum cõſiſtere iudicium. h. d. ¶ Not. caſus, in
quibus inter ſeruum ⁊ dominum poteſt eſſe iudicium, alios po
nit gl. quam not.

LEX LIIII.

1 ☞ Una cauſa ꝺ2 maior alijs cauſis altero ex quatuor modis.
a **P** **Er minorem.** a Iſta lex nõ eget ſumma
rio. ¶ Quero exempla
1 huius legis. Breuiter vos debetis ſcire, ꝙ † vna cã
ꝺ2 maior alia multis modis. Primo ratione contin
gentie, q2 vna ſic alteram contingit, ꝙ ſunt inuicem preiudicia-
les, vt q2 eſt queſtio de proprietate, ⁊ fructib. ⁊ tunc per mino-
rem non ſit preiudicium maiori, q2 in illa principaliter intenta
ta venit examinandum qꝺ dicitur in ſecunda. Itez poteſt intel
ligi hic dum dicit, minorem cauſam ad ſe trahi. De hoc loquit
l. fundi. ⁊ l. fundum. ĩ. de except. ⁊ hec eſt vna lec. Quãꝗ dicitur
maior rõne authoritatis, vt petitio hereditatis, de qua loqui-
tur l. ſi quis libertatem. ĩ. de peti. here. Et hoc modo poteſt in
telligi hic. Nã pars maior trahit ad ſe minorẽ, quo ad aliquod
preiudicium, vt videbitis hic. Tertio modo dicitur maior, q2
in ea ꝯtitur res magni preiudicij. Et hoc mõ dicũtur oẽs cau
ſe ſtatus preiudiciales, vt §. ꝓiudiciales. Inſti. de actio. et hoc
etiam modo poteſt intelligi hic, q2 pendente cauſa ſtatus alie
nõ poſſunt agitari. l. ordinata. de lib. cauſa. q2 illa maior mino-
rem ad ſe trahit, ⁊ ſibi preiudicat, vt l. non idcirco. ſ. e. ⁊ d. l. or
dinata. Quarto modo põt dici ratione cuiuſdã ꝑeminentie, [...]
ſunt cauſe criminales, quibus pendentibus debet ſuperſede[ri]
in ciuili. l. ſi. de ordi. iu. ⁊ hoc etiam modo poteſt intelligi hic, [...]
tũc exponemus minorẽ cauſam ad ſe trahi, vt ſuper ea ſuper[ſe]
deat interim. Not. ꝙ abſolutoria lata in vna pariat excep[tio]
nem rei iudicate in alia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Per minorem. Et ad hec, q̃ ibi habentur, vide [...]
doc. in l. ſi quis libertatem. ĩ. de pet. hered.

LEX LV.

E **Dictum.** Si omnes termini non ſunt da[ti]
nouus iudex dꝫ eos perficere, [...]
tenetur aliquid ſuperaddere, ſꝫ ſi oẽs ſunt dati a p[re]
a deceſſore, ipſe nouã dilationẽ dare debet. a h. d. Si
etiam ſi moritur litigator, dꝫ heredi noua dari dilatio. Tene
b menti gl. que dicit b, ſucceſſori dabitur vnũ, ⁊c. Hec lex ſine du
bio obtinet in dilationibus expectatorijs. Sed quid in dilatio
nibus que dãtur ad ꝓbãdum, vtrum nouus iudex debeat dare
nouã dilationem? Diximus in l. ſi. ſ. de ferijs. gl. tamẽ videtur
tenere ꝙ ſic: nam l. orationem. quam gl. allegat, loquitur in di-
latione data ad probandum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Debet. Uide Bal. poſt gl. in l. conſentaneũ. in vj. [...]
quomodo ⁊ quando iudex.
b ALEX. ¶ Que dt. Qꝺ hic dicit, vt per gl. ⁊ Bar. ꝙ etiã in di-
lationibus ꝓbatorijs dꝫ etiam dari noua dilatio. intellige, [...]
tempore officij predeceſſoris eſſet ꝯcluſa via probandi, vt [...]
cauſa eſſet concluſum, ſecundum Dy. in regula qui in ius. [...]
ſentit hic Bal. in dilatiõe expectatoria, q2 ſentẽtia erat p[ro]
ſaĩ, non debet dari noua dilatio, vt q2 factis legitimis cita[tio]
nibus erat deuentũ ad ſentẽtiam banni in criminalibus. [...]
iſta vide omnino per doc. in c. licet. de accu.

LEX LVI.

a **L** **Icet.** a Ratihabitio retrotrahit b, ⁊ confirma
b iudiciuz * agitatum per falſum procura-
* torez. h. d. ¶ No. ꝙ ratihabitio retro trahitur. Qui
dam doc. intelligunt iſtam l. quando ſententia eſſet la
ta contra eum qui ratum haberet, ſecus ſi pro eo. l. ſi tutor. C.
in quib. cauſis in integrũ reſti. non eſt neceſ. vbi gl. videtur [...]
c ſit ſpeciale fauore minoris, tamen tex. hic generaliter loq[uitur]
⁊ gl. etiam intelligit in obtinente. l. ſi mater. §. hoc iure. ĩ. [de ex]
d cep. rei iudi. Item gl. intelligit iſtam d in illo, qui nõ erat [procu]
rator, poterat tñ eſſe, alias ſecus, vide eã, ⁊ no. facit ĩ. de a[d]
poſ. l. j. §. ceter. Nõ eſt in prõptu, q2 hoc negotiũ peccat [...]
ꝗ, in cõſenſu, iõ cõſenſus ſuperueniẽs nil operat, ⁊ ſic rati[habi]
tio ad hoc ſe nõ extẽdit. Facit ſ. de offi. ꝓcõſul. l. obſeruare [in]
fine, ⁊ qꝺ no. p Dy. in c. ratihabitio. extra de reg. iu. lib. vj. [...]
Cy. in l. ſi. ad Macedonia. ¶ Querit gl. qd ſi iudex tulit [...]
q nõ erat iudex, an ſnĩa validat, ſi delegãs approbat? Glo[ſa]
e vř dicere qꝺ nõ, ⁊ bene. ¶ Idẽ no. in l. ſcꝺa e de iure fiſci. ⁊ [...]
no. in ca. prudentiã. de offic. deleg. ⁊ hoc verum, qñ erat de[fectus]
iuriſdictionis, aliter quã ex cõſenſu partium. Sꝫ ſi ſolum [defi]
ciebat iuriſdictio propter conſenſum partium, tunc ratiha[bi]
tio poſſet ꝯfirmare, quod dic vt plene no. C. vbi de cri. agi [...]
l. j. per glo. tangitur in l. j. C. qui pro ſua iuriſdi.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Licet. Circa iſtam l. vide q̃ no. Feli. c. nõnulli. [...]
⁊ alij. de reſcrip.
b ALE. ¶ Retrotrahit. Uide Bar. i l. obſeruare. de off. p[ro]
* CLAV. ¶ Iudiciũ. Ad intellectũ, ⁊ limitationẽ huiꝰ legis [...]
de Feli. in c. nonnulli. §. ſunt ⁊ alij. de reſcrip. ⁊ vide ꝗñdẽ [...]
tentem ſe in c. ex parte Decani. eo. tit. vbi dicit, ꝙ pars [...]
teſtari ꝙ nõ intendit litigare, niſi ſi, ⁊ quatenus eſſet [...]
mandatum. ⁊ de hoc eſt bonus text. in l. inter quos. [...]
ibi hoc not. Bal. Ange. Imo. ⁊ alij. ĩ. de damno infecto. [...]
in cautela, incip. licet regulariter. Item Ange. intelligit [...]
legem, etiam vbi requiritur mandatum ſpeciale. ⁊ vide ad [hoc]
Feli. in d. §. ſunt ⁊ alij.
c POMA. ¶ Generaliter loquit. De iſta glo. vide Bal. in l. [...]
lianus. qui ſatiſd. cog. Imo. l. ij. §. voluntate. ſol. matri. ⁊ in [...]
pe. de re iud. ⁊ in c. cum in iure peritus. de offic. deleg. hec [...]
limita, vt non procedant, quando aliquid eſſet geſtum per [...]
ſum procuratorem coram principe, vel ſenatu ipſum princi[pem]
repreſentante, tunc enim nõ valet ratificatio. Ita Bal. in l. [...]
ſa. de furtis. ſequitur Paulus hic, limitatio tamen Bal[di]
probatur per Cardi. Panor. ⁊ Imo. in c. nonnulli. §. pen. de [...]

ſcrip.ꝛ circa hoc vide Jaſo.l.licet C.de procurat.
b ALEX.¶ Intelligit legem iſtam. Per Inn.in capitulo,ex par te decani.de reſcrip.per Abb.in c.j.de re iudi.
c ALEX.¶ In l.ij.Uide Bal.in l.j.C.ſi a non cõpetenti iudice.

LEX LVII.

TAm ex cõtractibus. Mortuo filio, inſtantia inchoata cum eo,tranſit ad patrem,licet actionis qualitas alteretur.h.d.No.de hac tranſlatione iudicij,videbitis ꝭ.fami. erciſ.l.in iudicio.Dixi plene in l.ſi eũ ꝭ hoc,ꝭ.de fideiuſ.¶ Not. qđ tranſlatione iudicij põt qualitas actiõis alterari. Simile in l.ſeruus.de his qui not.infa.¶ Oppo.qđ actio ex delicto non datur de peculio.l.licet.§. idẽ ſcribit.de peculio. Sol.intellige de peculio,id eſt, quantum ad eũ peruenit,ſeu verſuz eſt,ſeu quatenus eſt in peculio,nõ de trãſlatione que fit de procuratore in dominum.

LEX LVIII.

1 ☞ Juriſdictio iudicis delegati reuocatur,etiã poſt litẽ conteſtatam.
2 Delegatus a vicario epiſ.prohibetur ab epiſc.ne iudicet:idẽ in delegato ab aſſeſſoribus poteſtatis.
3 Delegatus a poteſtate Aſſiſij, non põt prohiberi ne iudicet per rectorem ducatus.
4 Judicium an ſoluatur ſi delegatus eſt effectus ſocius delegãtis in iuriſdictione,aut habuerit parem iuriſdictionem.

a IUdicium ſoluitur. aHec lex ponit tres caſus,in quibus iudiciũ ſoluitur ex parte iudicis, quã
1 l.no.ex eo quod hic dicit iudiciũ,apparet,† qđ lis erat conteſtata,ꝛ ſic poſt lit.conteſt.poteſt reuocari iuriſdictio iudicis delegati.licet procurator reuocari nõ poſſit, ita tenet
2 gloſſa,ꝛ omnes. Uenio ad ſecundã partẽ,ꝛ quero,† quis eſt ille,qui habet maius imperium in eadem iuriſdictiõe? Rñdeo:
* ſi ponim⁹ epm̃,vel eius vicariũ,poterit eũ vetare epiſcop⁹,* ne iudex delegatus ab eius vicario iudicet. Uel pone in poteſtate ꝛ eius aſſeſſoribus,q aſſeſſores habẽt iuriſdictionẽ ex forma ſtatutorũ,licet Poteſtas in eadem iuriſdictione habeat ma
3 ius imperium.† Sed qd diceres de iudice delegato a Poteſta
b te Aſſiſij,an poſſit vocari ne iudicet b per rectorem ducatus, vel prẽdem prouincie? Dubito,nam hec lex loquitur in eadez iuriſdictione,ſed eoruz iuriſdictio eſt ſeparata,licet vnus ſub
4 ſit alteri.¶ † Uenio ad vltimum reſponſum,ꝛ quero exẽplũ. Reſpondeo,pone in duobus,qui preſunt eidem tribunali.l.j. ꝭ.de offi.cõſu.tũc eñ ſi vnus conſul delegauerit,ꝛ iudex delegatus ſit effectus poſtea ſocius eius,iudicium ſoluitur,vt hic.qꝛ in eadem iuriſdictione eſt effectus ſocius. Secus forte,ſi efficeret equalis iuriſdictionis,non tamen eſſet eadem. Exemplũ
c ſi iudex delegatus c ab epiſcopo eſſet effectus eps alterius dioceſis. Uel pone in ciuitate iſta Poteſtas,ꝛ capitaneus,habẽt iuriſdictiones diuerſas,tamen ſunt pares,qꝛ quilibet tantundem poteſt. Unde ſi cõtingeret quod iudex delegatus a poteſtate efficeretur Capitaneus,non propterea ſolueretur iudicium,qꝛ nõ eſt eiuſdem iuriſdictionis,ſed alterius paris.arg. ꝭ.de officio eius cui mandata eſt iuriſdict.l.ꝛ ſi pretor. textus enim hic requirit,quod ſit eiuſdem imperij.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Judiciũ ſoluit. Adde Bar in l.more.de iuriſ.om.iu. ꝛ ibi ſubdit etiam vnum no. verbum ſecunduz Gul.ꝛ in l.a iudice.C.eod.ꝛ in c.cum Bertholdus.de re iudica.ꝛ iſte text. facit ad no.queſt.de qua per Bal.in c.j.§.ad hoc.de pac.iur.firman. vbi late per eum.Et adde qđ notat in cap.ceterum.de iudi.
* CLAV.¶ Epiſcopus.Et no.ꝙ nõ ſolum reuocatur mandatuz delegãtis expreſſe,ſꝫ etiã tacite,puta ſi princeps,vel ſuperior ſciens cauſam delegatam,ex certa ſcientia incipiat de cauſa cognoſcere.ita ſingulariter Inno.in c.intimaſti.de appel.ꝛ c.cuz M.de conſtit.
b ALEX.¶ Uetari ne iudicet. Adde qđ no.Bal.in c.j.C.quõ et quando iudex.ꝛ ibi dicebat,ꝙ poteſt ſuperior inhibere inferiori,ne iudicet,ſi inferior recognoſcit iuriſdictionem a ſuperiore.allegat ad hoc qđ habetur hic. Si autem ab alio habet iuriſdictionem,tunc inferior a ſuperiore non poteſt inhiberi,ꝛ no. Inno.de offic.deleg.in c.volentes.Archi.xj.q.j.de pſona. Unde Fede.de Sen.conſuluit,ꝙ ſi clericus contra laicũ corã iudice ſeculari producit falſos teſtes,ꝛ proinde accuſatur de falſo corã epo,ꝛ epiſcopus propter prudentiam litis falſi,non propterea poteſt inhibere iudici ſeculari ne fungatur partib⁹ ſuis quanquam accuſatio falſi ſit preiudicialis ꝛ maior, tamen hoc accidit propter diuerſitatem magiſtratuum,quorum quilibet habet iuriſdictionem principalẽ,ꝛ diuerſi fori,ꝛ ſi epiſcop⁹ propter hoc excommunicaret iudicem ſecularẽ, excommunicatio eſt nulla,cum a precepto inualido incipiat,ſm̃ Fed.de Sen.qđ eſt no.ſecundum Bal.in d.l.j.an autẽ maiori iudice ſuperueniẽte minor debeat ſilere. Uide Bar.cum ibi no.l.iiij.§.ſi tam vicinum.ꝭ.de dam.infec.Et ad ea,que dixi ꝭ.vide qđ dixi in l.ſi ex expreſſim.de appel.
c ALEX.¶ Si iudex delegatus. Limitatur hec lex,qñ delegat⁹ ante reuocationem fuiſſet excõmunicatus,ſecundum Inn.in c. lꝫ vndiqꝫ de offic.deleg.ꝛ in c.intimaſti.de appel.ꝛ an reuocãs in caſu huius l.ex eiſdem actis iudicet,vide Bald.in l.edita.in repet.Peru.

LEX LIX.

SI locus. Ille qui delegat iudicez,intelligiꝉ in loco ſolito delegare.

LEX LX.

a MOrtuo aMortuo delegato, inſtantia redit ad delegantem,qui poteſt illum ſubdelegare.hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Mortuo.De materia glo.hic vide in l.ſi expreſſim. in prin.de app.ꝛ qđ no.Inn.in c.intimaſti.de app. ꝛ qđ duret inſtantia,probat tex.in l.pen.ꝛ ibi Bal.C.de peda.iudi.

LEX LXI.

1 ☞ Judicio etiam coram arbitro videtur omne id comprehẽdi, quod ſub petitione proponitur,niſi forma compromiſſi repugnet.
2 Libellus,peto talem hereditatez,ſaluo quod in iudicio nõ veniat talis domus,procedit.
1 SOlemus. † In iudicio venit oẽ id, qđ ſub petitione propoſita poteſt comprehẽdi,niſi ꝯtrariũ actũ ſit.h.d. ¶ Oppo.imo non venit,niſi qđ eſt actum.l.ſi cũ dies.§.plenum.ꝭ.de arbi. Solue vt in gl.quod aliud in arbitro. Tu dic,verum eſt in compromiſſo, quod dicit gloſſ. ſed in libello dato coram arbitro,eſt idem quod in libello dato coram iudice,niſi forma compromiſſi repugnet. Unde ſi compromiſſum eſſet de hereditate,ꝛ libellus gñalis datus eſſet coram arbitris,idem eſſet ac ſi corã iudice. Facit ꝭ.de arbi.l.de rebus.¶ Opp.ſi de vno dabiꝉ libellus,de alio iudex poterit iudicare:qꝛ venit etiã illud, de quo non eſt actum,vt veniret,cõtra de l.vt fundus.cõi diui. ꝛ C.de fideicõ.lib.l.fina. Sol intellige hoc de his,que ſub petitione propoſita,non poſſunt comprehendi. Et ex hoc no.quod
2 † pcedit talis libellus,peto a te hereditatem talẽ, ſaluo qđ in hoc iudicio non veniat talis domus. Caſus eſt hic.
a §. Latrunculator. aJudex maleficiorũ non põt cognoſcere de cauſis pecuniarijs ciuilibus.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Latrunculator. Dic vt no.in l.interdũ.§.qui furez.ꝭ. de fur.ꝛ in l.pen.ꝭ.de cal.per Inno.in c.cũ opꝫ.de accu.ꝛ dt hic Bal.ꝙ iſte Latrunculator poterit dare curatorẽ ad cãm criminis.facit qđ no.in l.clarum.C.de authoritate preſtand.adde Ang.in prin.Inſtitutio.

LEX LXII.

INter litigantes. In iudicio oportet ꝙ ſit actor,ꝛ reus. h.d.quam l.no.ꝛ tene menti.

LEX LXIII.

REcte. Defendere debet quis per ſeipſum vel per alium cũ ſatiſdatione iudicatum ſolui. hoc dicit.

LEX LXIIII.

NOn a iudice. Intereſſe cõtra doloſum eſtimatur ſecundum iuramentũ in litem.
a §. Si quis alio. aCautio iudicatum ſolui in vna inſtantia interpoſita,non committiꝉ,ſi ex alia inſtantia iudicetur.hoc dicit.

ADDITIO.

a POMA.¶ Si quis alio. Uide Roma.conſi.ccx.

LEX LXV.

1 ☞ Statutum de dote lucranda per virum vxore predecedente,attenditur conſuetudo loci domicilij viri,ꝛ non loci contractus dotis.
a EXigere. aIn cõtractu dotis hoc eſt ſpeciale, ꝙ non inſpicimus locum contractus, ſed locũ vbi vir habet domiciliũ.h.d.¶ Oppo.ꝙ debeamus inſpicere locum contractus.l.heres abſens. §.j.ꝛ l.omnem obligationem.ꝭ.eo. Sol.dicunt quidã,quod hic non dicitur de loco contractus,ſed de loco conſcripti inſtrumenti. Et ſic pone secũdũ eos tria loca,ſcilicet locuz domicilij

viri, locũ cõtractus, ⁊ locum ſcripti inſtrumenti. Et iſto caſu no. qđ locus inſtrumẽti ſcripti non inſpicitur, ſi alibi celebrat⁹ eſt contractus, ſed licet hoc ſit verum in ſe, nõ cõgruit huic l. q2
b nõ poneret aliquid ſpãle in dote[b], qđ hec l. expreſſe vult face-
c re. Unde alij dicũt[c], qđ locus ſcripti inſtrumẽti, ⁊ locus cõtra ctus erat vnus, ⁊ idẽ. Ad contraria reſpondeo, qđ ſpeciale eſt in contractu dotis, q2 ibi videtur contraxiſſe, vbi per conditionem viri debeat conſequi domicilium, ⁊ iſta eſt vera. ⁊ ſcđm
1 hoc hic eſt caſus notabilis queſtionis. In † ciuitate iſta vñ vir habet originem, ⁊ domicilium, eſt cõſuetudo, quod mortua vxore ſine liberis, vir lucref terciã partẽ dotis, in loco vñ fuit acceptavxor, ⁊ celebratus eſt Зct⁹ dotis, eſt alia cõſuetudo. Cer-
d te ſeruabif cõſuetudo terre, vbi vir[d] hʒ domiciliũ, vt hic, lʒ ſecus in alijs Зctibus, vt l. ſi fundus. ĩ. de euictio. Et hoc dixi in
* repetitione l. cũctos populos. C. de ſum. tri.* ¶ † Ultimo no.
2 quod vxor ſequitur domicilium viri, an autem ſequatur, quod dicatur ciuis, ⁊ an perdat domiciliũ ſuum ratione originis, dixi in l. fina. §. j. infra ad muni.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Exigere. Uide Alex. conſi. cj. in iij. vol. Cuma. conſi. xxvj. ⁊ lxxvij. Feli. in capitulo, iurauit. de prob. Bar. cõſi. xxiiij. in j. volu. ⁊ conſi. iiij. alias. xl. in ij. vol. ⁊ conſi. xv. in ij. volu.
b ALEX. ¶ Speciale in dote. No. ſpeciale in dote, vt non attendaf loc⁹ Зctus, ⁊ de ratione cõpetentis iudicis. Et hãc l. no. limita, qñ vir ducit vxorem ad ſuũ domiciliũ. Secus ſi vxor deduceret virum ad ſuum domicilium, ⁊ hãc l. pluribus modis limita, vt per Bald. not. in rub. C. de priuile. dot.
c ALEX. ¶ Alij dicũt. ⁊ circa hanc primaʒ lec. vide no. in l. vniuerſa. in fin. C. de precib. imper. offe.
d ALEX. ¶ Ubi vir. Not. quod vir dʒ lucrari dotẽ, ſʒ qđ diſponitur in terra, vbi ipſe hʒ domiciliũ, non attento loco cõtract⁹ vel domicilij vxoris. Idem in l. cunctos populos. dicit in j. q. in fi. iuj. facie, ⁊ idẽ ſequitur Bal. in c. j. §. ſi. de inueſt. de re alie. fa. ⁊ ibi refert in hoc vnũ dictũ, qđ eſt paucis notũ. Uide per Arch. xij. diſtin. illud. ſed quid ſi inſtrumento dotis dictum eſt, q̄ maritus promiſit reddere dotem Mutine, Bononie, Mantue, et vbiq3 locorũ, que ſtatuta erunt attendenda? Dicit hic Bal. qđ etiam iſto caſu inſpicimus domicilium viri per hanc l. que ſpecialiter hoc prouidet, cui nõ intelligitur per illa verba generalia cõtractus derogatũ. Et iſtis adde qđ no. Bal. in l. vniuerſa. in fi. de precib. impe. offeren. ⁊ in aut. omnes. C. de ſucceſ. vbi dr ſecus eſſe in ſpõſa. ¶ Adde qđ ſi marit⁹ eſt ciuis origine alicuius ciuitatis, tñ habitat in loco, vbi viget ius cõmune, an debeat lucrari partem dotis vigore ſtatuti originis? Bal. conſi. ccxxix. j. lib. Si autem Bononienſis habitans Florentie ducat vxorem Bononie, ⁊ ibi contractum dotis faciat, in exactiõe dotis ſtatutũ Bononie erit attendendũ, non autem Florentinuʒ ſm And. Sic. conſi. iij. vbi dicit, qđ hic eſt caſus nouus, ab alijs doct. non tactus, ⁊ quod ipſi loquunf cum Bononienſis habitaret Florentie, ⁊ contraheret cum Piſana.
* CLAV. ¶ Triuit. Uide Alex. cõſi. cx. vo. iij. vbi ponit, an attẽdatur locus originis, an locus domicilij ipſius.

LEX LXVI.

1 ☞ Intentio ⁊ oratio differũt, q2 intentio ad actoreʒ, oratio ad reum refertur.
Uerbum in iudicio ambigue prolatum ab aliquo, intelligitur ſm intentionem proferentis.
Teſtis examinatus ſuper intentione ambigua, ſi illam probet ambigue, non releuat remedium vt probet.
2 Ambiguam intentionem pars quando cogatur declarare.
4 Iudex poteſt facere quod teſtis declaret eius dictum ambiguũ ſi ſibi videbitur.
5 Si intentio actoris eſt ambigua, ⁊ reſponſio rei ambigua, qualiter ſit interpretandum.

a Si quis intentione. * Ambigua petitio, ſiue
* exceptio, interpretaf ſm intentionẽ proferentis. * h.
b d. ¶ Quero exemplum[b] in l. noſtra. glo. ponit exem
1 plum in verb. pertinere, ⁊ bene. ¶ † Quero, que eſt differentia inter intentionẽ, ⁊ orationẽ? Gloſſ. dicit, qđ intentio referf ad
* actorem, oratio refertur ad reũ, ⁊ hoc multũ placet*, quaſi dicat ſicut pro actore interpretatur intẽtio, ita pro reo interpretatur oratio. Uel intẽtio ambigua dr, qñ in vna dictiõe eſt ambiguitas, oratio quando in oratiõe. ¶ Oppo. ſ. de pac. l. veteribus. Sol. aliud in cõtractibus, aliud in iudicijs. Ratione ponit tex. in l. inter ſtipulantẽ. § j ĩ. de verb. obli. ¶ Opp. q̄ imo interpretatio in dubio fiat contra actoreʒ, q2 niſi probatio plene concludat, non prodeſt. C. de pba. l. neq3 natales. ⁊ vnde cog. l. non hoc. ⁊ extra de probat. c. in preſentia. ⁊ vide omnino qđ ibi no. de hoc. Sol. dicũt quidã, in pñ. fit interpretatio pro actore, in fine pro reo. Iſta eſt qđã truffa. Tu dicas, q̄ indiſtincte verbum quocunque prolatum in iudicio intelligitur ſʒ inter-
c pretationẽ ipſius proferentis[c], vt hic. Tamen eſt aduertendum, ſi intentio actoris vel rei eſt ambigua, ⁊ teſtis examinatus per ea probat illam ita ambigue ſicuti eſt facta, talis probatio nõ releuat, vt legib. contrarijs, licet enim poſſit pars dicere ſic intellexiſſe, cum propoſuit ſuam intentionem, tamen non quitur, ergo ſic intellexit teſtis. Unde intentio ambigua tenus venit pbanda, dʒ probari explicite, ⁊ limitate, ⁊
d prodeſt parti remediũ huius l.[d] q2 dicere poteſt illud, plicite probatum eſt, comprehendi ſub petitione ſua, ⁊ ſub hoc iudicio, ⁊ ſic probationes valent, ⁊ poterit ſuperferri ſnĩa, quod alias non poſſet. l. nõ poteſt. ⁊ l. ſolemus.
2 ¶ † Querit gl. an cogatur pars declarare intentionem ſuam. Glo. dicit qđ ſic, argu. l. j. §. q2 autem. ĩ. quorum legat. Ego dico, ſi quidẽ queris de electione, ⁊ declaratione fienda ante litem cõteſtatam, tunc dico, quod ſi per illam ambiguitatem impeditur deliberatio rei, an velit cedere, vel cõtendere, cogitur actor declarare, ⁊ eadem ratione reus ſuam exceptionem alias ſecus. l. in prin. ſ. de eden. ⁊ de interrog. actio. l. ſi defenſor. §. illud. Si vero queris de declaratione faciẽda quo ad probationẽ, tunc illa debet de neceſſitate fieri, vt ſ. dixi. Et ita dʒ intelligi hec gl.
3 ¶ † Quero, vtrum[e] intentionem ambiguã actoris poſſit de-
e clarare heres ei⁹? Breuiter caſus eſt in l. idẽ Põponius ſcribit, ſi frumentũ. §. ſi. de rei ven. ⁊ in l. inter ſtipulãtẽ. §. Sticho
* ĩ. de ver. obli. ⁊ ibi dixi.* † Quid ſi dictũ teſtis eſt ambiguũ?
4 Reſpon. poteſt iudex, ſi ſibi videtur, facere qđ teſtis ipſe declaret, vt in authẽtico de teſtib. §. q2 vero. ⁊ ibi not. ⁊ extra de teſtib. c. cũ clamor. ⁊ ibi no. extra de proba. c. in preſentia. in gl. verbo, dubium. ¶ † Quero, quid ſi circa idem intentio actoris ambigua, ⁊ reſponſio rei ambigua? Exemplum, actor dicit ad ſe pertinere, reus dicit, quod credit ad eum pertinere, intelligif ne ſm intentionẽ actoris, an ſm intentionem rei? Rñdeo, qñ
g do intentio actoris[g] eſt certa, ⁊ limitata, reſpõſio rei ambigua intelligitur ſm intentionẽ actoris, vt videaf ad interrogata reſpõdiſſe. d. l. ſi defenſor. §. j. ĩ. de interrog. ac. Sʒ qñ intẽtio acto-
h ris eſt ambigua, ipſe põt interpretari[h] eam, vt vult, ⁊ reus ſuam reſponſionem prout vult, vt hic. Nõ ergo vr̃ ɔfeſſata intẽtio actoris ſʒ interpretationeʒ eius. Hic eſt caſus hic, ⁊ ſic intelligitur gl. quod no.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si quis intentione. Hanc l. intellige, quãdo interpretatio que fit a proferente, eſt veriſimilis. Secus ſi nõ eſt veriſimilis, q2 nõ eſt attendenda, ſm Dy. in cap. cum ſint partes. reg. iur. Et ſic ſecundum hoc debemus iſtum text. intelligere qñ ambiguitas ɔſiſtit in facto. l. Pomponius ſcribit ſi frumentũ. §. ſi. ĩ. de rei vendi. Uide l. ab executore. ĩ. de appel. ... lit in libello criminali, ſecundum Bal. ⁊ Imo. in l. quoties quis ita. ⁊ ibi dixi, de here. inſtit. POMA. ¶ Uide ad intellectum huius legis Bar. ⁊ alios, l. edita. in prima qõ. C. de eden. ... conſi. cxix. alias ccxix. in cauſa inquiſitionis formate. vide Panormi. conſilio xxvij. in ij. volumi. in fine, ⁊ Imolã conſi. cxij.
* CLAV. ¶ Proferentis. Ideʒ eſt in dubijs verbis reſcriptorum lites. q2 interpretantur in fauorẽ impetrantium. gl. in ver. conſtitutum. ante finem in c. quoniã Abbas. de offi. dele. ... dicit Aret. in l. naturaliter. §. nihil cõmune. de acqui. poſſ.
b ALEX. ¶ Exemplum. Uide Bal. in l. qđ tempore. de rei ... li. in fi. ⁊ notabilius in l. domũ. C. de rei vendicat. ⁊ Bart. an eãdẽ. §. actiones. de exceptio. rei iu. ⁊ Bal. in l. ij. C. de ... ¶ Uide Alex. conſi. xliij. in prin. iiij. volu.
* CLAV. ¶ Multũ placet. Ad huius limitationem vide ... in l. ſi quis vi. §. differentia. ĩ. de acqui. poſſ. dixi clarius ... nihil commune. circa prin. gl. magne.
c ALEX. ¶ Ipſius proferentis. Not. hic libellũ latiſſime interpretandũ pro actore. no. Inno. in c. lʒ cãm. de proba. in fi. ... quod no. Bar. l. j. re. amo. vbi allegat hanc l. ⁊ qđ no. Bar. ... Aurelius. §. Sticho. de lib. leg. Et de materia huius legis ... de qđ no. gl. vlti. in dicto c. lʒ cauſam. ⁊ in c. grauis. ... ⁊ in Specu. de cita. §. j. verſi. quid ſi impetro. ⁊ Cy. in l. ... de iure emphy. per Azo. in ſumma Pandectarum, de re. ... ⁊ in rub. de ſpon. duo. in nouel. Et qđ libellus interpretetur ... ſit pro actore, firmat Inn. in c. examinata. in ſi. de iud. ... Bald. in l. edita. ⁊ in c. ij. de foro compe. ⁊ illud dictum ... in c. licet. allegat Bal. in l. ordinarij. de rei vendi. ¶ Adde ... Ro. conſi. ccxlv.
d ALEX. ¶ Remedium huius l. Adde Bar. in l. j. in ſi. de ...
e POMA. ¶ Quero vtrum. Uide remiſſiue per Alex. l. ... ſilio. §. j. de leg. j. Barb. conſi. xxxviij. ⁊ conſi. lxvj. ij. volu.

* CLAV.¶ Dixi. Uide eundem Bar.in d.§.nihil commune. et
ibi Alex.⁊ vnum verb.per Alexan.in l.ſcire debemus.ff.de verb.
oblig.⁊ vide ad ampliationem huius legis Bart.in l.duobus.
de iureiu. Aret.in dicto §.nihil cõe.⁊ an poſſit pluries declara
re vide gl.⁊ doc.in l.quicquid aſtringende.ff.de verb.oblig.
ALEX.¶ Eſt ambiguum. Adde Bar.in l.ij.§.pen.ff.ſi certũ pe.
⁊ in l.repeti.per illum tex.⁊ quod ibi dixi de queſtio.ff. Adde
dictu,⁊ vide Alex.de Jmo.conſi.cxxxvj.in j.vol.vbi dicit ꝙ con
tra producentem interpretatur.
POMA.¶ Intentio actoris. Uide multa ſimilia per Alex.l.ſi
cui.§.j.de leg.j.⁊ conſi.viij.iij.volu. Cepo.conſi.lxxvij aliquid ꝑ
Barba.conſi.iij.ij.volu.
ALEX.¶ Jpſe poteſt interpretari. Adde tex.⁊ qđ ibi Bar.in
l.Aure.§.Sticho.de libe.le.⁊ vtrũ procedat poſitio ambigua,
vide Bal.in l.edita.⁊ in §.qđ obſeruari.⁊ qđ ibi dixi,adde Bar.
in l.inter ſtipulantez.§.j.maxime in verſicu.item dico.de verb.
obl.Bald.poſt l.in l.ſi quidem.C.de excep.⁊ cum Bar.hic tran
ſit etiaz Bald.hic.

LEX LXVII.

Qui ſe dicit. Qui dicit ſe liber andũ, eſt li
ber a die ſententie,vl'a die in
terpoſiti decreti,ſi decernatur cõtra cõtumacẽ.h.d.
¶ No.arg.quod in cauſis in quibus per miſſionem
in poſſeſſionem,⁊ per ſecundum decretum non poteſt eſſe acto
ri cõſultum,iudex interponit decretũ qđ hȝ vim diffinitiue ſen
tentie.Dixi plene in l.ſi finita.§.j.ff.de damn.infec. facit C.ſi vt
ſe ab here.abſti.aut.ſi omnes.⁊ eadẽ ratione ſi aliquis peteret
ſe liberari ab aliquo debito,vel inſtrumentuȝ,⁊ ſimilia caſſari,
facit d.aut.ſi omnes.

LEX LXVIII.

1 Abſente aliquo ſi cõtra eum proceditur,iudex nõ procedit
niſi ad partis inſtantiam.
2 Citatio vt habeat vim peremptorij,debet in ea apponi,et per
emptorie.
Judicis monitio peremptorij vim habet.
3 Terminus dilationum peremptoriarum,quando minui poſſit
per iudicem.

a Ad peremptorium. a Ad ſententiã
perueniturp̄
cedente peremptorio impetrato legitimo ordine hic
1 expreſſo.h.d.¶ † No.quãdocũqȝ proceditur cõtra
* abſentẽ,iudex nõ dȝ ꝓcedere niſi ad petitionẽ partis,*vt hic
ibi,vt quis primo petat,⁊ C.de iudi.l.ꝓperãdum.§.j.⁊ C.quõ
2 ⁊ qñ iudex.aut.qui ſemel.¶ † Secũdo not.quod in citatiõe de
bet apponi,⁊ peremptorie,alias nõ ſufficeret,vt hic in l.⁊ ter
tium.Quod intellige,quando citatio fit per edictum, vel ꝑ nũ
tium,ſed quando fit per iudicem,qui monet partem,qđ tali die
compareat,non eſt neceſſe quod dicatur,peremptorie, qꝛ vim
peremptorij habet,qđ no.l.ſecũda.C.quomodo ⁊ quãdo iudex.
⁊ ibi per gl. Jtem hoc eſt verum,niſi precedãt tres citationes,
qꝛ tunc non eſt neceſſe quod dicatur,⁊ peremptorie, qꝛ ſubin
telligitur tacite in tertia.l.tres denuntiationes.C.quomodo ⁊
quando iudex.Credo tamen,ꝙ ſi in citatione exprimeretur qđ
* ipſo iure non veniente,procedetur ad ſententiam,*qđ illud di
cere habet vim peremptorij,vt hic,⁊ ff.e.l.in perẽptorio.¶ Ul
3 timo no.ex l.nonnunquã.in fi.ff.eodem.† quod terminus iſtarũ
dilationum ex cauſa poteſt minui. Unde arbitror, qđ ſi iudex
examinauit negotium,⁊ audiuit allegationes preſentib' par
tibus,quod tunc ſufficiat vna citatio peremptoria,⁊ breuis ad
audiendum ſentẽtiam.De quo dic,vt dixi in l.cõſentaneum.C.
b quomodo ⁊ quando iudex.Sed ſi allegationes nõ audiuiſſet b,
vel aliquid de cognitione reſtaret,tunc deberent dari dilatio
nes longiores.Jta intelligitur hec l.ad peremptoriũ.cuȝ ſeq.
hoc probatur in l.peremptorio.ff.eo.vbi dicit cogniturũ ſe,⁊ p
nuntiaturum,⁊ ſic apparet,quod reſtabat aliquid cognitiõis,
* probatur in authẽ.iubemus.C.eo.* Ultimo qualiter iſte dila
tiones poſſint abbreuiari,dixi in l.ij.ff.de re iudi.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Ad peremptorium. Ad intellectũ huius l.cũ ſequẽ.
vide Bar.in l.tres denũtiationes.quomodo ⁊ quando iudex.
Et de materia iſtius l.vide Bar.in l.mãcipiũ.de opt.le.¶ Ad
de vt ꝑ Bar.Oldr.cõſi.iij.⁊ ad Bar.hic in p'o no.vide Aret.
in cap.primo,extra de iudi.⁊ Mar.ſoc.in capitulo, propoſui
ſti.in.ij.not.de for.cõpet.¶ An ⁊ qñ requiratur perempto
riũ,vide late Feli.in c.cauſam que.verſi.quãdo erit op' pem
ptorio,extra de reſcri.vide Feli.in c.ij.extra de teſti. vbi dicit
ꝙ vnica monitio iudicis hȝ vim peremptorij,⁊ ibi ponit, quan
do interlocutoria requirat peremptoriũ,de quo etiã vide Ja
ſo in l.ne quicquam.§.vbi decretũ.ff.de offi.procõſul.⁊ leg.vbi
ponit decẽ,⁊ nouẽ limitationes ad regulam volẽtem ꝙ ad pro
lationem ſententie,requirat citatio,vt etiam ſcripſi in l.de vno
quoque.ff.de re iudi.ad Bar.in d.§.vbi decretum. ponit etiam
ꝙ in interlocutorijs regulariter requiritur citatio,niſi eẽt mo
dici preiudicij,vt per eum ibi. Et ꝙ in peremptorijs requirat
citatio,vide Bar.in l.ſi apparitor.C.de cohor.lib.xij. Jaſ.in l.
j.§.j.ff.ſi quis ius dic.nõ obtem. Jtem de regula,⁊ xj.fallen. vbi
nõ requirit peremptoriũ,vide ꝑ Feli.in c.cõſuluit.extra de of
fi.deleg.vide etiã Deci.ibi,vbi ponit etiaȝ. an poſſit fieri vna ci
tatio pro omnibus,⁊ an cõminatio,que fit ꝙ niſi venerit, ꝓce
dat ad ſententiam,⁊ habeat vim peremptorij,⁊ an monitio iu
dicis in facie habeat vim peremptorij. Jtem quod etiã in in
terlocutorijs requirat citatio,qñ fuit grauis ꝑiudicij,vide Ja
ſo.in l.ſi opus.ff.de oper.no.nun. Jtem vide Bar.in extrauag.
ad reprimẽ in verſi.in territorio ꝙ monitio iudicis in facie ad
audiendam ſententiam,intelligitur peremptoria,⁊ ſimiliter in
ſummarijs,citatio intelligitur peremptoria,⁊ ẽt in interpella
tionibus extraiudicialibus. Jtem circa iſtam materiam vide
Alex.in l.ſi finita.§.Julianus.ff.de dam.infe. Aduerte,ꝙ licet
in ciuilibus actore non comparente,circunducitur edictum, tñ
ſecus eſt in criminalibus,ſm Bal.in c.cõſuluit.extra de offi.de
leg.⁊ ibi vide oĩno Panor.⁊ ad materiã huius l.vide late Bal.
in c.ſi extra de dolo ⁊ cõtu.vbi dixit,ꝙ lȝ iudex nõ compareat,
tamen reus non comparens,in expenſis cõdemnabitur. Uide
etiam de materia Ro.cõſi.cccliij. Jtẽ ꝙ ſi faciẽs citari aliquẽ,
non cõpareat in termino citationis,citatio eſt nulla,vide Jaſ.
in rub.ff.de in ius voc.vide aliqd per Feli.in c.licet. poſt princ.
extra de accu. Jtẽ quod actore contumace,reus non dicatur cõ
tumax,vide q̃ dt Soci.in l.ſi quis arbitratu.in ij.not.ff. de ver.
obli.POMA.¶ Uide Matheſi.no.v.incip.no.qđ eſt differẽtia,
⁊ Abb.c.j.in no.vbi per doc de iudi.
* CLAV.¶ Partis. Et ſi iudex citat et aliquem,parte nõ peten
te,citatio non valet.ita dt Panor.in c.j.extra eod.⁊ quãdo, et
quibus ſit neceſſarium peremptorium,vide Feli. in c.cauſam
que.de reſcrip. Jtem vide vnum caſum,ꝙ vnica citatio hȝ vim
peremptorij,per eundem in ca.cum ſit Romana.de appella.
* CLAV.¶ Sententiam. Aduerte tñ,ꝙ ad hoc,ꝙ poſſit ſnĩa fer
ri ꝯ abſentem,neceſſe eſt,qđ in citatione ſit appoſita illa cõmi
natio,vt no.gl.⁊ Bart.in l.ſi apparitor.C.de cohorta.lib.xij.
b ALEX.¶ Nõ audiuiſſet. Quod verbũ qualiter itelligat, vide
Bal.in l.conſentaneum.C.quo.⁊ quando iudex.
* CLAV.¶ C.e. Quid autez ſi nulla p̄cedente citatione, dicat iu
dex,aſſignamus tibi talem diẽ pro tertio ⁊ peremptorio termi
no,an valeat,vide Bal.in c.ex inſinuatione.de appel.

LEX LXXIII.

1 Cõſuetudo ſeruat,ſi iudici placet,vt poſt peremptorium ꝑ
aliquot dies pars expectetur.
2 Citatio quando fit per edictum,non eſt neceſſe quod ꝑueniat
ad notitiam citati.
3 Actore abſente poteſt negotium liquidari,⁊ pronuntiari.

Et poſt. Reo abſente in termino perempto
rio iterũ ex benignitate citat,⁊ ſen
tẽtia ſm iuſtitiã ꝓfert. Actore vo abſente in termi
no peremptorio, caſſatur illa citatio , ⁊ illius edicti
inſtantia perimit, non autẽ diffinitiue pronũtiabit.h.d ¶ Op
a ponitur,quod a poſt peremptorium edictuȝ nõ ſit neceſſaria a
lia citatio,vt in precedentibus legibus. Gl.fatet,⁊ dicit,dȝ,id
1 eſt,poteſt,⁊ iſtud obſeruat † cõſuetudo , quod poſt perempto
rium,ſi placet iudici,ex benignitate expectat partem ꝑ aliquot
dies.¶ Secũdo oppo.⁊ videt quod abſens cõtumax non poſ
ſit vinci,vt ff.de re iud.l.cõtumacia,ſolu.ibi,damno litis afficit,
ſcilicet,damno expenſarũ.¶ Tertio oppo.de l.certum.§.ſi.de
confeſ.Sol.illa intelligitur ſm iſtam.¶ Quero quomodo ꝓ
ponuntur iſta edicta? Dicit gl.olim ꝓponebantur in albo,ho
2 die fit per nuntiũ.¶ Secũdo quero, † an ſit neceſſe quod iſta
citatio perueniat in notitiam citati? Gloſ.dicit quod non. l. ab
eo.C.quomodo,⁊ quando iudex. Uenio ad verſicu. quod ſi is.
Opp,⁊ videt quod abſente actore,poſſit perueniri ad diffini
tiuam ſententiam.C.de iudic.l.properandum.§.j.⁊ in authen.q
3 ſemel.C.quomodo ⁊ quando iudex.† Sol.fateor qđ in hoc iſta
lex eſt hodie immutata:nam olim regulariter,actore abſente,
non contrahebatur eremodicium,nec poterat negotium liqui
dari,neqȝ ad diffinitiuam ſententiaȝ perueniri,vt hic,neque de
cauſa cognoſcetur,neque ſecundum preſentem pronuntiabit,ſȝ
per l.properandum.fuit inductum,quod abſente actore pronũ
tiari poterat ſi eo preſente fuerit negotium liquidatum,nõ au
tem poterat liquidari eo abſente,vt ibi patet,ſed per authent.
qui ſemel.eſt inductum,quod abſente actore poterit negotium
liquidari, et pronuntiari. ¶ Opponitur et videtur quod

non ſoluz circũducatur edictũ, imo abſoluatur a tota inſtãtia, vt C. eo. l. properandum. §. j. Sol. dico ꝙ iudex poteſt vtrunq; facere, tamen in hoc eſt differentia, quando circunducitur edictum tantum, non eſt neceſſaria noua citatio, ſed hoc poteſt facere eo ipſo, quod de actoris contumacia cõſtat, vt hic. Sz qñ vellet abſoluere ab inſtantia tota, tunc eſt neceſſaria noua citatio, vt d. l. properandum. §. j. Et ita intellexit Inn. in c. conſuluit. extra de offi. deleg.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Opponitur. Vide Feli. c. accedens. ij. vt lite non cõteſtata.

§. Sciendum.

Verus cõtumax nõ appellat, hoc dicit. Loquitur ergo hic de vero cõtumace, ſecus de ficto. l. ab eo. C. quomodo ꝛ quando iudex. Et quis ſit fictus, ꝛ quis verus contumax, not. l. ſi. ſ. de in inte. reſtitu. C. eo. l. properandum. §. ſin aũt reus. ꝛ per Io. and. extra de do. ꝛ contu. c. j. in cle. ¶ Quero, vtrum contumacia procuratoris faciat dominuz perdere beneficiuz appellandi? Inno. tangit extra vt lit. non conteſta. c. j. Dicam in l. j. ſi quis ius dicẽ. non obtempe.

LEX LXXIIII.

a De qua re. [a] Quero per quem cogetur? Reſpondeo per ſuperiorem, vel per epiſcopum, vt in aut. vt dif. iudi. in prin. ꝛ §. j. Gl. tractat hic queſtionem, vtrum ſuper incidenti ſit pronũtiandum. Breuiter, aut eſt exceptio, que opponitur ad proceſſum, ꝛ iſta dicetur emergens, ꝛ de ea eſt pronuntiandum. Aut opponitur ad merita cauſe, ꝛ dicitur incidens, ꝛ de ea nõ pronũtiatur de neceſſitate. Quod dic vt plene in l. j. C. de ordi. iud. qđ dico non pronuntiandum, ſcilicet, de neceſſitate, ſi tñ pronũtiabitur, non retractatur. l. intra vtile. ſ. de mino.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De qua re. Hoc tñ limitãt Canon. vt vt Ioan. andr. poſt Inn. in c. ad abolendam. de here. niſi eſſent indiſtincte iuriſdictiones, qꝛ tunc non poteſt ſuperior alterius iuriſdictionis cõpellere, vbi ſi iſte iudex nollet iudicare, nõ per hoc debet pars ab ipſo appellare, ſed ſimpliciter adire ſuperiorem, vt cõpellat. Ita dicit no. Spec. de iudi. deleg. § ſequitur. ad fin. Tu adde quod no. Barto. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. de operis noui nuntia.

§. Iudex.

Iuriſdictio iudicis poteſt prorogari cõſenſu partium de q̃titate ad quãtitatem. h. d.

§. Cum abſentem.

Iudicium agitatum nomine mortui, q viuere putabatur, quantum ad eum eſt nullum, ſz nomine eius ſolutum poterit ab herede, cui proficit, repeti. h. d. ¶ Opp. dicitur hic ꝙ iudicium fuit nullum, contra ſ. fami. erciſ. l. cũ putarez. Sol. Dicunt quidam, eſt nullum quo ad actionem, tamen inſtantia, ꝛ ſententia tenent. Alij dicũt ꝙ nihil tenet, ꝛ hoc videtur verius ſ. que ſenten. ſine ap. re. l. j. in ſi. ¶ Sed tunc opp. ſi non tz quare iſte, qui ſoluit, poteſt repetere, cum videatur, ꝙ ſentẽtia nulla repetitionẽ impediat? Sol. Dico, [a] ꝙ ideo repetitur, qꝛ fuit
a ſolutum debitum, ꝛ ideo ab herede repetitur, qꝛ hec ſolucio liberauit eum, licet gl. aliter dicat.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Solu. dico. Facit l. ſi. qđ met. cau. vbi quamuis inciuiliter exactũ ſit, tamen qꝛ debitum eſt, nõ repetitur.

LEX LXXV.

1 ☞ Iudex exequens licet nõ poſſit de iniquitate ſentẽtie cognoſcere, dz tamẽ videre an ſit lata parte preſente, vel contumaciter abſente. ꝛnu. 3.
2 Perſonali in actiõe ſufficit quod iudex declaret quem debere, licet nõ cõdemnet.
3 Iudex exequens non cognoſcit de nullitate ſententie.

Si pretor. Iudex exequens ſententiam, non dz de iniquitate ſentẽtie cognoſcere, ſed ſufficit pronuntiatum eſſe. h. d. ¶ † Not. ꝙ
1
a licet iudex non poſſit [a] cognoſcere de iniquitate ſentẽtie, debet tamen videre vtrũ ſit lata ſententia parte preſente, vel contumaciter abſente, hoc ergo dz liquere iudici exequenti. ¶ Item no. [b] † in perſonali actione ſufficere ꝙ iudex decla-
b
2 ret [c] quem debere, licet non condemnet. Simile ſ. de arbi. l. qđ
c tamẽ. §. j. ꝛ l. cum apud. iud. ſol. ¶ † Itez not. ꝙ iudex exequẽs
3 nõ dz cognoſcere de iniqtate ſnĩe, qđ plene dic, vt l. a diuo Pio. §. j de re iu. Sz an poſſit cognoſcere de nullitate ſnĩe, vr̃ ꝙ ſic. l. iiij. §. cõdemnatum. ſ. de re iudi. ꝛ ibi dixi, ꝛ C. ſi ex fal. inſtru. l.
* ſi. ꝛ ibi dixi. Facit C. de ordi. cog. l. ſi. ꝛ ſ. proxi. §. *

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Iudex nõ poſſit. Vide late Bar. in d. l. a diuo Pio. vbi idem notat in perſonali actione ſufficere, ꝛc.
b P. PAV. P. ¶ Item no. Vide aliquid per Com. conſi. vñ incip... viſis compromiſſo. ꝛ ex verbis eius colligitur vna notab... limitatio.
c ALEX. ¶ Iudex declaret. Et ſic facit, ꝙ ſi aliquis petit dec... ſibi debita, in fine libelli petit per iudicem declarari actio... petere ſibi, ꝙ pcedet libellus, perinde ac ſi peteret reum c... nari, vt voluit Io. per hic no. ꝛ per tex. in l. ſi finita. §. eleg... de dam. infe. Iſtum §. vide multis modis limitatum per... in l. qui Rome. §. duo fratres. de verb. obl. ꝛ tũc limita, c... quid falſum allegatum eſt a parte preſente, cõtra cõtuma... pter qđ ſententia cõtra eum lata eſt. Secus ſi preſens tac... ceptionem peremptoriam, vł dilatoriam abſenti competen... ſentẽtia valet, ſiue dolo tacuerit, ſiue non. Iſtud eſt, qđ no. ſe... tit Bar. in l. j. de ſatiſ. ꝛ Inno. in c. preterea. de dila. in ſi. ꝛ Io... and. in c. ſi duobus, de appel. qꝛ melius eſt tacere, ꝙ male loqu... ꝛ minus delinquitur, tex. cũ gl. in Cle. conſtitutionem. de elec... facit iiij. q. iiij. c. j. ꝛ iſtud bene no. Ad iſtum tex. adde l. ſi vt pro... ponis. la ij. cũ ibi no. C. quomodo ꝛ quando iudex.
* CLAV. ¶ Proxi. §. item nota, ꝙ edicta pretorum non ſunt e... ſoria, de quo Feli. in c. Rodulphus. de reſcrip.

1 ☞ Sententia lata ex falſis allegationibus cõtra abſentem e... ipſo iure nulla.
2 Sententia lata contra preſentem ex falſis inſtrumentis nõ e... nulla, ſed venit annullanda per reſtitutionem in integrum.
3 Sententia lata per iudicem contra eum, qui comparere nõ de... buit, ꝛ iudex hoc ſciat, eſt ipſo iure nulla, ſecus ſi ignorabat.
4 Nullitatis exceptio impedit executionem.
5 Reſtitutionis in integrum petitio quãdo differat executi...

a

§. Marcellus.

[a] Sentẽtia ex falſis allegatio... z abſentez lata eſt ipſo iure n... Item ſentẽtia lata cõtra eũ qui venire nõ debebat, vel eſt ... la, vel annullãda. h. d. ¶ Diuide in partes duas. Primo ... qđ dixerat, iudicem exequentẽ nõ cognoſcere de iniquitate ... tentie, excipit quando eſt lata contra abſentem ex falſis allega... tionibus. Scđo, qñ eſt lata cõtra abſentem, qui venire non debebat. Secunda ibi, Paulus notat. Opp. ꝙ quando ſentẽtia lata eſt per falſas allegationes, non eſt ipſo iure nulla, non petita in integrũ reſtitutione. l. diuus. de re iudi. ꝛ C. ſi ex fal. inſtr. per totum. Solu. quidam fatentur ꝯrium, ꝛ dicunt ꝙ admittitur hic querela per modum reſtitutionis in integrum. Gl. di...
1 cit aliter ꝛ melius: qꝛ † ſententia lata ex falſis allegationib' ...
b loſe factis ꝯ abſentẽ eſt ipſo iure nulla, vt hic, ſicut ſi eſ... ta ꝯ minorem. l. j. C. ſi tutor vel cura. fal. alleg. fue. excu. S...
2 tentia † lata ex falſis inſtrumentis cõtra preſentem non e... la, ſed venit annullanda per reſtitutionem in integrum, v... trarijs, ꝛ hoc tenet hic gl. ſuper verſic. ſciens, ꝛ bene. licet ... videatur innuere glo. ſuper verbo, admittere. Et ſic habe... ſtinguere, aut eſt lata contra preſentem, aut contra abſen... aut fuit allegatũ falſum ſcienter, aut ignoranter. ¶ Ve... ver. Pau. quero, quid velit dicere text. actionem denegan... vel pretorem exequi iudicatum non debere? Quidam dic... in primo caſu denegat ipſo iure, in ſecũdo petita reſtitutio... integrum, qđ gl. reprobat, ꝛ exponit aliter, vt in ea habetis... expoſitiones litere non congruunt. Dicas ergo ſic, ꝛ iſte ... intellectus Iuriſconſulti Pauli, quod actio iudicati ... denegatur, ſi ex ſententia actione iudicati agitur, vel ex... iudicatum pretorem non debere, quando officio iudicis ... cutio poſtulatur, ꝛ hoc multum applaudet litere. Vel a... qđ dicit actionem denegandam, intelligas ipſo iure. Q... exequi pretorẽ nõ debere, intellige petita reſtitutione, ... poſitione, quaz gl. reprobat, ſed vera eſt in ſe recte intellig...
3 ¶ † Nam ſi quidem cõparere non debuit ex cauſis hic po... ꝛ iudici hoc liquebat, ſententia eſt ipſo iure nulla. Sz ſi ... ignorabat, tunc vz iſta ſententia, ſed irritatur per reſtit... in integrum. ¶ Ita no. in l. queſitum. ſ. de re iudic. ... ti. ¶ Quero qualiter probauit quis iudicẽ iudica...
4 allegationibus, dic vt in glo. ¶ † Vltimo nota ex hoc ...
5 do omnia ad principiũ huius l. vt glo. facit, primo † ꝙ ... nullitatis impedit executionẽ, remiſſiones dedi in p...
6 §. ¶ † Scđo not. quod petitio reſtitutionis in integrum co...
e tra ſententiam differt executionẽ [c]. Quod intellige, niſi ha... ret altiorẽ indaginẽ, vel fieret cã differẽdi. C. de fal. l. ij. ... l. ſi. C. ſi ex fal. inſtr. ꝛ extra de in integrũ reſtitutiõe. c. audi... facit C. de precibus imperatori offerẽdis. authent. q̃ ſupp... catio.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Marcell'. Vide ad declarationẽ huius l. p Fel... nulli. §. ſunt ꝛ alij. de reſcri. Mat. no. xviij. inci. not. ꝙ ſnĩa ...

P. P...

a ¶ P.PAV.P. Uide Feli. in c. ſicut. verſi. quero ad intellectum §. Marcellus. extra de re iudi.
b ALEX. ¶ Ex falſis a legatio. Adde no. per Bart. in l. j. de ad uoc. diuer. iud. ꝛ in l. ij. ſi ex fal. inſtru. qḋ not. Bal. in l. ſi eo. tit.
c ALEX. ¶ Differt executionem. De hoc latius per Bar. in l. de fendente. de authoꝛitate tuto. Dixi plene poſt Imol. in l. iiij. §. condemnatum. de re iudi.

LEX LXXVI.

PRoponebatur.[a] Mutatiõe iudicis nõ mutatur[b] iudiciũ. hoc dicit. Nota. exempla, que ponuntur in hac lege.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Pꝛoponebatur. Uide ad quid allegat Roma. hãc l. conſi. cxcviij.
b ALEX. ¶ Nõ mutatur. Adde tex. ꝛ ibi no. Bar. in l. meminiſſe. de offic. pꝛocon. ꝛ facit an citatus corã p̃deceſſoꝛe, teneat̃ in ter mino cõparere coꝛam ſucceſſoꝛe. Io. And. in c. licet. de accuſa.

LEX LXXIX.

1 Uictus victoꝛi etiam ratione temeritatis condemnatur in expenſis, niſi habuerit iuſtã cauſam litigãdi.
2 Litigandi iuſta cauſa magis requiritur in actoꝛe, quã in reo vt ab expenſis excuſetur.
3 Sumptus litis, viatica, ꝛ cetera damna, veniunt in condemnatione expenſarum.
Cibaria veniunt eatenus, quatenus expendit vltra quã domi expendiſſet
Iuramentum calumnie non excuſat ab expenſis.
4 Iudex incompetens an condemnet in expenſis.

a EUm, quẽ temere. Temerarius[a] actoꝛ damno expẽſarum afficitur. h. d. ¶ No. ergo † ꝙ ꝑpter temeritatem fit cõdẽnatio expenſarum. Contra, imo ratione
1 victoꝛie, qꝛ victus victoꝛi, ꝛc. vt C. eo. l. ꝑperãdũ. §. ſinaũt. So. Dicũt quidã: rõne victoꝛie fit cõdẽnatio in expẽſis litis tãtũ, vt ibi. Ratiõe temeritatis fit cõdẽnatio etiã in aliis expenſis, et in viaticis, ꝛ ſimilibus. Ita hic loquit̃. Et ſcḋm hoc innuit, ꝙ victus victoꝛi condẽnatur in expẽſis, ſiue habuit iuſtã cauſam litigãdi, ſiue nõ. qḋ an ſit verũ, ſtatim dicã. Alii dicunt, ꝙ d. l. ꝓperandũ. loquit̃ quãdo ſequitur diffinitiua ſnĩa, hic quãdo nul
b la ſperabat̃. Uerbi gratia, petiit actoꝛ[b] citari Titiũ, cũ multi Titii eſſent, cõparuit vnꝰ, dicit actoꝛ, tu nõ es ille. Certe ꝑpter temeritatem, qꝛ ita confuſe facit libellum, condemnatur in expenſis, vt hic. Uñ non fuit lata aliqua diffinitiua, ꝛ ſic recidit in idem cũ pꝛecedenti, qḋ indiſtincte victus victoꝛi condemnetur in expenſis. Alii dicũt, ꝛ iſta eſt veritas, ꝙ illa lex dʒ diſtingui per iſtam, ꝛ per alias, ꝙ victus victoꝛi cõdẽnetur in expenſis, niſi habuit iuſtam cauſam litigandi. Inſtit. de pe. teme. litigã. in pꝛin. ꝛ in aut. de iud. §. opoꝛtet. ꝛ l. qui ſolidũ. §. etiã. ff. de
2 leg. ij. ꝛ iſta eſt vera. † Ad vnũ tñ aduerte, ꝙ in actoꝛe reqrit̃ magis iuſta cã litigãdi quã in reo, vt excuſet̃ ab expẽſis. Ratio, qꝛ anteꝙ̃ litiget, dʒ deliberare ſubtilius. Iſtud ꝓbat̃ in l. q in alte
3 rius. de re. iu. ¶ † Quero, q̃ expẽſe[c] veniãt reficiẽde? Tex. hic
c dt, ſumptus litis, ꝛ viatica. l. nõ ignoꝛat. C. de fruc. ꝛ lit. expẽ. C. de iudi. l. ſancimꝰ. Addit, ꝛ cetera dãna. Cibaria autẽ an veniãt, Dic ſm diſtinctionẽ poſitã in tex. l. ſʒ ꝛ ſi hr̃ditas. §. i. ff. ad exhi. qꝛ eatenꝰ veniũt quatenꝰ expẽdit vltra quã domi expendiſſet.
4 ¶ † Quero, vtrũ iuramẽtũ calũnie excuſet ab expẽſis[d]? Bre
d uiter iuramẽtũ calũnie excuſat a pꝛeſumpta calũnia[e]. l. iij. §. i. ff.
e de iureiuri. ꝛ l. j. ff. ſi mu. vẽ. no. in poſ. mit. ſʒ expẽſe veniũt nõ ſolũ per calũniã, ſʒ ꝑpter temeritatẽ, vt hic, ergo nõ excuſat ab expẽſis. Pꝛobatur in l. j. §. j. ad Turpil. ꝛ ibi dixi. Do. Iac. intellexit l. iſtã, quãdo aliquis eſt cõdẽnatus in expẽſis gratia temerarie vocationis, vel qꝛ vocauit in iudiciũ eum, quem vocare nõ debuit, vel tempoꝛe quo nõ debuit, quibus cauſis ſola temeritate quis vocatur. Unde ante ſententiã temere vocãs, in expenſis condemnatur, ſed l. pꝛoperandum. §. ſin autẽ. loquitur, quando per ſententiam quis eſt victus, ꝛ ſic nõ obſtat. Hoc intellige, vt ibi patet, niſi vocatus ſciret ſe coꝛam iudice incompetenti vocatum, tunc enim conueniendo eſſet in culpa, non debet
5 haberi ratio expenſarum. ¶ † Sed quero, an talis[f] iudex incõ
f petens in expenſis condemnabit? reſpondeo, ſic, ne cauſe continentia diuidat̃. ar. C. eo. l. nullꝰ. ꝛ ff. ſi qs in ius voca. nõ ierit. l. ij.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Temerarius. De qua temeritate debeat intelligi, vide Io. An. in c. j. de ſentẽ. excom. in vj. vnũ exemplum vide inter alia p Inn. in c. qꝛ nõnulli. de reſcrip. Et vtrũ ex tali calumnia, quam quis pꝛouocat ad iudicium ciuile, poſſit puniri criminaliter? vide Bal. poſt gl. omnino, in l. ſi tibi. C. de libe. cauſa.
b ALEX. ¶ Petiit actoꝛ. ad hoc vide Io. poſt Bar. in l. demõſtratio. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ Bal. in l. ſancimus. C. eo. ti. ꝛ l. non ignorat. de fruc. ꝛ lit. expen. Et in hac materia, vide omnino Bal. ꝛ Bart. in l. edita. C. de edendo.
c ALEX. ¶ Quero que expẽſe. ¶ Iſtud qḋ dicit Bart. hic intellige vt no. gl. ꝛ Bar. in l. j. de ali. iudic. mu. cau. fa. in l. edita. in fi. ꝛ pulchꝛe Bart. poſt glo. in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. ꝛ in d. l. non ignoꝛat. ꝛ Bal. ꝛ Ange. in l. ſed ꝛ ſi lege. §. qḋ autem. ff. de pet. here. Io. An. in c. ſtatutũ. de reſcri. in vj. ver. moderatas. P.PAV.P. ¶ Uide Alex. cõſi. xxviij. volu. ij.
d ALEX. ¶ Excuſet ab expẽſis Et vltra iſta adde Bar. in l. qui ſolidum. § etiam. de leg. ij. ꝛ ibi late per Io. ¶ Adde an iuramẽtum calumnie excuſat ab expenſis. Bal. cõſi. lxxxiiij.
e P.PAV.P. ¶ Calumnia. vide Com. conſi. xxiiij. poſt pꝛin.
f ¶ Sed quero an talis. Quid autem ſi petatur poſtea coꝛã iudice cõpetẽte, an poterit pꝛocedere cum noua petitione ſuper illa pꝛima poꝛrecta coꝛam iudice incõpetenti, vide Com. quod non, conſi. lxxxv. inci. quamuis de iure.

a §. Iudicibus. Maioꝛ iudex minoꝛibus conſulentibus de iure reſpondet[a] non de facto. h. d. De hac materia qualiter ad ſuperioꝛes referatur, dic vt doc. plene dicunt. C. de rela. l. j. ꝛ quod habes in l. ij. ff. de legi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Reſpondet. Adde quod habetur in l. ij. C. de leg.

LEX LXXX.

a SI in iudiciis. Falſa demõſtratio nõ vitiat iudiciũ. h. d. De hoc dixi plene in l. demõſtratio. ff. de cõditio. ꝛ demõſtra.

ADDITIO.

a POMA ¶ Si in iudiciis. Uide ad quid allegat Ro. hãc legem conſi. cccxliij.

LEX LXXXI.

QUi neque. Pꝛiuatoꝛum conſenſus nõ facit iudicem eum, qui nulli pꝛeeſt iuriſdictioni. hoc dicit.

LEX LXXXII.

a NOnnũquam. Aliquando ex neceſſitate iudex committit[a] nuncio, vt cauſam dirimat. h. d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Iudex committit. No qḋ nuncius põt eſſe iudex delegatus: quod intellige vt hic per gl. ꝛ Bald. in pꝛinci. in l. ſi vt pꝛoponis. C. de exe. rei iu. ꝛ ibi gl.

De inofficioſo teſtamento. Rub. ij.

¶ Continua vt in gloſſa.

LEX I.

1 Querela qualiter, ꝛ qualiter contra tabulas competat parentibus.

SCiendum. Inter aſcẽdentes ꝛ deſcẽdentes, ꝛ inter fratres, locus eſt querele, nõ inter alios. h. d. Op. ꝛ videtur quod parentibus non competat querela: qꝛ filii non poſſunt facere teſtamẽtum. vt ff. de teſt. l. qui in poteſtate. Sol. Intellige hic de teſtamẽto facto a filio emãcipato, vel a filio deſcendente per lineam maternam, ita quod non ſit in poteſtate. Nã ſi eſſet in poteſtate, teſtamentum non valeret, vt in contrario. ¶ Opp. quod nõ habeat locum querela, imo bonoꝛum poſſeſſio cõtra tabu. l. j. in pꝛin. ff. ſi
1 a paren. quis fu. ma. ¶ † Sol. Quãdoque parentes exheredãtur, ꝛ tunc habet locũ querela indiſtincte, vt hic. Quandoque pꝛetereuntur, ꝛ tunc ſi quidẽ ſunt aſcendentes per lineam maternam, habet locum querela: quia talis pꝛeteritio habet̃ pꝛo exhr̃datione, vt Inſti. de exhere. lib. in fi. ꝛ C. eo. l. ſi quis filiũ. Si vero pꝛetereatur aſcendens per lineam paternam, habet locum bonoꝝ poſſeſſio contra tab. d. l. j. ſi a par. quis fu. ma. ꝛ l. pater filium. ff. eod. Iſtud quod dicitur hic de fratre, qualiter debeat intelligi, dic plene vt C. eodem. l. fratres.

LEX II.

1 Dictio, quaſi, eſt nota impꝛopꝛietatis.
2 Recte, ſignificat iuſtitiam cauſe: rite, ſolennitatem in oꝛdine.
3 Concludendi medium in querela inofficioſi.

HOc colore. Querela pꝛoponitur capto colore dementie, in qua pꝛoponẽs debet pꝛobare ſe indigne eſſe ab hereditate ſemotũ. h. d. vſqʒ ad l. poſthumus. ¶ Not. hic ꝙ dictio, quaſi, eſt nota impꝛopꝛietatis, licet qñque aliter aſſumat̃. ¶ † Scḋo no. ex tex. ꝛ gl. differẽtiam inter, recte, ꝛ rite. Nã recte ſignificat